

ONAY

**T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**6 YAŞ GRUBU ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOMOTOR GELİŞİMLERİNİN
SAĞLANMASINDA OYUNUN YERİ VE ÖNEMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez 29 / 01 /2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile kabul edilmiştir.

Başkan
Prof.Dr.Cemalettin ÇOPUROĞLU

Üye(Danışman)
Yrd.Doç.Dr.Bahadır KÖKSALAN

Üye
Yrd.Doç.Dr.Burhan AKPINAR

**Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / /
..... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.**

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

6 YAŞ GRUBU ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOMOTOR GELİŞİMLERİNİN
SAĞLANMASINDA OYUNUN YERİ VE ÖNEMİ

Çağrı ÖZDENK
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
2007-XIII+142

Ülkemizde son yıllarda erken çocukluk eğitime verilen önem giderek artmaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden biri de çocuğun yaşamının ilk yıllarının gelişiminde önemli derece de etki yaptığıdır. Çocuk yaşamının ilk yıllarından itibaren bilişsel, duyuşsal, psikomotor, kişilik ve ahlak becerilerinin gelişiminde önemli gelişmeler kat etmektedir. Çocuğun gelişiminde ve eğitiminde sorumlu olan anne-baba, eğitimci ve bakıcı konumundaki kişilerinde ilk yaşlardan itibaren çocuğun becerilerinin farkında olması ve herhangi bir beceri eksikliği durumunda gereken önlemlerin alınması yada becerisi yüksek olduğu bir alana yönlendirilmesi çocuğun ileriki yaşamın için önemli bir adım olacaktır.

Erken çocukluk döneminde çocuğunun en önemli faaliyetlerinden biri oyundur. Oyun, erken çocukluk döneminde bir eğitim yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Oyun çocukların bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerilerine olumlu etki etmektedir. Bu araştırmada da oyunun, çocukların psikomotor becerileri olan büyük ve küçük kas becerilerine etkisi incelenmiştir.

Araştırmanın evrenini 2005-2006 eğitim-öğretim yılında Elazığ il merkezindeki bağımsız anaokullarında bulunan altı yaş grubu öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Elazığ il merkezindeki Fırat anaokulunda bulunan 46 altı yaş grubu çocuk oluşturmaktadır.

Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. Öntest ve sontest de motor performans testi uygulanmıştır. Deney grubuna 1 saatlik seanslarla toplam 30 seans oyun oynatılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde iki grup arasındaki farkın t testi ve Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır.

- Araştırma sonucunda elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir:
- Belirlenmiş olan oyunların deney grubunun denge, top tutma, top atma, sıçrama, yerden top alma ve koşu becerilerini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.
 - Erkek çocukların koşu becerileri hariç diğer becerilerinin oyun yoluyla geliştirilebileceği belirlenmiştir.
 - Kız çocuklarının denge ve çabukluk becerileri hariç diğer becerilerinin oyun yoluyla geliştirilebileceği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Erken Çocukluk Eğitimi, Oyun, Psikomotor Beceriler, Beceri Eğitimi

ABSTRACT

The Place and Importance of Play for Pschomotor Development of Six-Years Age-Group Nursery Students

Early childhood education is gaining increasing importance during the last years in our country. The realisation of importance of early stages of life in childs' development is among to the major reasons for this. Children makes important progress starting early years of their life in cognitive, sensorial, pschomotor, idendity and moral abilities. It is a crucial step for the later child life that the parents and care takers should be aware of the childs' abilities at this early stages and they should take necessary actions if they notice any performance disabilities.

Play is among to the most important activities of early childhood period. Play, represents a method of teaching in this period. Play has important contribution to the cognitive, sensorial and pschomotor performance of the children. In this study, the impact of play on the childrens' pschomotor performance and performance of big and small muscles are investigated.

Six years age-group nursery children attaneting to the private nurseries in Elazig city center in 2005-2006 term were considered for this study. A total of 46 six years old nursery student attending to the Firat Nursery School presents the sample of this study.

Pre-post test control group model was utilized in this study. The pre-test and post-tests involved motor performance tests. A total of 30 sessions, each being 60 minute, were performed to the study group. Statistical analysis of data were performed by the use of paired *t* tets and Kolmogorov-Smirnov tests for group comparisons.

The main findings of this research can be summarized as:

- It was determined that the applied games priveded beneficial impacts on the balance, ball catching, ball thraving, jumbing, picking up the ball from the ground and running performances of the study group.
- Except the running performance of the boys, all the other performances was determined to be improved through play.
- Among to the girls, all performances other than balance and pace was improved through the game.

Key words: Early Childhood Education, Play, Pschomotor Performance, Performance Training

ÖNSÖZ

Günümüzde erken çocukluk gelişiminin önemi ve eğitim programlarının çocuklar üzerindeki olumlu etkileri konusunda görüş birliği artmaktadır. Bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar ise gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Bu dönemin çocuğun gelişiminde önemli yer etmesinden dolayıdır ki çocuğun gelişiminden sorumlu olan kişiler erken çocukluk dönemine daha fazla önem vermektedirler.

Erken çocukluk dönemindeki çocukların en önemli faaliyetlerinden biri oyundur. Oyun, bu dönem çocuklarının vazgeçemeyecekleri bir uğraşı ve yaşamıdır. Kurduğu bu yaşamda çocuk sosyalleşmeyi, bilişsel becerilerini geliştirmeyi, psikomotor becerilerini üst seviyelere çıkarmayı öğrenmektedir. Bu çalışmada da oyunun çocukların psikomotor gelişimindeki önemi araştırılmıştır.

Çocuğun gelişiminden sorumlu olan kişilerin, hangi oyunların hangi beceriler üzerinde etkisinin olduğunu bilmeleri çocuğun psikomotor becerilerinin gelişiminde daha olumlu sonuçlar elde edebilmelerini sağlayacaktır.

Araştırmada danışmanlığımı yapan Yrd.Doç.Dr.Bahadır KÖKSALAN'a, çalışmalarında yardımlarını esirgemeyen Doç.Dr. Murat ÖĞETÜRK'e, Yrd.Doç.Dr. Burhan AKPINAR'a ve Doç.Dr.Ahmet AYAR'a, Elazığ Fırat Anaokulundaki öğretmenlere ve maddi ve manevi yönden bana destek veren aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Çağrı ÖZDENK
Elazığ-2007

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ONAY.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLolar LİSTESİ.....	X
BÖLÜM I	
1.1. GİRİŞ.....	1
1.2. PROBLEM.....	3
1.3. AMAÇ.....	3
1.4. ÖNEM.....	4
1.5. SAYILTILAR.....	5
1.6. SINIRLILIKLAR.....	5
1.7. TANIMLAR.....	6
BÖLÜM II	
2. İLGİLİ LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ.....	7
2.1. GELİŞİM.....	7
2.1.1. Gelişimi Tanımlayan İlkeler.....	7
2.1.1.1. Fiziksel Büyüme İlkeleri.....	8
2.1.1.2. Olgunlaşma İlkeleri.....	8
2.1.1.3. Öğrenme İlkeleri.....	8
2.1.2. Gelişim İlkeleri.....	9
2.1.3. Gelişim Görevleri.....	11
2.1.4. Gelişim Aşamaları.....	12
2.1.4.1 Bedensel Gelişim.....	12
2.1.4.2. Bilişsel Gelişim.....	13
2.1.4.3. Duygusal Gelişim.....	15
2.1.4.4. Sosyal Gelişim.....	16

2.1.4.5. Dil Gelişimi.....	17
2.1.4.6. Psikomotor Gelişim.....	18
2.1.4.6.1. Psikomotor Gelişim Alanları.....	20
2.1.4.6.2. Gallahuenin Primit Modeli.....	25
2.1.4.6.2.1. Refleks Hareketler Dönemi.....	25
2.1.4.6.2.2. İlkel Hareketler Dönemi.....	26
2.1.4.6.2.3. Temel Hareketler Dönemi.....	29
2.1.4.6.2.3.1. Denge.....	30
2.1.4.6.2.3.2. Yakalama.....	31
2.1.4.6.2.3.3. Durarak Uzun Atlama.....	33
2.1.4.6.2.3.4. Tenis Topu Fırlatma.....	34
2.1.4.6.2.3.5. Koşu.....	34
2.1.4.6.2.3.6. Sıçrama.....	35
2.1.4.6.2.3.7. Sekme.....	36
2.1.4.6.2.4. Spora Yönelik Hareketler Dönemi.....	36
2.2. OYUN.....	38
2.2.1. Oyunun Tarihi Gelişimi.....	38
2.2.2 Eski Türklerde Oyun.....	39
2.2.3. Oyunun Tanımı.....	40
2.2.4. Oyun Hakkındaki Düşünür Ve Eğitimcilerin Görüşleri.....	42
2.2.5. Oyunun Önemi.....	44
2.2.6. Çocuğu Oyuna Sevk Eden Faktörler.....	47
2.2.7.Çocuğun Oyun Seçimini Etkileyen Faktörler.....	48
2.2.7.1 Yaş.....	48
2.2.7.2 Cinsiyet.....	48
2.2.7.3. Sosyo-Ekonomik Düzey.....	49
2.2.7.4 Kültür.....	49
2.2.7.5 İklim.....	50
2.2.7.6 Kitle İletişim Araçları.....	50
2.2.7.7. Zeka Gelişim Düzeyi Ve Sağlık.....	51
2.2.8. Oyun Çeşitleri.....	52
2.2.8.1. Duygusal Oyunlar.....	52
2.2.8.2 Hareket Oyunları.....	52
2.2.8.3 Taklit Oyunları.....	53

2.2.8.4 Mücadele Oyunları.....	53
2.2.8.5 Hayal Oyunları.....	54
2.2.8.6 Sosyal İçerikli Oyunlar.....	54
2.2.8.7 Zihinsel Aktiviteye Dayalı Oyunlar.....	55
2.2.9. Oyun Teorileri.....	55
2.2.9.1 Klasik oyun teorileri.....	55
2.2.9.1.1. Fazla enerji teorisi.....	55
2.2.9.1.2. Dinlenme Teorisi.....	56
2.2.9.1.3. Yetişkinlik Yaşamına Hazırlık Teorisi.....	57
2.2.9.1.4 Tekrarlama Teorisi.....	57
2.2.9.2 Psikanalitik Oyun Kuramı.....	57
2.2.9.3 Piaget'in Oyun Teorisi.....	59
2.2.9.3.1 Alıştırma Oyunları.....	60
2.2.9.3.2 Simgesel Oyunlar.....	60
2.2.9.3.3 Kurallı Oyunlar.....	61
2.2.10. Gelişim Aşamaları ve Oyun.....	61
2.2.10.1. Oyun ve Zihinsel Gelişim.....	61
2.2.10.2. Oyun ve Sosyal Gelişim.....	63
2.2.10.3. Oyun Ve Duygusal Gelişim.....	64
2.2.10.4. Oyun ve Dil Gelişimi.....	65
2.2.10.5. Oyun ve Bedensel Gelişim.....	66
2.2.10.6. Oyun ve Psikomotor Gelişim.....	67
2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	68
BÖLÜM III	
3. YÖNTEM.....	79
3.1 ARAŞTIRMA MODELİ.....	79
3.2 ARAŞTIRMANIN EVRENİ.....	79
3.3 ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ.....	79
3.4 VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ.....	79
3.4.1. Verilerin Toplanması.....	79
3.4.2. Verilerin analizi.....	87

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Altı Yaş Grubu Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	88
4.1.1. Deney Grubunda Cinsiyet ayrımı yapılmadan Oyun öncesi ve sonrası değerler.....	88
4.1.2. Kontrol Grubunda Cinsiyet ayrımı yapılmadan Oyun öncesi ve sonrası değerler.....	91
4.1.3. Oyun öncesi Cinsiyet ayrımı yapılmadan Kontrol ve Deney grubu değerleri.....	93
4.1.4. Oyun Sonrası Cinsiyet ayrımı yapılmadan Kontrol ve Deney grubu değerleri.....	95
4.2. Erkek Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	97
4.2.1. Deney Grubu-Erkekler Oyun öncesi ve sonrası değerler.....	97
4.2.2. Kontrol Grubu-Erkekler Oyun öncesi ve sonrası değerler.....	100
4.2.3. Oyun öncesi-Erkekler Kontrol ve Deney grubu değerleri.....	103
4.2.4. Oyun Sonrası-Erkekler Kontrol ve Deney grubu değerleri.....	105
4.3. Kız Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	107
4.3.1. Deney Grubu-Kızlar Oyun öncesi ve sonrası değerler.....	107
4.3.2. Kontrol Grubu-Kızlar Oyun öncesi ve sonrası değerler.....	111
4.3.3. Oyun öncesi-Kızlar Kontrol ve Deney grubu.....	113
4.3.4. Oyun Sonrası-Kızlar Kontrol ve Deney grubu değerleri.....	115

BÖLÜM V

5. Sonuçlar ve Öneriler.....	117
5.1 Sonuçlar.....	117
5.1.1. Altı Yaş Grubu Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Sonuçlar.....	117
5.1.1.1. Cinsiyet ayrımı yapılmadan deney grubu oyun öncesi ve sonrası sonuçlar.....	117

5.1.1.2. Kontrol grubunda cinsiyet ayrımı yapılmadan oyun öncesi ve sonrası sonuçlar.....	118
5.1.1.3. Cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu oyun öncesi sonuçlar.....	119
5.1.1.4. Cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu oyun sonrası sonuçlar.....	120
5.1.2. Erkek Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Sonuçlar.....	121
5.1.2.1. Erkekler deney grubu oyun öncesi ve sonrası sonuçlar.....	121
5.1.2.2. Kontrol grubu erkekler oyun öncesi ve sonrası sonuçlar.....	122
5.1.2.3. Erkekler kontrol ve deney grubu ön test sonuçları.....	123
5.1.2.4. Erkekler kontrol ve deney grubu son test sonuçları.....	124
5.1.3. Kız Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Sonuçlar.....	125
5.1.3.1. Kızlar deney grubu oyun öncesi ve sonrası sonuçlar.....	125
5.1.3.2. Kontrol grubu kız çocukların ön test ve son test sonuçları.....	126
5.1.3.3. Kızlar kontrol ve deney grubu ön test sonuçları.....	127
5.1.3.4. Kızlar kontrol ve deney grubu son test sonuçları.....	128
5.2. Öneriler.....	129
5.2.1. Altı Yaş Grubu Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine İlişkin Öneriler.....	129
5.2.2. Erkek Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Öneriler.....	129
5.2.3. Kız Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Öneriler....	129
5.3. Bu alan ile ilgili çalışacaklara öneriler.....	130
KAYNAKLAR.....	132
EKLER.....	140
EK-1: Araştırmanın Okullarda Uygulanması İçin Verilen Resmi İzin Yazışması.....	141
EK-2: Özgeçmiş.....	142

TABLOLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Gallahue'nin pramit modeli.....	24
Tablo 1: Deney grubunun öntest ve sontest denge becerileri bulguları.....	88
Tablo 2: Deney grubunun öntest ve sontest top tutma becerileri bulguları.....	88
Tablo 3: Deney grubunun öntest ve sontest top atma becerileri bulguları.....	89
Tablo 4: Deney grubunun öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları.....	89
Tablo 5: Deney grubunun öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları.....	90
Tablo 6: Deney grubunun öntest ve sontest koşu becerileri bulguları.....	90
Tablo 7: Kontrol grubu öntest ve sontest denge becerileri bulguları.....	91
Tablo 8: Kontrol grubu öntest ve sontest top tutma becerileri bulguları.....	91
Tablo 9: Kontrol grubu öntest ve sontest top atma becerileri bulguları.....	92
Tablo 10: Kontrol grubu öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları.....	92
Tablo 11: Kontrol grubu öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları.....	92
Tablo 12: Kontrol grubu öntest ve sontest koşu becerileri bulguları.....	93
Tablo 13: Kontrol ve deney grubu öntest denge becerileri bulguları.....	93
Tablo 14: Kontrol ve deney grubu öntest top tutma becerileri bulguları.....	93
Tablo 15: Kontrol ve deney grubu öntest top atma becerileri bulguları.....	94
Tablo 16: Kontrol ve deney grubu öntest sıçrama becerileri bulguları.....	94
Tablo 17: Kontrol ve deney grubu öntest yerden top alma becerileri bulguları.....	94
Tablo 18: Kontrol ve deney grubu öntest koşu becerileri bulguları.....	95
Tablo 19: Kontrol ve deney grubu sontest denge becerileri bulguları.....	95
Tablo 20: Kontrol ve deney grubu sontest top tutma becerileri bulguları.....	95
Tablo 21: Kontrol ve deney grubu sontest top atma becerileri bulguları.....	96
Tablo 22: Kontrol ve deney grubu sontest sıçrama becerileri bulguları.....	96
Tablo 23: Kontrol ve deney grubu sontest yerden top alma becerileri bulguları.....	96
Tablo 24: Kontrol ve deney grubu sontest koşu becerileri bulguları.....	97
Tablo 25: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest denge becerileri bulguları.....	97

Tablo 26: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest top tutma becerileri bulguları.....	98
Tablo 27: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest top atma becerileri bulguları.....	98
Tablo 28: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları.....	99
Tablo 29: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları.....	99
Tablo 30: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest koşu becerileri bulguları.....	100
Tablo 31: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest denge becerileri bulguları.....	100
Tablo 32: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest top tutuma becerileri bulguları.....	101
Tablo 33: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest top atma becerileri bulguları.....	101
Tablo 34: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları.....	101
Tablo 35: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları.....	102
Tablo 36: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest koşu becerileri bulguları.....	102
Tablo 37: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest denge becerileri bulguları.....	103
Tablo 38: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest top tutma becerileri bulguları.....	103
Tablo 39: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest top atma becerileri bulguları.....	103
Tablo 40: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest sıçrama becerileri bulguları.....	104
Tablo 41: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest yerden top alma becerileri bulguları.....	104
Tablo 42: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest koşu becerileri bulguları.....	104

Tablo 43: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest denge becerileri bulguları.....	105
Tablo 44: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest top tutma becerileri bulguları.....	105
Tablo 45: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest top atma becerileri bulguları.....	106
Tablo 46: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest sıçrama becerileri bulguları.....	106
Tablo 47: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest yerden top alma becerileri bulguları.....	106
Tablo 48: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest koşu becerileri bulguları.....	107
Tablo 49: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test denge becerileri bulguları.....	107
Tablo 50: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test top tutma becerileri bulguları.....	108
Tablo 51: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test top atma becerileri bulguları.....	108
Tablo 52: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test sıçrama becerileri bulguları.....	109
Tablo 53: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test yerden top alma becerileri bulguları.....	109
Tablo 54: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test koşu becerileri bulguları.....	110
Tablo 55: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest denge becerileri bulguları.....	110
Tablo 56: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest top tutma becerileri bulguları.....	111
Tablo 57: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest top atma becerileri bulguları.....	111
Tablo 58: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları.....	111
Tablo 59: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları.....	112

Tablo 60: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest koşu becerileri bulguları.....	112
Tablo 61: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test deneye becerileri bulguları.....	113
Tablo 62: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test top tutma becerileri bulguları.....	113
Tablo 63: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test top atma becerileri bulguları.....	113
Tablo 64: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test sıçrama becerileri bulguları.....	114
Tablo 65: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test yerden top alma becerileri bulguları.....	114
Tablo 66: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test koşu becerileri bulguları.....	114
Tablo 67: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest denge becerileri bulguları.....	115
Tablo 68: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest top tutma becerileri bulguları.....	115
Tablo 69: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest top atma becerileri bulguları.....	115
Tablo 70: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest sıçrama becerileri bulguları.....	116
Tablo 71: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest yerden top alma becerileri bulguları.....	116
Tablo 72: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest koşu becerileri bulguları.....	116

BÖLÜM I

1.2. GİRİŞ

Bu bölümde giriş, problem, amaç, önem, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar bölümüne değinilmiştir.

Eğitim, doğası gereği, insanlarda değişime yol açacak süreçleri oluştururken insanı ve insanla ilgili nitelikleri dikkate alır. Çok eskiden bu yana insan nitelikleriyle ilgili zeka, beceri, ilgi, tutum gibi kavramlar asker, bilim adamı, anne ve babaların dikkatini çekmiştir. İnsanların kapasitesi olarak da lanse edilen nitel özelliklerin önemli bir ögesi olarak beceri ve onların geliştirilmesi bu araştırmanın ana amacını oluşturmaktadır.

Beceriler çok farklı şekillerde tanımlanıp, farklı boyutlarda incelenmektedir. Bilişsel beceriler, duyuşsal beceriler, psikomotor beceriler gibi. Bu araştırmada özellikle psikomotor beceriler üzerinde durulmaktadır.

Bilişsel beceriler beden ve zeka arasındaki fonksiyonel ilişkiyi kapsar. Bilişsel beceriler ile ilgili önemli çalışmaları olan Piaget hareketin yaşamın ilk yıllarında önemli bir rolü olduğunu vurgulamaktadır. Ona göre zeka bireyin çevre ile aktif etkileşimi sonucunda gerçekleşmektedir. Çocuklar çevrelerindeki nesnelere bakarak, dokunarak, ağızlarına alarak, sesini işiterek bilgi toplarlar. Duyuları aracılığı topladıkları bu bilgiler doğrultusunda çeşitli tepkilerde bulunurlar. Nesnelere önce mevcut bilgileri doğrultusunda tepkide bulunurken daha sonraları bu tepkilerinde değişiklik yaparlar. Böylece çevreye, nesnelere ve yeni durumlara uyum sağlarlar.

Bilimsel çalışmalarda bilişsel becerilerin ölçülmesinde sözel, sayısal, muhakeme bellek, mekana uyma, algısal ve sürat faktörleri göz önüne alınmaktadır. Bilişsel becerilerin ölçülmesinde faktör analizi, aritmetik işlemleri, geçmiş yaşantılardan yola çıkarak problem çözme, hatırd tutma, tekrar etme, görsel materyaller arasındaki ilişkileri yakalama yeteneği, ayırt edebilme yeteneği, daha doğru ve daha hızlı yapabilme yeteneğinin ölçülmesinde kullanılarak sonuç elde edilir.

Bireyin önemli becerilerinden biride duyuşsal becerileridir. Duygu,bireyin iç ve dış dünyadan etkilenmesi sonucu genel olarak hoşlanma yada acı duyma biçiminde beliren tepkilerdir. Bu tepkiler korku, kayıp, sevinç,öfke,üzüntü gibi çeşitlik gösterir. Bireylerin yaşam boyu değerleri ile olan ilişkileri, onlara karşı geliştirdikleri duygu ve davranışlar sosyal gelişim kapsamı içine girerler.Bireylerin en önemli duygusal becerisi sosyalleşme becerisidir.

Duyuşsal becerilerin ölçülmesinde özellikle gözlemsel teknikler,başarı testleri ilgi envanterleri,kendini anlatma, projektif teknikler, durumsal testler, kişilik envanterleri, sosyometri teknikleri kullanmaktadır.

Bireyin fiziksel yapısında ve sinir kas işlevlerindeki değişim süreçlerini kapsayan faktörde psikomotor beceriler olarak adlandırılmaktadır. Psikomotor beceriler, bireyin becerilerinin kazanılması ve becerilerde azalma gibi tüm fiziksel becerilerle ilgilidir.

Psikomotor becerilerin ölçülmesinde psikomotor becerileri ölçen testler kullanılır. Bunlar tepki zamanı el, kol, parmak koordinasyonu, baş hareketlerinin hızı, ayakların koordinasyonu, uyarısı-tepki duyarlılığı gibi hareketleri kapsar.Karmaşık psikomotor becerileri değerlendirmek için başvuruolan genel bir yöntem, işin gerekli becerilerini denemeyi öngören bir iş örneği,veya bir araç geliştirmektir.

Bu çalışmada da erken çocukluk dönemi çocuklarının psikomotor performanslarını ölçmek amacıyla Morris, Atwater Williams ve Wilmore'un 1980 yılında geliştirdikleri motor performans testi kullanılmıştır.Bu test 6 yaş çocuklarına uygulanmıştır.Test uygulandıktan sonra çocuklara belirlenmiş olan oyunlar günde bir saat olmak üzere toplam 30 seans uygulanmıştır. Oyun aktivitelerinden sonra performans testi son testte uygulanmıştır.

1.2. PROBLEM

Psikomotor beceriler üzerinde yapılan çalışmalar, son zamanlarda özellikle beden eğitimi ve spor eğitimi alanındaki kişilerin yoğun bir şekilde ilgilendiği görülmekle birlikte aslında herkes için önemli bir olgudur.

Çocuk için en önemli ve en hoşlandığı faaliyetlerden biri olarak oyun, onun gelişim ve gerçekleştirim ihtiyaçlarını destekleyici nitelikte olmalıdır. Gelişimi destekleyici oyunlar, yaşlara göre farklı amaçları içerse de oyun çocuğun dünyasında her zaman önemli bir yer etmiştir.

Psikomotor gelişim dönemini ve gelişim boyutlarını bilen kişiler bu anlamda çocuğun gelişimine de olumlu katkıda bulunacaktır. Gelişimin bütünlüğü içerisinde bireye destek sağlayıcı her faaliyet dikkate alınmalıdır.

Sadece öğretmen, bakıcı ve çalıştırıcı konumundaki kişiler değil, yetişkin her insanın çocuklarda psikomotor gelişimin yönünü bilmesi, çocuğa yardım sürecini kolaylaştıracaktır.

Çocukların beceri eğitimi ve eğitim yönünü tayin edecek kişiler hangi vasıtalarla bunu gerçekleştireceklerini bilirlerse işleri bir hayli kolaylaşacaktır. Oyun ve çeşitli aktivitelerin bu kolaylığı sağlamada etkili olduğu düşünülmektedir.

Oyun yolu ile becerilerin geliştirilmesi, eğitim amaçlı çalışmaların önemine işaret etmektedir. Bu araştırmada bir beceri düzeyinin etkin bazı faaliyetlerle daha ileri düzeylere çıkartılabileceği hipotezi test edilecektir.

1.4 AMAÇ

Bu araştırma, çocukların psikomotor gelişimlerinin sağlanmasında oyunun ne kadar etkili olduğunu ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Alt Amaçlar

1. Oyunun çocukların kaba motor becerileri üzerinde etkisi var mıdır?

2. Oyunun çocukların ince motor becerileri üzerinde etkisi var mıdır?
3. Oyunun altı yaş grubu çocuklar üzerinde etkisi var mıdır?
4. Oyunun çocuklar üzerindeki etkisi cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

1.4. ÖNEM

Oyun çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini geliştiren bir faaliyettir. Bu araştırmada da oyunun çocuğun psikomotor becerilerine etkisi araştırılacaktır. Anne, Baba, Öğretmen ve bakıcı konumundaki kişiler hangi oyunların hangi beceriler üzerinde etkili olduğunu bilirlerse çocuğa yardım süreçleri daha da kolaylaşacak ve çocukların becerileri daha üst seviyelere çıkartılabilecektir.

Günümüzde çocukların televizyon,bilgisayar gibi elektronik aletlerle erken yaşlarda tanışması gelişiminin önündeki en büyük etkenlerden biri olmaktadır.Sosyal ilişkilerden,hareketten yoksun olan çocuk ileriki yaşamında gelişimiyle ilgili problemler yaşayabilmektedir. Erken çocukluk döneminin gelişimde önemli olduğunun son yıllarla yapılan çalışmalarla desteklenmektedir. Çocuğun sorumluluğu, beceri gelişimi ve beceri eksikliği durumlarında ebeveynlere, eğitimcilere yada bakıcı konumundaki kişilere önemli görevler düşmektedir.

Erken çocukluk döneminde çocuklar sürekli hareket etmek isterler. Anne,baba,öğretmenler onun bu hareketliliğini yadırgamayıp ona hareket olanağı sağlayacak alanlar sağlamalıdır. Anne, baba ve öğretmenlerin çocuğun oyununun ve hareket ihtiyacının onun için ne kadar önemli olduğunu bilmeleri gerekmektedir. Çünkü erken çocukluk döneminde oyun çocuğun en önemli faaliyetleridir.

Çocuklarda düşünmenin gelişmesi farklı bir problemle karşılaşmaları sonucu gerçekleşmektedir. Çocuklar oyunda sürekli farklı problemlerle karşılaşmaktadır. Herhangi bir problemle karşılaşan çocuk, bu problemi çözmek için uğraşacak böylece farklı çözüm yolları üretecektir.Çocuğa bilgiyi vermenin en doğal yolu oyundur.Oyunda çocuk uygulamaya dönük olduğu için öğrenme daha kalıcı olmaktadır.

Çocuk oyun oynarken çevresiyle etkileşim halindedir. Çocuk oyun sayesinde arkadaşları ile uyumlu olmayı öğrenir.Karşısındakinin haklarına saygılı olmayı öğrenir.Paylaşmayı.yardımlaşmayı,kazanmayı,kaybetmeyi öğrenir. Çocuk oyun yoluyla yaşamın ilk yıllarından itibaren sosyalleşmektedir.

Oyun esnasında çocuklar hareketleri sık sık ve uygulamalı yaparak büyük ve küçük kas gelişimlerini hızlandıracaktır.Çocuk oyunlarında dengede durma,koşma,sıçrama vs. faaliyetlerinde bulunmaktadır.Bu çalışmalarda da çocukların becerilerine etki ettiği düşünülen oyunlar oynatılarak becerilerin üst seviyelere çıkartılabileceği tezi araştırılmaktadır.

1.5. SAYILTILAR

1. Bazı oyunların kaba motor gelişimi desteklediği varsayılmaktadır.
2. Bazı oyunların ince motor gelişimi desteklediği varsayılmaktadır.
3. Bazı oyunların altı yaş grubu çocuklar üzerinde etkisinin olduğu varsayılmaktadır.
4. Bazı oyunların kız ve erkek çocuklarının psikomotor becerilerine etkisi olduğu varsayılmaktadır.
5. Araştırma verilerin geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

1.6. SINIRLILIKLAR

1- Bu araştırma, 2005-2006 eğitim öğretim yılında Elazığ Fırat Anaokulu öğrencilerinden elde edilen bulgularla sınırlıdır.

- 2- Deney ve kontrol grubu seçilen örnekleme sınırlıdır.
- 3- Sadece altı yaş grubu öğrencilerinden elde edilen bulgularla sınırlıdır.
- 4- Belirlenmiş olan zaman ve mekan aralıklarıyla sınırlıdır.

1.7. TANIMLAR

Erken Çocukluk Dönemi: Erken çocukluk dönemi çocuğun devamlı olarak geliştiği bir süreçtir. Bu süreç doğum öncesinden başlar ve çocuğun bütün ilk yılları boyunca devam eder. Doğum öncesi dönem, 18 aya kadar bebeklik dönemi, 18-48 ay arasındaki dönemde çocuğun koordinasyon, dil, düşünme yeteneği gibi, sosyal

becerilerin geliştiği dönem, 4-5 yaş okulöncesi dönem ve 6-8 yaşlar arası okula ve dış dünyaya geçiş dönemi şeklindeki gelişim devrelerini kapsamaktadır.

Psikomotor Beceri: Bireyin büyük ve küçük kaslarını kullanımını içermektedir. Büyük kas becerileri olan; yürüme, koşma, denge, dönme, eğilme, salınım, küçük kas becerileri olan; eli ve ayağı kullanma becerilerini ve nesne kontrol becerilerini kapsamaktadır.

BÖLÜM II

2. İLGİLİ LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ

Bu bölümde konuyla ilgili literatür incelemesi yapılmış; temel kavram ve terimler üzerinde durulmuştur.

2.1. GELİŞİM

“Gelişim, öğrenme, yaşantı ve olgunlaşma sonucunda bireyde görülen düzenli ve sürekli değişiklikler” olarak tanımlanabilir(Selçuk,1996:13). Gelişim, bireyin fonksiyonel değişmelerini ifade etmektedir. Çocuğun yüksek düzeyde fonksiyon yapabilmesi için yeteneğinin meydana çıkması ve ilerlemesi gerekir. Anneye bakarak gülümsemesi, biberonunu tutması, oturması, emekleme becerilerini kazanması, elini başına götürerek baş baş yapması doğumda sadece refleksif tepkilere sahip olan bir bebeğin geliştiğini gösteren ipuçlarıdır. Var olmamız ile ilgili tüm boyutları içeren gelişim çalışmaları yaşamın başlangıcından ölüme kadar insan organizmasında nasıl ve ne gibi değişikliklerin meydana geldiğini inceler(Özer ve Özer,2000:12).

Gelişim, bebeklik, ilk çocukluk, okul öncesi, ilkokul, ergenlik gibi dönemlere ayrılır. Her gelişim döneminin ortak özellikleri ve benzerlikleri vardır. Bütün bebekler, emerler, uyurlar, bir gereksinim içinde olduklarında ağlarlar. İlk yıl içinde oturma, sıralama ve adımlama gibi hareket becerilerini kazanırlar. Bebekler arasında bu benzer özelliklerin yanı sıra bireysel farklılıklarında olduğu bir gerçektir(Özer,2000:26). Gelişim ile ilgilenen psikologlarda özellikle bireyler arasındaki farklılıkların neler olduğunu ve bu farklılıkların nedenlerini açıklamaya çalışmaktadırlar. Bu psikologlar kendi aralarında veri toplamak için üç dizi ilkeye dayanırlar (Onur,2003:16):

2.1.1. Gelişimi Tanımlayan İlkeler

- 1- Fiziksel büyüme ilkeleri
- 2- Olgunlaşma ilkeleri
- 3- Öğrenme ilkeleri

2.1.1.1. Fiziksel Büyüme İlkeleri

Yapısal artışı dile getiren büyüme, bedende gerçekleşen kilo artışı, boy uzaması gibi sayısal değişiklikleri içermektedir. Çocuk, sadece fiziksel olarak büyümekle kalmaz, aynı zamanda onun beyni ile, iç organlarının yapı ve büyüklüğünde de değişimler olur(Yavuzer,2003:27). Büyüme, döllenmeden fiziksel olgunluğa kadar çocuğu dinamik olarak etkileyen genetik,beslenme travmatik,sosyal ve kültürel etmenler altında oluşan sürekli değişimleri kapsamaktadır(Bilir,1979 Akt: Özer ve Özer,2000:12).

2.1.1.2. Olgunlaşma İlkeleri

Olgunlaşma terimi gelişimcilerin kullandığı biçimiyle “reflekslerin, içgüdülerin ve diğer öğrenilmemiş davranışların gelişimi ile ilgilidir”(Onur,2003:16). Olgunlaşma, “insanın herhangi bir organın belli bir yaşta beklenen, saptanmış bir devinimi yapabilecek yetkinliğe ulaşmasıdır”(Başaran,2000:23).Olgunlaşma büyüme ile birlikte oluşmaktadır.Olgunlaşmanın olması için öğrenmeye gerek yoktur. Örneğin, çocuklar omurgaları olgunlaştığı zaman kendi başına oturabilir.Çocuğu bu olgunluğa erişmeden oturtmaya çalışmak bedensel gelişimini bozabilmektedir.Ayrıca olgunlaşma, hazır bulunuşluk kavramı için ön koşul niteliği taşımaktadır. Çocuk bir hareketi yapmaya hazır değilse bu hareketi ona öğretmek istemek onun gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Örneğin, çocuğa emekleme döneminde yürüme egzersizleri yaptırmaya çalışmak onun gelişimini bozabilmektedir.çocuğun hangi dönemde hangi hareketleri yapabilecek durumda olduğu tespit edilerek o döneme uygun egzersizler yaptırılması çocuğun gelişimini olumlu yönde etkileyecektir.

2.1.1.3. Öğrenme İlkeleri

Öğrenme, canlı varlığın çevresi ile etkileşimi sonucunda davranışlarda oluşan değişikliklerdir. Buna “yaşantılar aracılığıyla davranışlarda görülen bir dizi değişiklikler diyebiliriz”.Bireyin davranışlarında yaşam yoluyla meydana gelen istendik davranışlardır(Koser,1999:2).

Birey dünyaya geldiği anda öğrenmeye başlamaktadır, ölünceye kadar da öğrenmeye devam eder.Olgunlaşma ve içgüdüsel nedenlerle meydana gelen değişimler öğrenme ile ilgili değildir.Genel anlamda, insanların alışkanlık, sevgi,

nefret, konuşma ,tutum, el becerileri, bilme ve öğrenme biçimleri gibi davranışları öğrenilmiştir, yine öğrenme ile gelişir ve değişirler(Ülgen,1995:111).

Piaget'e göre ise öğrenme, bireyin olgunlaşması ile birlikte edindiği tecrübenin niteliğine bağlı olarak gerçekleşir.Öğrenme sürecinde birey, içsel ve dışsal uyaranları sorgular(Sun,1976 Akt:Ülgen,1995:127).Olgunlaşma ve öğrenme süreçleri gelişmeyi tamamlayan iki önemli faktördür. Bu faktörler ile birlikte çocuk hazır bulunuşluğa ulaşıp davranışlarda başarılı olabilmektedir.

Hazır bulunuşluk kişinin olgunlaşma ve öğrenme sonucu belli davranışları yapmaya hazır olmasıdır. Örneğin, dört işlemi öğrenecek bir çocuğun hem dört işlemi kavraya bilecek bir olgunluğa ulaşması, hem de bunun için gerekli olan sayma, toplam, çıkarma vs. ile ilgili bilgi ve becerilere sahip olması gerekir. Keman çalmayı öğrenecek olan bir çocuğun kaslarının yeterince olgunlaşması ve bunun yanı sıra keman çalma konusunda bazı ön bilgilere sahip olması hazır bulunuşluğa örnek olarak gösterilebilir(Selçuk,1996:14). Çocukta her beceri için olgunlaşma zamanı farklıdır. Örneğin, yürüme, konuşma, müzik, resim, matematik gibi. Öğrenmeye hazır oluş dönemlerini iyi bilinmesi eğitimde başarı için önemlidir.Çok erken başlanan eğitim verimli olmadığı gibi köstekleyici de olabilir. Geç kalınmış bir eğitimle de açık hiçbir zaman kapanmayabilir(Yörükoğlu,1987). Olgunlaşma ve öğrenme ile davranışları yapmaya hazır bulunan çocuk gelişiminde önemli olan dönemleri başarılı bir şekilde geçirebilmektedir.

2.1.2. Gelişim İlkeleri

Tüm davranışlar temelde biyolojik yapı içinde gerçekleşir.Bu nedenle biyolojik yapı hakkında ne kadar çok bilgi edinebilirsek, davranışı anlamamızda o ölçüde kolay olur.Beden organlarında ki değişiklere bakıldığında, bu büyüme ve değişimlerinin kökeninde kalıtım ve çevre faktörlerinin rolünün büyük olduğu görülür.Gelişim süresi içinde tüm çocuklar aynı gelişim yolunu izlerler. Çocuk koşmadan önce yürür, yürümen önce emekler. Ancak çocukların gelişim hızları ile davranışları başarmak üzere geçirdikleri sürenin bireyden bireye değiştiği görülür.Bazı çocuklar diğerlerine oranla daha hızlı gelişir. Bu avantaj, genellikle kalıcı ve süreklidir.Örneğin, gelişim ilk yıllarında uzun boylu olan çocuklar, bunu izleyen yıllarda bunu korumayı sürdürürler.

Yine akranlarına oranla becerileri daha fazla gelişmiş olan ve gelişimin bazı yüzleri açısından daha erken olgunlaşmış olan çocuklar genellikle gelişimin diğer yüzlerinde de üstün olan çocuklardır(Yavuzer,2003:28). Gelişimde, kalıtım, çevre ve zaman etkileşiminin yanı sıra önemli olan üç temel ilkedden de söz edilmektedir

1-Gelişim yordanabilir bir sıra izler: Bu ilkeye “gelişimin sırası ilkesi de denilmektedir”. Bu ilkeye göre bedensel ve motor gelişim sırasında yapısal ve işlevsel özellikler belirli sıra ile ortaya çıkarlar(Erden ve Akman,2002:38).

- a) Gelişim baştan aşağı doğrudur yeni doğan bebeğin başı vücuduna göre oldukça büyüktür ilk önce başın büyümesi vücudun diğer organlarının gelişimini kontrol edecek olan beyinin gelişimi ile ilgilidir.Buna bağlı olarak, bebek önce başını sonra omuzlarını kollarını ve ayaklarını kontrol etmeyi öğrenir(Selçuk,1996:17).
- b) Gelişim bedenin iç kısımlarından dışa doğru, merkezi bölgelerden uzaktaki organlar yönünde olur.Örneğin, ilk önce omuzlar daha sonra kollar en sonda eller gelişir.Ellerin kontrolü parmakların kontrolünden önce ortaya çıkar(Erden ve Akman,2002:38).
- c) Gelişim genelden özele doğrudur. Başlangıçta büyük kas hareketleri daha sonra ise küçük kas gruplarının kontrol edilebilmesidir.Bebeklikten ergenliğe ve sonrasına uzanan süreçte öğrenci merkezli fiziksel aktivitelerin birinci koşulu, öğrenenden asla beceri düzeyinde beklentiye girilmemesi gerektirir. Beceri düzeyindeki beklenti, çocuğun genel gelişimden sonra oluşacak bir çıktıdır(Topkaya,2004:47).

2-Gelişimde bireysel farklılıklar vardır.Her birey kendine özgü bir gelişim çizgisi gösterir.Çünkü bireylerin doğuştan getirdikleri özelliklerle, çevreden aldıkları etkiler farklıdır.Örneğin, bazı çocuklar ilk yaşlarda hızlı bir gelişim gösterirken bazıları daha sonraki yıllarda hızlı büyürler.Okula yeni başlayan çocuklar, boyları,cinsiyetlerini, zekaları, kişilikleri, fiziksel görünüşleri gibi bir çok şekilleri bakımından farklılık göstermektedir. Çeşitli özelliklere sahip çocukların aynı yaşta ve sınıfta olması bir zenginlik ve çeşitlilik olmasının yanı sıra, başa çıkılması gereken bir durum olarak ta düşünülmektedir. Çünkü, bireysel farklılıklar dikkate alınmadan yapılan bir eğitimin başarılı olması söz konusu değildir(Selçuk,1996:18). Bu nedenle öğretim faaliyetleri düzenlenirken öğrenciler arasındaki farklılıkların muhakkak süratte göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

3-Yaşamın değişik dönemlerinde farklı türden gelişmeler önem kazanır. Çocukların bebeklikten sonraki süreçte geçirdiği dönemlerde farklı gelişim özelliklerini daha yoğun gerçekleştirme anlamına gelen bu gelişim ilkesi, fiziksel aktivitelerin planlanması esnasında dikkate alınması gereken bir ilkedir.Uygulamalarda ise özellikle dikkat edilmesi gereken bir durumu yansıtır. Örneğin, okul öncesi dönemdeki motor gelişimi ile orta öğretim dönemindeki motor gelişim farklılıkları ya da ilk öğretimdeki psikolojik gelişim özelliği ile orta öğretimindeki psikolojik kişilik özelliklerinin farklılaşması gibi(Topkaya,2004:47).

2.1.3. Gelişim Görevleri

Gelişim görevleri kavramı, “insanın yaşamının özel dönemlerinde sahip olması gereken belirli beceriler yada görevleri dile getirir. Bu görevlerin yerine getirilmesi bireyin yaşamının bir sonraki dönemindeki yada evresindeki gelişimi için önemlidir”(Onur,1986:35).

Yaşamın başlangıcından altı yaşına kadar yürümeyi öğrenme,katı yiyeceklerini yemeyi öğrenme konuşmayı öğrenme, cinsiyet farklılıklarını öğrenme, sosyal ve fiziksel gerçekliği tanımlamak için kavramlar oluşturma ve dil öğrenme okumaya hazır hale gelme, doğru ile yanlış ayırma vicdan gelişimine başlama çocukların görevi arasındadır(Bacanlı,2002:47-48).

Altı yaşından ergenlik dönemine kadar çocuğun yaşlılarıyla geçinmeyi öğrenmesi, büyüyen bir organizma olarak kendine karşı yararlı bir tutum oluşturma, gündelik oyunlar için gerekli fiziksel becerilerini öğrenme, uygun erkeksi veya kadınsı sosyal rolünü öğrenme, okuma,yazma ve hesap ile ilgili temel becerileri öğrenme, gündelik yaşamı için gerekli kavramları geliştirme, vicdan, ahlak ve değerler sistemi geliştirme, kişisel bağımsızlığa ulaşma, sosyal grup ve kurumlara karşı tutum geliştirme gibi görevleri bulunmaktadır.(Bacanlı,2002:48:49)

Çocukların ergenlik döneminde ise her iki cinsteki yaşlıları ile yeni ve daha olgun ilişkiler kurmayı başarma, bir yetişkin kadın ya da erkek sosyal rolünü edinme, yetişkinlerden bağımsız,kendi duygusal özelliklerini elde etme, bir mesleğe doğru yönelip, hazırlanmaya başlama, evliliğe ve aile kurmaya hazırlanmaya başlama,

toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilme gibi görevleri bulunmaktadır(Erden ve Akman,2002:41).

Yetişkinlik çağına gelindiğinde belirtilen gelişim görevlerinin büyük ölçüde yerine getirilmiş olması gerekir. Gelişim görevleri tamamlandı ise, bireyin yetişkin olmanın beraberinde getirdiği sorumlulukları rahatlıkla üstlenir.

Çocukların gelişimi değerlendirilirken bireyi oluşturan değişik alanlar ele alınır.Bu temel gelişim aşamaları şunlardır :

1-Bedensel gelişim

2-Bilişsel gelişim

3-Duygusal gelişim

4-Sosyal gelişim

5-Dil gelişim

6-Psikomotor gelişim

2.1.4. Gelişim Aşamaları

2.1.4.1 Bedensel Gelişim

Çocuğun gelişimini bir bütün olarak kavrayabilmek için psikolojik olduğu kadar fizyolojik gelişimini de bilmek gerekir. Çünkü fiziksel gelişim, çocuğun davranışını hem doğrudan, hem de dolaylı olarak etkiler. Doğrudan etkiler, çünkü bedensel gelişim, çocuğun neler yapabileceğini belirler. Örneğin yaşlarına göre sağlıklı bir gelişim gösteren çocuklar, oyun ve spor faaliyetlerinde akranları ile eşit koşullarda yarışır. İyi gelişmemiş çocuklarda bu yarışmalarda elverişsiz durumu nedeni ile geri kalır ve gruptan atılır(Sosyalhizmetuzmani,2005).

Fiziksel gelişme davranışı dolaylı olarak etkiler, çünkü çocuğun kendine ve diğerlerine karşı tutumu bedensel gelişimde etkisi altındadır. Bu tutumlar çocuğun gösterdiği uyumlara yansır. Örneğin, şişman bir çocuk kısa sürede kendisinden zayıf olanlara ayak uyduramayacağını fark eder. Bu da çoğunlukla çocuğun kişisel yetersizlik duygusuna kapılmasına yol açar. Buna ek olarak, eğer akranları kendisi ile yavaş davrandığı için oynamayı istemezler ve de çeşitli adlar takarak alay ederlerse, çocukta aşağılık duygusu gelişebilir. Bu tür duygular çocuğun kişilik gelişiminde çok önemli rol oynar(Yavuzer,2003:34).

Büyüme konusunda yapılan araştırmalar, çocuklarda iki yavaş, iki hızlı olmak üzere dört belirgin büyüme dönemi olduğunu göstermektedir. Doğum öncesi ve doğum sonrasının ilk altı ayı büyüme hızı yüksektir.Yaşamın birinci yılının sonunda büyüme yavaşlar ve bunun ergenliğe kadar süren düzenli fakat yavaş bir gelişim bir izler. Bu evreden 15-16 yaşlarına kadar olan dönemdeki hızlı gelişim “ ergenlik sıçraması” olarak nitelendirilebilir(Tüfekçioğlu,2002:9).

Bedensel gelişim için yeterli beslenmeye, ısı ve nem ortamına gereksinim vardır.Ancak bu koşullarda genetik elemanlar ve hormonal büyüme uyarılır ve gelişme sağlanır. J. M. Tanner,” bedensel gelişimin türü ve hızında, kalıtım ve çevre faktörlerinin karşılıklı etkileşiminin önemine değinmiştir. Tanner’a göre, bedensel gelişim, kalıtım, ırk, beslenme, hastalık, psikolojik bozukluklar ve sosyo-ekonomik statü gibi temel faktörler etkilemektedir”(Yavuzer,2003:35-36). Bu faktörlerin sağlıklı gelişimiyle bedensel olarak iyi gelişen çocuk arkadaşlarıyla oynadığı oyunlarda başarılı olarak aşağılık duygusuna kapılmayacak ve güven duygusunu geliştirecektir.

2.1.4.2.Bilişsel Gelişim

İnsan doğduğu andan ölünceye kadar bilişsel aktiviteler açısından farklılıklar göstermektedir. Her birimiz kendi yaşantılarımızdan değişik yaşlarda değişik bilişsel süreçlere sahip olduğumuzu, bazı olgu ve olayları anlamlandırmada, bazı yaşlarda güçlük çektiğimizi biliriz. Bu göstermektedir ki, insan her zaman aynı nitelikte bilişsel işlem yapmamaktadır(Yapıcı ve Yapıcı,2005:136).

Biliş, insanların dünyayı öğrenmeleri ve anlamalarını içeren zihinsel faaliyetler anlamına gelmektedir. Biliş kelimesi yaklaşık olarak düşünme ile eş anlamlıdır. Çocukların yetişkinler gibi düşünmesi mümkün değildir.Çocuklar, yetişkinlerden daha ilkel bir düşünme örüntüsü gösteren küçük yetişkinlerde değildirler. Kendilerine özgü bir dünya görüşleri vardır. Çocukluktan yetişkinliğe kadar düşünmenin gelişimini açıklayan Piaget’e göre bir yetişkin için oldukça basit olan bir şey çocuk için oldukça zor olmaktadır(Woolfolk,1993,Morgan,1995 Akt:Ulusoy,2000:143). Piaget’e göre çocuk, kendi dünyasına bir anlam kazandırabilmek için çevresinde ki insan ve objelerle ilgili bir faaliyet içine girebilir. Çocuk, ilkel koordinasyonlarda Piaget’in deyimiyle, “Soyut muhakeme, kuramsal durumları akılcı yolla düşünebilmek, zihinsel hareket ve kuralları düzenleyebilmek

anlamına gelen işlemlere (operasyonlara), yani daha karmaşık ve yüksek düzeydeki yapılara doğru belirgin bir çaba içindedir”(Yavuzer,2003:39).

Bilişsel gelişim,olgunlaşma ve yaşantı kazanma arasındaki sürekli etkileşimin bir ürünüdür. Olgunlaşma,daha çok fiziksel gelişimi ifade etmektedir. Olgunlaşma paralel olarak bilişsel gelişimde bir ilerleme olur. Yaşantı bireyin bilişsel gelişiminde etkilidir. Yaşantı zenginliği bireyin bilişsel gelişiminde arttırır. Yeni doğan çok sayıda reflekslerle gelir. Bu refleksler bebeğin çevresine uyum sağlamasında yardımcı olur. Çevresindeki dünya ile ilgili hiçbir yaşantısı olmayan bebeğin davranışlarını refleksler yönlendirir. Bebek biyolojik olarak olgunlaştıkça ve çevresiyle etkileşimleri sonucu yaşantı kazandıkça refleksler değişikliğe uğrar. Refleksler yerlerini bilinçli,istemli hareketlere bırakır. Bilişsel gelişimde ilerleme olabilmesi için organizmanın biyolojik olgunluğa erişmesi ve çevresiyle etkileşimleri sonucu yaşantı kazanması gerekmektedir(Senemoğlu,1998,Bacanlı,2001 Akt:Ulusoy,2000:46).

Piaget'e göre her birey şemalar oluşturma, özümseme, uyum sağlama, organize etme becerileri ile dünyaya gelir. Bu boyutlar ile zihnine yeni eklemeler yapar gerektiğinde değiştirir ve bilişsel yönden gelişir.

Piaget'e göre şemalar, “organize olmuş davranış kalıpları” anlamına gelmektedir. Çocuk çevre ile etkinleştikçe bu şemalar daha zenginleşmektedir(Erden ve Akman,2002:62). Özümleme yoluyla çocuk yeni karşılaştığı durum, nesne ve olayları kendisinde önceden var olan zihinsel yapının içine yerleştirmektedir. Uyumsama ile de çocuk yeni şemalar yaratarak yada önceden var olan şemaların kapsam ve niteliklerini değiştirerek, yeni edinilen deneyimlerin gerektirdiklerine uygun davranabilmektedir. Özümleme ve uyumsama süreçlerini birbirleriyle etkileşmesi sonucunda da dengeleme süreci ortaya çıkmaktadır. Dengeleme bireyin yeni karşılaştığı bir durumla,kendisinde önceden var olan bilgi ve deneyimleri arasında denge kurmak için yaptığı zihinsel işlemlerdir(Bacanlı,1999:48).

Piaget'in bilişsel gelişim çalışması fiziksel etkinlikler aracılığıyla algısal motor gelişim ve akademik kavramlara (okuma-yazma, sayı:şekil v.s)hazır bulunuşluk fikrinin yayılmasını sağlamıştır. Algısal motor terimi, duyu yolu ile elde edilen bilgilerin ve algısal süreçlerin motor aktiviteler üzerindeki etkisini açıklar.Bu anlamda

tüm istemli hareketler algısal motor hareketler olarak görülmektedir. Algısal elementler ihtiyaç duymayan hareketler sadece refleksif hareketlerdir(Gallahue,1982 Akt:Özer ve Özer,2000:16).

2.1.4.3. Duygusal Gelişim

Duygu, bireyin iç ve dış dünyadan etkilenmesi sonucu genel olarak hoşlanma yada acı duyma biçiminde beliren tepkilerdir. Bu tepkiler, korku, kaygı, sevinç, öfke, üzüntü gibi çeşitlilik gösterirler(Binbaşıoğlu,1994). Çocukların bazı tutum ve duyguları zamanla oluşup gelişmektedir. Çocukların heyecanları konusunda yapılan çalışmalar,onlardaki duygusal gelişimin hem olgunlaşma, hem de öğrenme sonucu oluştuğunu, bunlardan hiçbirinin tek başına etkili olmadığını ortaya koymaktadır(Yavuzer,2003:44).

İnsan duygularının tümünü bebeklik ve ilk çocukluk evrelerinde edinir.insan ilerleyen yaşta duygularının bazılarını derinleştirebilir, bazılarını bastırır, bazılarının da yeniden farkına varır. Okul öncesi çocuğun bütün duygu türlerinin ortaya çıktığı basamaktır. Öfke, kıskançlık yabancılara ve kimi kişilere nefret inatçılık bu basamakta kendini ilkel biçimi ile gösterebilir(Tüfekçioğlu,2002:13).

Psikomotor gelişim çalışmaları açısından duygusal gelişim hareket deneyimleri sırasında kişinin kendi ve diğerleri hakkında geliştirdiği duyguları kapsar. Çocuklar fiziksel etkinliklere katılarak kendi becerileri hakkında bilgiler edinebilirler(Özer ve Özer,2000:16). Fiziksel etkinlikler yolu ile duygusal yeteneğini geliştiren birey, bu etkinlikler yolu ile olumlu duygular kazandırılmaya yönlendirilebilmektedir.

2.1.4.4. Sosyal Gelişim

İnsan biyolojik bir varlık olarak dünyaya gelir. Yeni doğmuş bir bebekte, içinde yaşadığı toplumun niteliklerini görmek mümkün değildir. Çünkü o, üyesi olduğu toplumun izlerini taşımaz. İnsanın biyolojiklerinin yanında sosyal niteliklerde kazanarak sosyal bir varlık haline gelebilmesi hemen doğumdan itibaren başlayan ve tüm hayat boyu devam eden sosyal bir sürecin sonunda gerçekleşir. Sosyalleşme, adı verilen bu süreç ile insan, toplum içinde yaşayabilmek için gerekli olan toplumsal değerlerin, toplumsal normların bilgisini kazanır, içselleştirir ve davranışlarında

somutlaştırır(Kızıloluk,2001:82). Sosyal gelişme kişinin, toplumun, kültürün yapısını etkiler. Bireyin bu gelişimi onun tüm yaşamı boyunca topluma adaptasyon gösterme becerisini belirler.

Yaşamını ilişkiler ağı içinde sürdüren insanın uyumunda ve mutlu olmasında sağlıklı sosyal etkileşimin büyük payı vardır. Çocuk sosyal davranışı etkileşimde olduğu yazı ile iki önemli grubun: ailenin ve akranların tepkili bağlamında ele alınmalıdır. Çocuklar ilk ilişkileri kurdukları yetişkinlere bağımlı ve onlara göre daha güçlüdürler. Yani çocuk yetişkin ilişkisi bir çeşit eşitsizliğe dayanır.İlerleyen yaşlarda çocukların akranları ile olan ilişkileri giderek önem kazanır. Çocuğun akranları tarafından kabul görmesi onun yeterli sosyal beceriye sahip olması ile doğrudan ilişkilidir. Sosyal beceri eksikliği yada yetersizliği çocukları okul başarısızlığı, saldırganlık suça eğilim ve değişik psikolojik bozukluklar gibi kısa ve uzun süreli bir çok sonuca götürebilir. Çocuğun arkadaşlarınca kabulüne yol açan sosyal beceriler arasında gruba uygun şekle girebilme, toplumsal kurallara uyma ve etkili iletişim kurabilme gibi davranışlar sıralanabilir(Putallaz,1983;Putallaz ve Gottman,1981 Akt:Özer ve Özer,2000:16-17). Sağlıklı sosyal gelişme gösteren çocuklar çevreye uyma konusunda büyük başarı gösterirken sosyal becerileri gelişmeyen bireyler ise toplumdan uzaklaşarak sosyal yönden başarısız olabilmektedirler. Çocukların özellikle okul öncesi dönemde sosyal gelişimine ağırlık verilerek onların ileriki yıllarda daha başarılı olması sağlanabilmelidir.

Çocuğun fiziksel etkinliklere katılmasında bu etkinliklerin sosyal bir ortam içinde gerçekleştiriliyor olması nedeniyle paylaşma, işbirliği, kurallara uyma, başkalarının haklarına saygı gösterme, kendi haklarını savunma, iletişim becerilerini geliştirme gibi katkıları nedeni ile sosyal gelişimde iç içe olduğu unutulmamalıdır.Gelişimsel bir temele sahip olan arkadaş ilişkisi ve oyun davranışı, bireyin sosyal etkileşim düzeyini yansıtır(Gallahue,1982 Akt:Özer ve Özer,2000:17).

2.1.4.5. Dil Gelişimi

Dil, insanların birbirlerine bilgi, düşünce ve eğilimlerini aktarabilmelerini yanı sıra fikirlerini düzenleyebilmelerine ve duygularını ifade edebilmelerine olanak hazırlar. Kültür değerlerimizle bilgilerimizin çoğu kuşaktan kuşağa sözlü yada yazılı

kaynaklar yolu ile iletilmektedir. Herkes doğrudan kendi yaşantısı yoluyla öğrendiğinden çok daha fazlasını dil yoluyla öğrenir. Dil aynı zamanda, düşünme, bellek, muhakeme, problem çözme ve planlama gibi bilimsel süreçleri içermektedir(Yavuzer,2003:43).

Dilin en temel fonksiyonu iletişimin gerçekleştirilmesidir.Bu fonksiyon insanların bir arada yaşamalarının sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.İnsanların bir arada yaşamalarının bir gereği olan iletişim, en gelişmiş iletişim düzeni olan dil üzerine kurulmuştur(Aksan,1977 Akt:Yapıcı ve Yapıcı,2005:83). Çocuklarda daha birbirlerinin adını bile bilmeden oyun dilini kullanarak iletişim kurmaya başlamaktadırlar.

Çocuğun dil gelişimini diğer gelişim alanlarına göre daha hızlıdır. Çocuğun ağlama ile başlayan ilk sosyal etkileşim, çeşitli evrelerden geçer ve kısa bir sürede inanılmaz bir biçimde iletişimi artar. Çevresinde kullanılan dile hakim olur(Koser,1999:83). Çocuk ağlama, agulama, cıvılda tek sözcük telgraf konuşması, üç ve daha yukarı sözcükler anlam bilgisi, söz dizimsel, kullanım bilgisi evrelerinden geçerek dil gelişimini tamamlamaktadır(Ahioğlu,1999:25).

Dil yeteneğinin gelişimi de diğer gelişim dönemlerinde olduğu gibi düzenli bir sıra izler. Çocuklar üzerinde yapılan dil gelişimi araştırmaları, konuşmalarının ilk öğrenildiği dönemlerde hemen tüm dünya çocuklarının temelde aynı gramer kurallarını kullandıklarını ortaya koymuştur(Sosyalhizmetuzmani,2005). Çocuklar ilk sözcüklerini 12-18 inci aylarda söylerler. 2 yaşlarından sonra çocuk söz etkinliklerini arttırmaya başlar. 4 yaşında çoğunluğu iyi düzenlenmiş cümlelerle bazen sürpriz sayılacak kadar karmaşık cümleler söyleyebilirler(Tüfekçioğlu,2002:13). Çocuğun dil gelişimi özellikle ilk 4 yıl içinde çok hızlıdır. Bu yaştan sonra çevrenin etkisi ile gelişim evrelerini tamamlayarak düzenli bir konuşma alışkanlığı kazanmaktadır.

2.1.4.6. Psikomotor Gelişim

Psikomotor (devinimsel) gelişim,bedensel gelişimden farklı bir içerik taşıyor olsa da, ondan ayrılamaz bir gelişim alanıdır.Devinim ile (hareket,beceri vb.) ilgili olan bir gelişimin devinebilme gelişmişliği ile ilgili olması mutlakdır. Bu bağlamda hareket yetisinin gerçekleşebilmesi o hareketi gerçekleştirebilecek aktörlerin gelişimi ile (büyüme ve olgunlaşma) ilgilidir (Topkaya,2004:17).

Psikomotor gelişim fiziksel yapıda ve sinir kas işlevlerindeki değişim süreçlerini kapsar. Motor gelişim terimi ile psikomotor gelişim terimi sık sık birbirinin yerine kullanılır. Psikomotor gelişim, yaşam boyu devam eden bir süreç olup motor becerilerde azalma ya da yeni bir becerinin kazanılması gibi tüm fiziksel değişmelerle ilgilendir. Çocukların motor gelişimi, hareket becerilerinin gelişimi ve fiziksel becerilerinin gelişimini kapsar (Gallahue,1982 Akt:Özer ve Özer,2000:18).

Psikomotor gelişim, “fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı olarak hareketlilik kazanmasıdır. Bir başka deyişle özünde hareket olan becerilerin kazanılmasını içeren ve doğum öncesi dönemde başlayıp ömür boyu devam eden bir süreçtir” (Sarı,2005).

Psikomotor gelişim, “bireyin organlarının işleyişini, denetimi altına almada gösterdiği becerikliliğin artmasıdır. Psikomotor gelişimde duyum, sinir ve kas sistemleri eşgüdüm içinde çalışırlar” (Başaran,2000: 65).

Çocuğun psikomotor gelişimi sinir sisteminin olgunlaşmasına bağlıdır. Sinir sisteminin olgunlaşması daha çok kalıtsal etkenlerle ilgili bir durum olduğundan sadece çevresel etkenlerle bunun sağlanması mümkün olmayabilir. Organik olarak olgunlaşmamış bir çocuğun, bir hareketi beceriye dönüştürmesi için yapılacak çalışmalar etkili olmaz(Topkaya,2004,18). Dolayısıyla, gelişim düzeyini göz önüne almayan oyun etkinlikleri psikomotor gelişimde etkisiz kalır. Çocuğun gelişim düzeyine uygun etkinlikler, hedeflenen katkıları sağlayabilir.

Çocuğun psikomotor gelişmesi, onun bir bütün olarak gelişmesinde son derece mühim bir safhayı teşkil eder. Psikomotor gelişme, zihni gelişmenin adeta bir

nevi hizmetçisi münasebetindedir. Çocuk hareki faaliyetler yoluyla deneyimler yapar, eşyayı kullanır (manipüle) eder, etrafını yoklar ve araştırır ve fikri tecessüsünün çoğunu tatmin eder. Aynı şekilde psikomotor davranışlar, çocuğun, sosyal temaslarının ve başkaları ile işbirliği yapma yollarını öğrenme vadisinde giriştiği gayretlerin büyük bir kısmı için bir vasita hizmetini görür(Şemin,1982:64). Bu psikomotor davranışlar ile birey sosyal ve zihinsel gelişimi yönünden de başarılı olabilmektedir.

Psikomotor gelişim alanında belirgin boyutlar vardır. Bebek tek başına oturmadan, başını kaldırmayı, emeklemeden ve yürümeden öncede oturmayı öğrenir(Tüfekçioğlu,2002:14). Normal şartlarda her çocuk bu gelişim boyutlarından geçer.

Psikomotor gelişim baştan ayağa doğru gelişim göstermektedir. Bu gelişimin anlamı, motor yeteneğin baştan ayak tırnağına doğru gerçekleşmesidir. Yeni doğan çocuğun başı, beden diğer kısımlarına oranla yetişkin ölçüsüne daha yakındır. Aynı şekilde baştaki motor kontrol, beden aşağı kısmındaki kaslara oranla daha güçlüdür. Motor kontrolün evrimi, önce baş, sonra omuzlar ve kollar ve nihayet bacaklar ve ayaklar şeklinde gerçekleşir(Yavuzer,2003:42).

Bireyde beden ve omuz hareketleri, bağımsız kol becerilerinden önce görünür, ellerin kontrolü parmakların kontrolünden önce görülmektedir. Buda psikomotor gelişimin merkezden dışa doğru geliştiğini gösterir(Tüfekçioğlu,2002:15).

Psikomotor gelişimde bir diğer ilke de bütünden özel hareket gelişimine geçiş ilkesidir. Psikomotor gelişimde (yürüme, elle tutma gibi), belirgin bir sıranın izlendiği görülür. Başlangıçta bebeğin ilk hareketleri bütünsel (global) ve farklılaşmamıştır. Örneğin bebek, önceleri önünde duran objeyi avucunun tümünü kullanarak yakalamaya çalışır. Bebeğin özel tepkide bulunabilme yeteneğinin zamanla başladığı görülür. Parmakların, özellikle baş parmağın faaliyeti bir yaşından önce görülmez. Burada sinir sisteminin, özellikle beynin gelişip olgunlaşmasının rolü büyüktür(Sosyalhizmetuzmani,2005).

2.1.4.6.1. Psikomotor Gelişim Alanları

Çocuğun günlük aktivitelerindeki hareket modelleri iki büyük kategoride toplanırlar(Özer,Özer,2000:22).

- 1) Büyük kas hareketleri (bedeni kullanma)
- 2) Küçük kas hareketleri (obje kullanma)

Psikomotor gelişimin büyük ve küçük kas gelişimi şeklinde incelenmesi pek çok gelişimci tarafından kabul edilmiştir. Büyük kas hareketleri baş, gövde, kol ve bacak hareketlerini kapsar(Bilir,1994:144). Kaba motor beceriler olarak da adlandırılan büyük kas hareketleri, geniş kasların kullanımını içerir. Büyük kas hareketleri üç büyük grupta incelenirler(Özer ve Özer,2000:22).

- 1) Lokomotor hareketler; yürüme, koşma gibi yer değiştirmeyi gerektiren hareketler
- 2) Lokomotor olmayan hareketler; yer değiştirmeden yapılan dönme, eğilme, salınım gibi hareketler.
- 3) Denge; bir yerde belirli bir pozisyonu sürdürme hareketleri

Lokomasyonda amaç, alan üzerinde hareket etmek yani vücudun yer aldığı alanı değiştirmek, bir yerden bir yere hareket etmektir. En önemli lokomotor hareketler emekleme, yürüme, koşma ve atlamadır. Daha sonra yuvarlanma, tırmanma, zıplama, sıçrama ve sekme gelir. Bu hareketlerin her biri çeşitli şekillerde birleştirilerek yeni hareketlerin üretilmesinde kullanılır. Böylece hareket modelleri meydana gelir. Çocuk hareket ederek kendisini çevresinden ayırt eder. Objelerin arasında hareket ederek mesafe ve mekânda konum kavramlarını geliştirir(Kephart ve Goldfrey,1973 Akt:Özer ve Özer,2000:22,23).

Çocuğun ilk önemli lokomotor hareketlerinden biri emeklemedir. Çocuk yüzü koyu durumda yatarken ayak tabanlarından birine basınç uygulandığında bu refleks görülebilir. Bebek bacaklarını yukarı ve aşağı yönde hareket ettirerek emekleyecektir. Her iki ayak tabanına basınç uygulanacak olursa çocuk tarafından bu basınç geri gönderilecektir. Emekleme refleksi genellikle doğumdan hemen sonra görülür, dördüncü ayda kaybolur. Yedinci ay civarında görülen istemli emekleme ile

emekleme refleksi arasında bir bağı olduğu görüşü yaygın kabul görmektedir(Koser,1999:47). Bu aylardan sonra emekleme becerisinde uzmanlaşan çocuk önemli lokomotor becerilerden olan yürüme becerisini geliştirmeye çalışmaktadır.

Bağımsız olarak yürüyebilme yeteneği, bir dizi ilkel deneyimin ardından zamanla kazanılır. Eşyaya tutunarak ya da onu çekerek ayakta durabilme, ortalama olarak 36-40. haftalar arasında gerçekleşir. Çocuk tek başına 48. hafta dolaylarında ayağa kalkabilir, bir elinden tutulmak suretiyle 52. haftada yürüyebilir ve 13 aylık iken acemice yürümeye başlayabilir. 18 aylık iken yardım olmaksızın merdivenleri inip çıkabilir, yerdeki oyuncağı çekebilir. İki yaşına geldiğinde objeleri düşürmeden alabilir, kolaylıkla yürüyebilir(Yavuzer,2003:65-66).

Emekleme ile başlayan ve yürüme ile devam eden gelişimin son aşaması olan koşma bir yerden bir yere gitme şekillerinden biri olan koşu eylemi için tek ayak üzerinde durma pozisyonunun tamamlanması ve kuvvet faktörlerinin gelişmesi gerekmektedir. Ayrıca koordineli sıçrama, denge, kaslarının gerilmesi ve eklemlerin uygun hareketleri koşmada diğer belirleyiciler olarak ifade edilmektedir. Koşma süratini belirleyen iki önemli mekanik etken bulunmaktadır. Bunlar adım uzunluğu ve adım frekansıdır. Sürat bu iki özelliğin birbirleri ile optimal düzeyde kurdukları ilişki düzeyine bağlı olarak değişmektedir(Hole,1981,Gallahue,1982,Yalçınler,1993 Akt:Müniroğlu,1995:11).

Koşma becerisi kazanıldıktan sonra dengenin gelişmesi, kuvvetin artması ile birlikte atlama becerisi kazanılır. Durarak uzun atlama becerisi, iki ayak üzerinde ileriye sıçrama olarak tanımlanan aslında yukarı-ileri uçuş olarak tarif edilebilen bir harekettir. Atlama performansı, atlanan mesafe ölçümü ile belirlenir(Timurkaan,2003:12). Çocuk bu becerileri kazandıktan sonra zıplama, tırmanma, yuvarlanma ve sekme gibi hareket becerilerini de kolaylıkla yapabilmektedir.

Yer değiştirmeden ayakta dik durumda yapılan dönme, eğilme, itme, çekme geniş kasların kullanımını içeren hareketlerdir. Eğilerek yerden nesne alma 1-1.5 yaşları arasında ortaya çıkan lokomotor olmayan bir hareket becerisidir(Frankenburg ve Dodds,1990 Akt:Özer,Özer,2000:23).

Bedeni kullanarak yapılan bir diğler önemli hareket de dengedir. Denge, belirli bir yerde bir konumu (pozisyonu) devam ettirme olarak tanımlanır. İlk önemli denge şekilleri oturma ve ayakta durmadır(Muratlı,1997:38). Çocuk yaşamı boyunca da birçok psikomotor etkinliklerde vücudunu dengeli bir şekilde tutması gerekmektedir. Bisiklet sürme, bir dar duvarın veya kalasın üzerinden yürüme, tek ayak üzerinde durma gibi hareketler vücudun bir süre dengesini korumasını gerektirir(Başaran,2000:67).

Manipülatif beceri olarak tanımlanan küçük kas hareketleri ise eli ve ayağı kullanma becerilerini ve nesne kontrol becerilerini kapsar. Merkezden dışa gelişim ilkesine göre, küçük kas hareketlerinin gelişimi büyük kas hareketlerinin gelişimini işlemektedir. Küçük kas hareketleri bir objeyi avuç içi ile kaba bir şekilde tutmadan, baş ve işaret parmağını birleştirerek ince bir şekilde tutma becerisinin kazanılmasına doğru ilerler(Gesell,1940,Breckanridge ve Vincet,1955 Akt:Özer ve Özer,2000:23). Yakalama ve fırlatma çocuğun önemli manipülatif becerileridir.

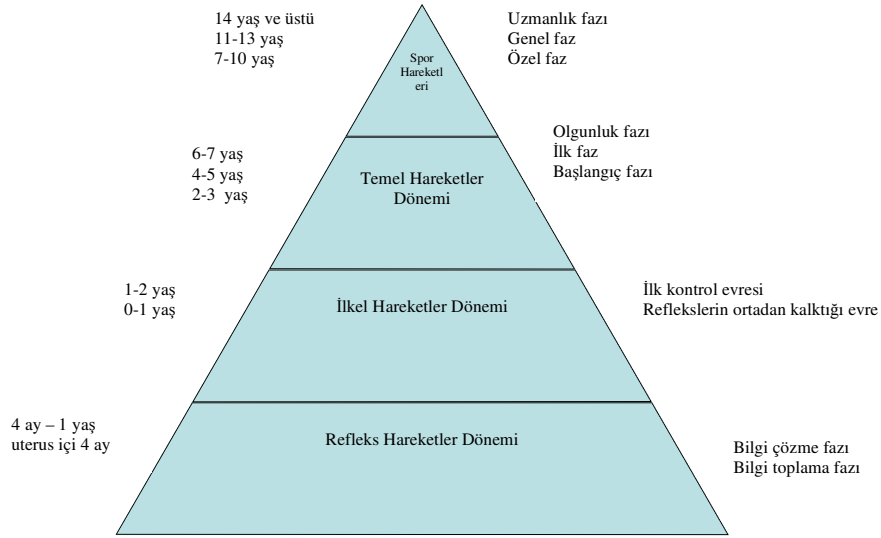
Yakalama, sadece eller ya da eller ile birlikte vücudun diğler kısımlarının yardımıyla havadaki bir topu yada bir nesneyi durdurarak kontrol altına almayı anlatır. Cismin yalnız eller ile yakalanabilmesi gelişmiş bir yakalama becerisi, yakalamaya vücudun diğler kısımlarının katılması söz konusu ise gelişmemiş yakalama şekli olarak tanımlanır(Muratlı,1997:39).

Yakalama davranışı; görme, kolların hareketi ve elin hareketi ile koordineli çalışır. Yakalama-kavrama hareketlerinde bebek önce objeye dikkat etme davranışını gösterir daha sonra kendi eline dikkat eder(Güven,1994:37). Örneğin kendisine atılan bir topa önce dikkat eder daha sonra el hareketlerini kontrol altına alır. Uygun yakalama pozisyonunu aldıktan sonra gelen topu yakalar.

Yakalama ve fırlatma 2-3 yaş arasında başlangıç gelişimi gösterir. Bir yaşın sonunda gözlenen yalnız kollarla uygulanan fırlatma hareketi iki yaşa kadar duruş ile birlikte ve iki elle fırlatma şeklinde gelişir. Dengeleme gibi hareket formları da vardır. En erken bilinen hareket formu çekmedir. Süt döneminde bedeni yukarı çekme ve bir yere tutunarak kendini kaldırma hareketleri yapılabilir. İki ve üç yaşlarda çocuk çekme

hareketi ile uygun ortamlarda bir nesnenin üzerine çıkabilir. Üç yaşında çocuk yüz üstü pozisyonda iken ellerini kullanarak kendini ileriye çekebilir. İtme de yine erken görülen hareketlerdendir(Kale,2003:28).

Gallahue(1982),”Understanding motor development in children” kitabında motor gelişimi çocukluk dönemi ile sınırlayarak incelemiş ve kuramını piramit modeli ile açıklamıştır. Bu modele göre her bir motor gelişim dönemi bir diğerinin üzerine kurulur. Aşağıda görüldüğü gibi motor gelişimin temelinin refleksif hareketler dönemi oluşturur. Bu dönemi, ilkel hareketler dönemi ve temel hareketler dönemi izler. Motor gelişimin son aşamasını piramidin zirvesinde yer alan spor hareketleri dönemi oluşturur(Özer ve Özer,2000:114).

Şekil 1: Gallahue'nin pramit modeli

2.1.4.6.2. Gallahuenin Primit Modeli

2.1.4.6.2.1. Refleks Hareketler Dönemi

Yeni doğanın davranışları daima omurilik ve aşağı beyin merkezlerinden idare edilir. Bebekler bedenlerinin çeşitli bölümlerini hareket ettirmeyi sağlayan genel bir beceriler ve refleks olarak isimlendirilen davranışsal tepkiler dizisi ile birlikte doğarlar. Bir refleks bir uyarın türüne özel otomatik bir tepki oluşturur. Örneğin ışık tutulduğunda göz bebeği otomatik olarak küçülür(Koser,1999:45). Ortaya çıkan refleksif hareketler, bebeklerin ilk motor tepkileri ve ilk bilgi edinme kaynaklarıdır. Bazı ilkel refleksler, daha sonraki sistemli davranışların ortaya çıkması ile ilişkilidir. Örneğin yakalama ve adımlama refleksleri bu grup içinde sayılabilecek ilk motor davranışlardır. Bu hareketler esnasında bebekler büyük zorluklar içinde bu işlevlerini yerine getirmektedirler(Gallahue,1984 Akt:Müniroğlu,1995:15).

Refleks hareketler dönemi bilgi toplama evresi ve bilgi çözme evresi olmak üzere iki aşamaya ayrılır.

Bilgi toplama evresi, doğum öncesi dönemden başlayarak bebekliğin dördüncü ayına kadar sürer. Bu evrede refleksler, bebeğin hareketler yolu ile bilgi toplama, besin arama ve korunmasında temel araç olmaktadır(Özer ve Özer,2000:123).

Yaklaşık olarak dördüncü ayda başlayan bilgi çözme evresinde de beyin merkezlerinin gelişimine bağlı olarak, refleksler giderek yasaklanır. Oturma, emekleme, sıralama, yakalama, bırakma gibi istemli hareketler ortaya çıkar(Tüfekçioğlu,2002:18).

Çocuk ilk tepkilerini anne rahminde 7.5 haftalık olunca yapmaktadır. Bu zamanda çocuğun üst dudağına kıl dokundurunca baş hareketleri yapmaya başlamaktadır. Anne rahminde 26 haftalık olan çocuk, artık doğrudan doğruya olmayan hareketlere de tepki vermeye başlamaktadır. Örneğin anne aç bırakılınca, çocuk rahimde daha fazla kımıldama hareketleri yapmaktadır(Cüceloğlu,1996:73).Çocuk doğar doğmaz da kımıldamaya ve bir takım

reflekslerde bulunmaya başlar. Bu kıvılcımların çoğu rast geledir. Bir kaçı ise belli bir takım reflekslerdir.

Yeni doğanın ilginç ve en önemli reflekslerinden biri moro-refleks'tir. Bu tepki biçiminde, yeni doğan kollarını yana doğru atar, parmaklarını gerer, sonra el ve kollarını sanki birini kucaklıyormuşçasına ortada kavuşturur. Bebekler bu tepkiyi baş pozisyonlarının ansızın değiştirilmesi sırasında ya da kendileri için sürpriz sayılacak ani değişiklikler karşısında gösterirler. Bu reflekslerin, gelişimdeki önemi büyüktür; 3-4. aylarda kaybolması beklenir(Yavuzer,2003:64).

Çocuğun yaşamının ilk yıllarında kullandığı en önemli reflekslerinden biri emekleme refleksidir. Doğumdan hemen sonra görülen emekleme refleksi dördüncü ayda kaybolur. Yedinci ay civarında görülen istemli emekleme ile emekleme refleksi arasında bir bağ olduğu görüşü yaygın kabul görmektedir. Yeni doğan istem dışı yakalama ve adımlama davranışlarının farkındadır. Dolayısıyla hareketle ilgili bilgiyi de algılamaktadır. Bu bilgi kortekste depolanır ve çocuğun daha sonra ki istemli hareketlerinde yardımcı olur(Gallahue,1982 Akt:Özer ve Özer,2000:125-126).

2.1.4.6.2.2. İlkel Hareketler Dönemi

Bu dönemde merkezi sinir sisteminin gelişmesine paralel olarak önce baş ve gövde sonra kol ve bacaklar üzerinde kontrol sağlanır(Muratlı,1997:37). 0-2 yaşlarda gözlenen ilkel hareketler, istemli hareketlerin ilk biçimidir. Bebeğin oturması emeklemesi, ayakta durabilmesi, gelişimde olgunlaşmanın önemini ortaya koymaktadır. Bu hareketler, yaşamın ilk iki yılında kemik, kas ve sinir sistemindeki gelişimin yanı sıra, bebeğe sağlanan alıştırmaya olanakları sonucu ortaya çıkarlar. İlkel hareketler olgunlaşmaya bağlıdır ve ortaya çıkışlarında önceden kestirilebilen bir sıra izlerler. Normal koşullarda bu sıra değişmez, ancak bunların ortaya çıkış zamanları, hızları çocuktan çocuca farklılık gösterebilir. Bu bireysel farklılıkların kaynağını kalıtsal ve çevresel etmenler oluştururlar(Özer ve Özer,200:132).

Yaşam için gerekli olan istemli hareketlerin temelini oluşturan ilkel hareketler baş, boyun ve gövde kaslarının kontrolü gibi dengeleme hareketleri, uzanma

bırakma, yakalama gibi manipülatif becerileri, sürünme, emekleme, yürüme gibi lokomotor hareketleri kapsar(Özer ve Özer,200:132).

Bebeğin ilk motor becerileri arasında, başlangıçta oturma biçimi yer almaktadır. Bebekler ortalama olarak 3–4. aydan itibaren desteklendiklerinde bir dakika kadar oturabilirler. 7–8. aydan itibaren yardım olmadan oturabilmektedirler. Oturmada hızlı bir ilerleme izlenmekte ve 9. aydan itibaren bebeklerin büyük bir çoğunluğunun on dakika ya da daha fazla kendi başlarına oturabildikleri görülebilmektedir(Yavuzer,2003:64).

Çocuğun en önemli psikomotor becerilerinden biri olan yürüme yeteneğini kazanabilmesi için de uzun bir gelişim serisini geçmek zorundadır. Çocuğun yürümeye attığı ilk adımlar onun sürünme ve emekleme hareketleridir.

İlk sürünme hareketi, yüzükoyun yere yatırılan çocuğun elleri ile yere dayanarak omzunu kaldırması ve bir dizini yere koyması ile başlar. Fakat ileri doğru hareket yoktur. Yedi aylık yaş civarında bu türlü ilk sürünme hareketlerinin başladığı görülür. 8-9 aylık olunca çocuklar, karınlarını yerden kesmeden, bir iki metre sürünebilirler. On aylık çocuklar ellerinin ve dizlerinin üzerinde odanın istenilen bir köşesine emekleyerek gidebilirler. On bir, on iki aylık çocuklar ayakları ve elleri üzerinde oldukça çabuk hareketler yaparak ev içinde istedikleri yere sürünebilirler(Başaran,2000:58).

Emeklemeden sonra çocuk ayağa kalkmak için çaba sarf etmektedir. 11 aylık çocuk elinden tutulduğu zaman yürümeye başlamaktadır. On ikinci ayda kendi çabaları ile bir eşyaya tutunarak ayağa kalkabilmektedir. On üç aylık iken yardım almaksızın merdiven basamaklarını tırmana bilmektedir. On dört aylık olan çocuk tek başına ayakta durabilmektedir fakat yürüme hareketlerine on beşinci ayda başlayabilmektedir(Cüceloğlu,1996:343). Bu dönemdeki yürüme hareketleri geniş adımlı, elastikiyetsiz ve kontrolsüzdür. Çocuk kollarını dengenin bozulması ihtimali ile hazırda tutar. Üç yaşın sonlarında adımlar düzelmiştir. Harekete tam hâkimiyet ise daha sonraki gelişim dönemlerinde gerçekleşir(Kale,2003:27).

Merkezi sinir sisteminin gelişimi ile yürüme etkinliklerinde başarılı olan çocuklar diğer büyük motor becerileri kazanmak için hazır duruma gelebilirler(Gallahue,1982 Akt:Müniroğlu,1995:16).

Manipülatif hareketlerin ortaya çıkması da yürümedeki gibi uzun ve sıralı gelişim boyutlarından geçer. Becerili el hareketleri, çeşitli beden bölümleri arasında koordinasyonu gerektirir. Bu hareketlerin gelişimi de baştan ayağa ve içten dışa doğru bir yön izler. Manipülasyonun en temel üç hareketi uzanma, yakalama ve bırakmadır. Bebek ilk uzanma hareketlerinde başarılı olamaz. Dördüncü ayda bebek, nesne ile ilişki kurmasında gerekli olan el-göz koordinasyonu sağlayabilir. Başlangıçta uzanma, kaba bir omuz ve dirsek hareketidir. Daha sonra bilek ve el harekete doğrudan katılır. Beşinci ayın sonunda bebek, mükemmel biçimde nesneye uzanarak dokunabilir(Özer ve Özer,2000:139).

Yakalama davranışındaki ilk koordine hareketler, ellere bakma ve elleri ağzına sokma şeklinde başlar. Yakalama davranışı görme, kollarının hareketi ve elin hareketi ile koordineli bir şekilde çalışmaktadır(Cüceloğlu,1996:30). Çocuğun ilk 40-45 gün içerisinde objeye dikkat etme becerisi gelişmektedir. 40-45 günden sonra kendi eline refleks olarak bakma görülür. Elini kullanma davranışı, alışkanlık haline gelen el-kol hareketlerini görsel olarak fark ettikten sonra başlar(Bilir,1994:148).

Çocuk yakalamak için yaptığı ilk atılımda başparmağını kullanamaz. Nesneye elini bir kepçe hareketi ile uzatır, onu eline alınca parmaklarını kapatır. Bu durum zamanla yerini, başparmak ve işaret parmağının ucunu kullanarak becerikli bir yakalama hareketine bırakır. 40 haftalık kadar iken hareket farklı hareketlerin bir araya gelmesi ile tek bir işleyiş şeklinde uyumlaşabilir(Günce,1979:158).

Çocukların yakalama deneyimleri, bacakları açık konumda oturarak yuvarlanan topu elleri ya da ayakları ile durdurmaları şeklinde devam etmektedir. Bu denemelerden sonra, zaman mekân ilişkisinin kazanılmasıyla, büyüme ve olgunlaşmaya paralel olarak top yakalama becerisi gelişmeye başlar(Muratlı,1997:39). Çocuklar oturma pozisyonundan ayakta durma pozisyonuna geçerek yuvarlanan ya da zıplayan topu takip etmeyi, durdurmayı ve kontrol altına almayı öğrenmektedir. Ayağa kalkma aktif bir katılım yaratarak yakalama becerisinin

oluşmasında önemli bir basamak oluşturmaktadır(Bilir,1979,Gallahue,1982 Akt:Müniroğlu,1995:11).

Bu dönemde en güç başarılan hareket kendi isteği ile bırakmadır. İlk aylarda nesnelere bebeğin elinden düşerler. İstekle bir alma yaklaşık onuncu ayda gerçekleşir. Bundan sonra bebekler bu hareketi geliştirmek için sürekli olarak nesnelere bir yere bırakırlar. Bebek, on sekiz aylık olduğunda uzanma, yakalama ve bırakma hareketlerini yapabilmektedir(Koser,1999:50).

2.1.4.6.2.3. Temel Hareketler Dönemi

Yaşamın ikinci ve yedinci yılları arasındaki süreyi kapsar. Temel beceriler bu dönemde kazanılır.Yaşam için gerekli bu beceriler denge, fırlatma, atlama, koşma, sıçrama, sekme gibi hareketlerdir. Bu beceriler, tüm çocuklarda bulunan ortak özellikler ve yaşam için gerekli beceriler olduğundan “temel beceriler” olarak isimlendirilirler(Tüfekçioğlu,2002:24).Çocuk bu dönemde tüm gelişim boyutlarında olduğu gibi psikomotor gelişimde de ileriki yaşamını etkileyecek önemli gelişmeler yaşamaktadır.

İki yaşından sonra temel beceriler, kaba bir şekilde ortaya çıkmaya başlamaktadır. Başlangıç evresi olarak isimlendirilen bu süreçte çocuklar kendi kendilerinin hareket becerilerini anlamak ve bunları denemek için çaba gösterirler. Dönemin ikinci aşamasında “ilk evre” çocuğun hareketleri, daha uyumlu ve kontrollü olmaya başlar. Üçüncü aşamasında “olgunlaşma evresi” ise, çocuklar mekanik yönden etkili, uyumlu, kontrollü ve gelişmiş hareket şekillerini sergilerler(Muratlı,1997:38).

Temel hareketler dönemindeki psikomotor gelişimde, büyüme ve olgunlaşmanın yanı sıra model alma gibi dış etkenler yani, öğrenme ön plana çıkar(Topkaya,2004:19). Bireyin temel hareket becerilerinin dengeli bir biçimde geliştirilmesi, yaratıcı ve düzeltici bir öğretim ile mümkündür. Temel hareket becerilerinin gözlenerek değerlendirilmesi, öğretmenin alıştırmalar planlaması ve uygun öğretim yöntemlerinin saptanması çocukların olgun modeller geliştirmesine yardımcı olacaktır. Temel hareket modellerinde olgunluk evresine ulaşamama,

bunların spora uyarlanmasına engel olacaktır(Gallahue,1982,Gökmen,1995 Akt:Özer ve Özer,2000:159).

2.1.4.6.2.3.1. Denge

Belli bir yerde durumu devam ettirmek olarak tanımlanabilmektedir. İlk önemli denge şekilleri oluşturma ve ayakta durmadır. Dönme, eğilme, yukarı doğru uzanma, tek ayak üzerinde durma, çocuğun gelişimine paralel olarak ortaya çıkan diğer denge şekilleridir(Koser,1999:52). Denge; yürüme, koşma ve atlama gibi becerilerin kazanılmasında çok önemli bir faktördür. Bu nedenle denge becerileri iyi test edilmeli ve gözlenmelidir. Denge yeteneğinin geliştirilmesi için, okullardaki spor etkinliklerinde denge ile ilgili etkinliklere ağırlık verilmelidir.

Denge becerileri statik ve dinamik olmak üzere iki şekilde incelenir. Bunlardan statik denge; tek ayak üzerinde duruş süresi ölçülerek incelenir. Dinamik denge ise; denge tahtası ya da çizgi üzerinde duruş süresi ölçülerek incelenir. Dinamik denge incelemesinde çocuğun performansı, yürüme sırasında geçen zaman ile ölçülebildiği gibi, yürümede geçen sürenin yürüme mesafesine bölünmesi şeklinde de hesaplamak mümkün olabilmektedir(Timurkaan,2003:12). Çocuğun statik ve dinamik denge becerileri geliştirilerek sportif aktivitelerde başarılı olması sağlanabilmektedir. Çünkü denge çoğu sportif etkinliklerde önemli bir faktör olmaktadır. Çocuk denge gelişimini de olgunlaşma ve öğrenmenin etkisi ile dönem dönem gerçekleştirmektedir.

Çocuk iki yaşından itibaren dinlenmek ya da yerdeki bir nesne ile oynamak için dengesini yitirmeden çömelebilir ve ellerini kullanmadan yeniden ayağa kalkabilir. Üç yaşına gelen çocuk merdivene tutunarak ve her basamakta iki ayağını bir araya getirerek dengeyi sağlamak için güven içinde merdivenlerden yukarı çıkar ve aşağı inebilir. Dengesini yitirmeden dümdüz ileri koşar. Üç tekerlekli bisiklete oturur ve gidonu ustalıklı yönlendirir; ama pedalları kullanamadığından, bisikleti ayakları ile ileri iterek yürütür. Parmak ucunda durabilir ve yürüyebilir. Kendisine gösterildiği zaman tek ayağının üzerinde kısa bir süre durabilir. Dört yaşındaki çocuk tek ayağının üstünde 3-5 saniye durabilir ve daha sık kullandığı ayağının üzerinde zıplayabilir. Beş yaşına gelen çocuk ince bir çizgi üstünde kolaylıkla yürüyebilir. Ayak değiştirerek sıçrayabilir. Hem sağ hem sol ayağının üstünde 8-10 saniye durabilir;

ayrıca kollarını kavuşturup daha sık kullandığı ayağının üzerinde çoğunlukla durabilir(Yavuzer,2003:130-216). Altı yaşındaki çocuk artık üç tekerlekli bisikleti bırakır iki tekerlekli bisiklete binmeye başlar. Yedi yaşında denge duygusu yeterince geliştiği için futbol oynayabilir ve ok atabilir. Bu faaliyetler, simetrik olmayan muvazene hareketlerini gerektirir. Kız çocukları ise ip atarlar, seksek oynayabilirler(Cüceloğlu,1996:42-43). Bu yaştan sonra denge yeteneğini bireysel olarak belli bir branşa yöneltmektedir.

2.1.4.6.2.3.2. Yakalama

Sadece eller ya da eller ile birlikte vücudun diğer kısımlarının yardımı ile havadaki bir topu yada bir nesneyi durdurarak kontrol altına almayı anlatır. Cismin yalnız eller ile yakalanabilmesi gelişmiş bir yakalama becerisi, yakalamaya vücudun diğer kısımlarının katılması söz konusu ise, gelişmemiş yakalama şekli olarak tanımlanır(Muratlı,1997:39). Yakalama, iyi koordine edilmiş kol, el, vücut hareketlerine dayanır. İyi bir denge, tam vaktinde topu yakalayıp; iyi bir göz koordinasyonu, parmak, bilek, kol, gövde, baş ve bacakların iyi işlemesi bu hareketi öğrenmede gereken vasıflardır(Şahinkaya,1965:113). Çocuk bir nesneyi ilk önce çift elle yakalamaya çalışmaktadır. Çift elle yakalama becerisini geliştiren çocuk daha sonra tek elle yakalama davranışlarında bulunmaya başlamaktadır.

Çocukların ilk yakalama deneyimleri, bacakları açık konumda oturarak yuvarlanan topu elleri yada ayaklarıyla durdurma şeklindedir. Bu ilk denemelerden sonra, zaman mekân ilişkisinin kazanılmasıyla, büyüme ve olgunlaşmaya paralel olarak top yakalama becerisi gelişmeye başlar(Muratlı,1997:39). Yakalama da 3-4 yaşındaki çocuklar ellerini sepet türünde açarlar, yada paralel uzatırlar yaşın artması ile yakalama becerisi gelişir. Gelişim özellikle 6-7 yaşlarda görülür. Önemli olan kendisine doğru gelmekte olan topu yakalamak için reaksiyon göstererek top ile buluşmaktır(Kale,2003:31). Çocuk kendisine doğru atılan topa karşı herhangi bir tepki göstermiyorsa çocuğun ileriki yıllarda yakalama türü becerilerinde önemli gerilikler olması söz konusudur.

Seefeldt, Reuschlein ve Vogel'e göre yakalamada olgun form beş aşamada kazanılmaktadır(Özer ve Özer,2000:163).

- 1- Çocuk kollarını dirseklerini gergin, avuçları birbirine ya da yukarıya dönük durumda önde tutar. Top ellerine ya da kollarına değdiğinde, dirsekleri bükülür. Çocuk kolları ve elleri ile topu göğsüne bastırır.
- 2- Çocuk topu yakalamak için dirseklerini hafifçe büker top eline değmeden kollarını harekete geçirerek topu kolları ile yakalar.
- 3- Çocuk, topu yakalamak için kollarını bükerek hafifçe omuzlarına yaklaştırır. Dirsekler öndedir. Çocuk, topu bileklerini bükerek yakalamaya çalışır.
 - a)ara boyut; çocuk, top temas ettiğinde topu göğsünde kolları ile kucaklar.
 - b)ara boyut; çocuk, topu elleri ile yakalamaya çalışır. Ancak düşürmemek için topu elleri ile göğsüne yaklaştırır.
- 4- Çocuk dirseklerini yanda bükülü tutar. Topu yakalarken ellerini önde birleştirir. Top sadece eller ile yakalanır. Diğer beden parçalarına temas etmez.
- 5- Kol hareketleri, 4. aşamadaki gibidir. Ancak çocuk bu aşamada topu yakalamak için hareketli hale gelir.

2.1.4.6.2.3.3. Durarak Uzun Atlama

Yürüme ve koşma becerisi kazanıldıktan sonra dengenin gelişmesi, kuvvetin artmasıyla birlikte atlama becerisi kazanılır. Durarak uzun atlama becerisi, iki ayak üzerinde ileriye doğru sıçrama olarak tanımlanan, aslında yukarı-ileri uçuş olarak tarif edilebilen bir harekettir. Atlama performansı atlanan mesafe ölçümü ile belirlenir(Muratlı,1997:39). Durarak uzun atlamanın ve yukarıya doğru sıçramanın

ortak bir kaynaktan çıktığı var sayılmaktadır. Her iki hareket de, iki ayak üzerinde ileri ve yukarı doğru hareket etmeyi gerektirmektedir. Ancak ileri ve yukarı doğru hareket etme derecesi farklıdır. Hellebronte, durarak uzun atlamayı, iki ayak üzerinde ileriye doğru sıçramak olarak tanımlamakta ve hareket yönünü dikeyden yataya doğru geliştiğini ifade etmektedir(Espenchade ve Eckert,1980,Wickstrom,1977 Akt:Özer ve Özer,2000:166).

Çocukların ilk atlama şekilleri, bir bacağı yukarı doğru kaldırarak hızlı bir uzun adım atmaktır. Ancak 2-2.5 yaş düzeyinde, iki ayağı kaldırarak atlama becerisi kazanılmaktadır. Bu yaşta, ayakları kaldırırken ve yere basarken bacakların hareketinin birbiriyle uyumlu olması oldukça güçtür. Atlama becerisi, çocuğun koşma ve yürümede öğrendiği yere basma eyleminden oldukça farklı olmasına rağmen, çocuklar her sıçrama deneyiminde bacakların hareketine uyumlu hale getirmeye çalışır(Koser,1999:13).

2.1.4.6.2.3.4 Tenis Topu Fırlatma

Top atma iyi koordine edilmiş kol, el ve vücut hareketlerine dayanır(Şahinkaya,1965:113). Kol, el ve vücut kaslarının olgunlaşma ve öğrenmenin etkisiyle gelişimi top atma becerisinin önemli ölçüde başarılmasını sağlamaktadır. Bu beceride önemli olan topu atış şekli ve atış mesafesidir.

Çocuklarda bir yaşın sonunda gözlenen yalnız kollarla uygulanan fırlatma hareketi iki yaşa kadar duruş ile birlikte ve iki elle fırlatma şeklinde gelişir(Kale,2003:28). Üç yaşına gelen çocuk topu omzundan yukarıya doğru atabilir(Yavuzer,2003:188). Fırlatma dört yaşında üç yaşındakine oranla daha az gelişir. Bu yaşta tek elle yukarıdan atış aşağıdan tek-çift elle atış, kalça hizasında sallayarak atış ve çift elle baş üzerinden atış yapabilirler. Kuvvetli gelişim dört yaşından sonraki dönemlerde gerçekleşir. Ancak kız ve erkek çocuklar arasında büyük farklılıklar vardır. Dört yaş erkekler tenis topunu bir adım arkada olacak şekilde ya da farklı duruşlarda atabilirler. Ancak aynı yaş çocuklar sadece atış hareketini yapabilirler. Atış hareketini frontal duruş ya da ayaklarını hafifçe öne alarak yapabilirler. Üst gövde sınırlı olarak harekete katılır. 5-7 yaş erkekler büyük ölçüde beden koordinasyonunu çapraz pozisyonda kullanabilirler(Kale,2003:31). Bu

beceride erkekler kızlara oranla kol kaslarının daha iyi gelişmiş olmasından dolayı daha başarılı olabilmektedir.

2.1.4.6.2.3.5 Koşu

Koşma çocuğun sinir kas koordinasyonunu ve yeterince kas kuvvetine erişmesi sonucu gerçekleşen ve bir yerden bir yere hızlıca gitmesi olarak tanımlanabilir(Timurkaan,2003:13).

Koşu yürümeden farklı olan bir uçuş fazının da olduğu devamlı bir harekettir. Yaklaşık iki buçuk yaşında çocuk kısa bir uçuş fazı ile koşuyu gerçekleştirebilir. İlk denemelerde vücut hemen hemen dik, kalça ve diz eklemleri hafif bükülü, kol hareketi açık ve derin, mekânsal yönelim ise küçük ve dardır. Denge bozukluğu söz konusudur(Kale,2003:27). Çocuğun ilk koşma denemelerinde düşmeler oldukça çoktur. Fakat geliştikçe düşmeler azalır(Başaran,2000:61). Dördüncü ve beşinci yaşlarda dönme ve durma yeteneğindeki kontrolün de gelişmesi ile birlikte koşu performansında ve şeklin de iyileşme görülür. Deneyimler ve olgunlaşmaya bağlı olarak bu gelişim, ergenlik çağı sonuna kadar devam eder(Muratlı,1997:40). Hemen hemen bütün spor etkinliklerinde önemli bir yeri olan koşu bireyin gelişimi için oldukça önemlidir. Özellikle okul öncesi dönem yıllarında oldukça hareketli olan çocuğun bu hareketliliğin önüne geçmemeli bunun tam aksi olarak bu hareketlilik döneminde çocuğu bu aktivitelere özendirici bir tutum izlenmelidir.

2.1.4.6.2.3.6 Sıçrama

Sıçrama deyimiyle, ayaklar ile vücudun yerden yukarıya yükseltilmesi ve yere inmesi anlatılır. Bu beceriyi gerçekleştirmek için atlama becerisinden daha iyi denge ve koordinasyon gerekir(Muratlı,1997:40).

Sıçrama, önce 20 cm ye kadardan merdiven basamağı, kasa vb. yüksekliklerden yapılır. Sıçrama hareketi koşu ile birlikte yaklaşık 2.5 yaşlarında uygulanır. Hareket düşme adımlıdır ve elastisitesi düşüktür. Üç yaş sonunda kısa yükseklikteki engellerden kısa koşulu sıçramalar yapılabilir. 3–6 yaşlarda sıçramanın devamlı gelişimi henüz yavaştır ve biçimlendirme de eksiklikler görülür. Oyun türünde

çömelme ve ayağa kalkma “deve-cüce” ya da çizgide yan sıçramalar ile tek ayak sıçramalar en çok kullanılan şekillerdir. Ayrıca öne-yana galop sıçramalar uygulanabilir. Sıçrama da dört yaşından başlayarak beş ve özellikle altı yaşında kuvvetli gelişme görülür. Duruştan kapalı ayakla sıçrama (uzun-yüksek), çizgiye basmadan koşarak uzun atlama beş yaşından itibaren uygulanabilir(Kale,2003:31).

2.1.4.6.2.3.7 Sekme

Sekme becerisi, ritmik bir şekilde tek ayak üzerinde sıçrama ve bir adım yürüme hareketlerinin sıra ile birleştirilmesini içerir. Bu becerinin temeli, yürüme ve koşma hareketlerine dayanır(Gallahue,1982,Wickstrom,1977 Akt:Özer ve Özer,2000:177-178).

Sekme daha büyük bir denge gelişimi gerektirdiğinden okul öncesi çocuklarında en geç kazanılan bir beceridir. Bu dönemde çocukların, her iki ayağı üzerinde ayrı ayrı sıçraması oldukça zor bir beceridir. Bu beceriyi ancak altı yaş çocukları çok iyi bir şekilde başarırlar. Bununla birlikte nadiren 4-5 yaş çocuklarının da bu beceriyi başardığı gözlenmiştir(Koser,1999:56). Kız çocuklarının bu beceriyi oyunlarında oldukça sık kullandıkları ve bu nedenle erkek çocuklarından daha başarılı oldukları belirtilmektedir.

2.1.4.6.2.4 Spora Yönelik Hareketler Dönemi

Bu dönem yedi yaş ve yukarısını kapsamaktadır. İlkokul çocukları yeni beceriler kazanmaktan çok, daha önce kazandıkları temel becerileri daha akıcı ve doğru olarak ortaya koyarlar. Psikomotor gelişimin bu aşaması, temel hareketlerin gelişim aşamasıdır(Muratlı,1997:41). Bu dönemde hareket günlük yaşamda, rekreasyonda ve sporda çeşitli aktivitelere uygulanan bir araç konumundadır. Dengeleme, lokomotor ve manipülatif becerilerin giderek mükemmelleştirildiği, birleştirilerek çeşitli etkinliklerde kullanıldığı bir dönemdir. Örneğin, sekme ve sıçrama temel hareketleri artık ip atlama, halk oyunları, üç adım atlama vb. gibi etkinliklere uygulanmaktadır(Özer ve Özer,2000:205).

Sporla ilişkili hareketler dönemi spor becerilerine geçiş evresi, spor becerilerini uygulama evresi ve yaşam boyu spor aktivitelerine katılım evresi olmak üzere üç evreye ayrılmaktadır(Özer ve Özer,2000:206).

Spor becerilerine geçiş evresi 7-8 yaşlarında başlayan dönemdir. Temel hareketler döneminin genel özelliği olan hareketi yapmış olmak için yapmaktan çok, doğru ve kontrollü yapabilmek önemli olmaya başlar. Giderek daha karmaşık ve spor türüne özgü hareketler seçilmeye bu dönemde başlanabilmektedir. Çocuk çok sayıda temel hareketi birbirine bağlayarak yeni beceriler keşfetme konusunda aktif bir katılım içerisindedir ve spora önemli bir şekilde ilgi göstermektedir(Muratlı,1997:41).

Spor becerilerine geçiş evresi de 11-13 yaşlarını kapsamaktadır. Birey bu dönemde fiziksel kapasitesinin ve sınırlılıklarının farkına varmaya başlamaktadır. Artan zihinsel beceriler ve deneyimlerle birey çeşitli etmenleri de dikkate alarak tüm spor branşlarında belli bir branşa odaklaşmaya başlar. Bir başka deyişle, birey hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları, güçlü ve zayıf yönleri, olanaklar ve olanaksızlıklara dayalı olarak etkinlik alanını sınırlandırma konusunda bilinçli kararlar vermeye başlar. Çocuk bu evrede, belli etkinliklere katılma ya da belli etkinliklerden kaçınma eğilimi gösterir. Artık performansın biçimi, doğruluğu ve becerili bir şekilde yapılması önem kazandığından birey strese girer. Spora katılımda stres sürekli olmaya eğilimlidir. Beceri derecesini yükseltmek için tek çözüm uygun sayı ve nitelikte alıştırmadır. Spora başlayan kişinin hareket modele, olgun evreye ulaşmış olmalıdır(Koser,1999:57).

Son evre olan yaşam boyu spor aktivitelerine katılım evresi 14 yaşında başlayan ve yaşam boyu süren bir dönemdir. Bu evre psikomotor gelişimi doruk noktasıdır. İlgiler uzmanlaşma evresinde daha da sınırlıdır. Yani birey bir branşa uzun süre katılmaktadır. Bireysel farklar göz önünde tutulmalıdır. Sadece takvim yaşı değil biyolojik yaşta önemlidir. Hareket becerilerinin aşamalı gelişimi, spora katılım evresine ulaşmada basamaklar olarak görülmelidir. Bu dönemde de biyolojik çağa uygun özel çalışma ağırlıklı, ancak içinde genel çalışmalarında bulunduğu antrenmanlar yapılır. Özel çalışmalar yüzde altmış, genel çalışmalar ise yüzde kırk oranında yaptırılır(Tüfekçioğlu,2002:26) .

2.2. OYUN

2.2.1. Oyunun Tarihi Gelişimi

Oyunun tarihi insanlık tarihi kadar eskidir(Poyraz,2003:6).İnsanlığın varoluşu ile birlikte yaşam mücadelesi başlamış olup yapılan ilk sportif faaliyetler; savaşa hazırlanmak, avlanmak ve dini ayinlerin yapılması amacıyla gerçekleştirilmiş olan oyun ve müzikli şenlikler olmuştur(Kıldan,2001:12).

Milletlerin tarihlerinde oyunun ilk belirtilerine dinsel ve müziksel etkinlikleri ile birlikte görüyoruz. Tapınaklarda toplanan insanlar kendini müziğin ritmine bırakır, hiçbir kurala uymadan dans ederlerdi. Hareketlerin figürlerinde benzerlik aranmazdı. Müziğin ahengine uyan insan toplulukları, bazen coşar, tepinir, garip sesler çıkarır; bazen de yumuşak hareketlerle kıpırdanır, sallanır, böylece kendilerini Tanrılarına yakın görünürlerdi. İlkel insan topluluklarında oyunu, “tanrılarına yaklaşabilmek için bir takım mimikli danslar ve belli bir kuralı olmayan ritmik hareketler topluluğu” diye tanımlanabilmektedir(Sel,1990:1).

İlk çağ uygarlıklarının sportif etkinlikleri, çağlarının belirli niteliği olan savaşla da yakından ilgilidir(Sporbilim,2005). İlk çağ insanları özellikle mücadele etme isteğinden dolayı, güçlü gördüğü olayları ve özellikleri taklit ederek avantajlı duruma geçmeye çalışmıştır.İnsanın doğayla savaşında kullanacağı ilk silah, kendisine çevrilmiş olan doğanın silahı olmaktadır. Öyleyse insanın savunma yada saldırı amacıyla yaptığı davranışlar, çevresinden gördüklerine benzer bir uygunluk içerisinde ortaya koyduğu canlı hareketlerden başkası olmamalıydı. Savaşa yönelik bu davranışların içinde doğanın taklidi de yer alıyor, sık sık yenilenmesinden oyuna varılıyordu(Hazar,2001:4). Orta çağda ise Avrupalı çocukların babalarının zırhlarını, giysilerini giyip ellerine tahtadan haçlar alıp askercilik oynadıkları belirtilmektedir(Erden,2001:5).

İlk çağ uygarlıklarında özellikle erkekler gıda temini için avlanma ihtiyacında bulunmuşlardır. Özellikle avcılıkta kullanılacak aletlerin yokluğu, insanları sadece gücü ile mücadele etmeye ve vücudunu gereği gibi kullanmaya zorlamıştır. Bu şartlar

insanları her türlü tehlikeye karşı hazır olma gerekliliğine inandırmış ve böylece ilk egzersiz hareketleri ortaya çıkmıştır(Kıldan,2001:12-13).

2.2.2. Eski Türklerde Oyun

Türklerin yaşadıkları yerlerin zenginlikleri, iklim şartları, onların siyasal, ekonomik ve kültürel tarihlerini meydana getirmelerinde etkili olmuştur. Türkler savaşçı bir millettir. Tarih boyunca başka bir milletin altında yaşamamıştır. Her devirde çatısı altın da toplana bildiği bir devleti olmuştur. Bu durumu bazı tarihçiler Türklerin savaşçılığına bağlamış, bazıları ise kültüre ve sosyal yapıya bağlamıştır. Sonuçta şu bir gerçektir ki Türkler tarihin her devresine damgasını vurmuş, çağ açıp, çağ kapamış bir millettir. Eski devirlerdeki yaşam biçimi ve sosyal hayata bakacak olursak, insanların her an savaşa hazır olmak için daha küçüklükten savaşa hazırlık çalışmaları yaptıkları bilinmektedir. Eski Türkler de her an savaşa hazır olmak, topraklarını ve ailelerini korumak amacıyla çocuklar daha yürümeye başlar başlamaz kılıçla, kalkanla, okla taşır, kendini geleceğe hazırlamak amacıyla bunları oyuncak edinir, zamanın büyük bir kısmını bunlarla oynayarak geçirirdi. Ata binmek, avcılık Türk çocukları için vazgeçilmez etkinliklerdir. Hatta "Dede Korkut Hikayelerinde" önemli bir başarı kazanmadıkça, Türk çocuklarına isim verilmediği belirtilmektedir. Yeni bir çocuk ancak önemli bir işi gerçekleştirerek, kendini ispat ederek isim sahibi olabilirdi(Kıldan,2001:14).

M.Ö 5000 yıllarında orta Asya' dan göç eden ve Mezopotamya ya yerleşen Sümerler' de tek başına bir oyun türü görülmez. Ancak bunlar komşuları ile sürekli bir çatışma ve savaş halinde bulduklarından her an güçlü ve bu tür mücadeleye hazırlıklı olmaları gerekirdi. Sümerler güzel ata biner, iki tekerlekli dört koşumlu yarış arabalarını ustalıkla kullanırlardı M.Ö 2600 yıllarında bir tapınağın kazılarında bronz eserlerinde, çıplak iki atletin karşılıklı olarak tutuştukları ve böylece birbirlerine yere vurmak istedikleri görülmektedir(Sel,1990:1).

M.Ö 4000 yıllarında Anadolu' da ilk uygarlık kuran Eti (Hitit) Türkleridir. Sümerler' de olduğu gibi Etilerde de bütün sportif faaliyetlerin tek amacı savaş gücünü artırma, geciktirme ve bu gibi mücadeleye hazırlıklı olmaydı. Diğer taraftan güneş tanrısı adına yapılan törenlerde kılıç oyunları, güreş ve at yarışları düzenlenirdi. Şenlikler sırasında yapılan ve bu esir alma oyununa benzeyen bir karşılaşmada iki grubun en güçlü adamları arasında da bronz veya kamıştan dürtüş silahlarıyla bir çeşit eskrim yapılır, kazanan taraf yeniklerden birini tanrıya kurban

etmek hakkını kazanırdı. Etiler at ve araba yarışlarında buldukları yarışma zevkini yüzme, eskrim, atıcılık gibi diğer faaliyetlerde de bulmuşlardır(Alpman,1975:14, Akt:Sel,1990:2).

Eski Türk devletlerinden Hun, Göktürk, Harzemşahlar, Samanoğulları, Selçuklular, Osmanlı imparatorluğu ve diğer Türk devletlerinde sportif etkinlikler büyük boyutlar kaydedilerek yapılmıştır. Özellikle güreş, avcılık, binicilik, kılıç, okçuluk, yaya koşuları, atlama, gürz ve topuz kullanma, cirit, çöğen gök boru, tepik (futbol), kayak gibi sporları yarışma şeklinde kendilerini geliştirerek severek yapmışlardır(Güven,1992:1,2,3, Akt:Kıldan,2001:15). Eski Türklerde sportif etkinliklerinin en önemli nedeni diğer devletlerde mücadele gücünü geliştirmek olmuştur.

Tarih boyunca çocuk oyunları boş zamanlarını doldurmak, güç birikimini harcamak, taklit gereksinimlerini karşılamak çocuğu yaramazlıktan alı koymak için kullanılmıştır. Oysa günümüzde oyun, eğitimcilere” öğrenme sanatı” olarak değerlendirilmeye başlamıştır.

2.2.3. Oyunun Tanımı

Çocuğun eğitiminde ve kişiliğinin gelişiminde oyun önemli bir yer tutmaktadır.Çocuk için çok ciddi bir uğraş olan oyun aynı zamanda bir eğlence , eğitim ve gelişim kaynağıdır.Çocuk oyun yoluyla sevincini , nefretini , sevgi arayışını ve saldırganlık gibi duygularını dışa vurabilmektedir.Çocuğun yaşamında önemli bir yeri olan oyun , çocuğun çevresi ile ilişki kurmasına , duygu ve düşüncelerini yansıtmaya yardımcı olabilmektedir.Aynı zamanda çocuğun eğitiminde de önemli bir yer tutmaktadır(Aral,2000:15). Oyun çocuğun kendi deneyimleriyle öğrenebilmesi yöntemi olarak tanımlanabilmektedir. Çocuk , anne , baba ve bakıcı konumundaki kişilerin kendisine öğretemeyeceği konuları oyun ortamında arkadaşlarla birlikte öğrenebilmektedir(Yavuzer,2003:177).

Çocuk oyun ortamında özgürdür.Oyun çocuğun öğrenimini kamçılayan, zihinsel becerilerini ve yaratıcılığını uyandıran bir etkinliktir(Yörükoğlu,1987:150). Özellikle çocukluk yıllarında bedensel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunan , duygu ve düşüncelerini ifade edebildiği bir etkinliktir(Dirim,2000:3).

“Oyun çocuğun en tabii bir meşguliyetidir”. Sağlıklı bir çocuk daima oynamak ister, türlü faaliyetler gösterir; onun bu faaliyetleri devamlıdır. Çocuk oyuna önce annesiyle başlar, bu oyun parmakların, ayakların çeşitli hareketlerinden ibaret olan ilk faaliyettir. Bu faaliyetler onu diğer faaliyetlere hazırlar. Büyüme ve gelişmesini sağlar. Çocuk bu oyunlarla mutlu olur; yaşına göre değişen oyunlarda onun her çeşit faaliyet imkanlarını en iyi şekilde düzenler (Erkunt,1966 Akt:Kıldan,2001:11). Yetişkinler gözüyle oyun, çocuğun eğlenmesine, oyalanmasına ve başlarından savmak için bir uğraş olarak görülmektedir. Oysa oyun çocuk için ciddi bir iştir. Çocuk oynadıkça becerileri artar, becerileri gelişir. Çevresini, bilinmeyenleri tanır, kendisi için anlaşılır duruma getirir(Ailerehberim,2005).

Oyun oynarken çocuk mutlu olur.Çocuğun büyümesi ve gelişmesi için beslenme, sevgi, bakım ne kadar gerekliyse oyunda o kadar gereklidir(Berkem,2005). Oyunla çocukta coşku ve sevgi duygularının kazandırılması amaçlandırılmaktadır.Oyun esnasında sevinç gibi duyguların yanında disiplin, düzen, takım arkadaşına ve guruba uyma, fedakarlık gibi alışkanlıklarda kazanılır(Akandere,1998:1).

“Oyun, dikkat, rastlantı veya maharete dayanan ve insanların hoş vakit geçirmelerine, oyalanmalarına yarayan tamamen menfaatsiz eğlenceli yarıştır”(Sel,1993:33). Çocuklar oyunlarını kendileri seçer ve onlara göre sağlam kuralları olan eylemlerdir(Günçe,1979:340).

Duden(1976) oyunu, “iki takım yada kişi arasında kazanmak için mücadele edilen belirli kurallara göre oluşan sportif yarışmalar olarak tanımlamaktadır”(Kale,2003:135). Çocuğu oyuna sevk eden en önemli duygulardan biri mücadele etmek ve başarmaktır.

Oyun hakkında birçok tanım yapılmıştır. Bunun sebebi her düşünür ve eğitimci oyunun farklı yanını ele almış ve bu farklı yanı üzerinde durmuştur. Kimisi oyunun, bedensel gelişim üzerindeki etkisini ele almış, kimisi zihinsel faaliyetleri ön plana çıkarmış, bazıları ise toplumsal yanını ele alıp incelemiştir(Kıldan,2001:12).

Genel olarak oyun şu şekilde tanımlanabilir.”Oyun, insanların günlük uğraşlarının dışında kalan zamanlarda, belirli bir amaca yönelik olarak(eğlence,eğitim,sağlık gibi) fiziksel ve zihinsel becerilerle, sınırlandırılmış yer ve zaman içerisinde kendine özgü kurallarla yapılan, gönüllü katılım yoluyla grup oluşturan, sosyal uyum ve duygusal olgunluğu geliştiren, beceri, zeka, dikkat, ve rastlantıya dayanan, katılanları ve çoğunlukla izleyicileri de etkisi altında tutan, gerilim duygusunun eşlik ettiği, sonuçta maddi çıkar sağlamayan, zevk veren etkinliklerdir”(Hazar,2000:7).

2.2.4. Oyun Hakkındaki Düşünür Ve Eğitimcilerin Görüşleri

Antik dönem düşünürü Plato(M.Ö. 427-347), çocuğun bedensel ve ruhsal olarak eğitilmesini önerdiğinden, kendi eğitim kademelerine göre 3-7 yaş arasını çocuğun oyun ve masal evresine geçiş olarak belirtir.Öğrencisi olan Aristoteles’de çocuğun beş yaşına kadar oyun ve diğer etkinlikler(masal,hikaye,taklidi oyunlar vb.) ile meşgul edilmesini vurgular.Antik roma düşünürlerinden Cicero(M.Ö. 106-43), Quintilianus(M.S. 35-96) eğitimin daha çocukluk devresinde başlamasını ve çocukların iyiye yöneltme oyunları oynamasını tavsiye ederler(Aytaç,1980:40-65).

Ünlü İslam Eğitimcisi Ebu Hamit Gazali(1058-1111)oyunu, “öğrencisinin eski dinçliğini kazanması, çalışmalarından bıkmaması ve belleğini tazelemek suretiyle enerjisini yenilemesi olarak tanımlamaktadır”(Karabacak,1996 Akt:Pehlivan,2005:2).

Fröbel, oyunu, “çocuğun gelişimsel yapraklarının doğal açılımı olarak görmektedir.Yeni çağda çocuk eğitiminde oyundan yararlanma düşüncesi ve uygulaması Fröbel(1782-1852) tarafından gerçekleştirilmiştir”.1837 yılında Blonkenburg kentinde bir “çocuk bahçesi” açılmıştır.Burada o çocukları hareket ve neşe içerisinde çalıştırmıştır.Fröbel’in çocuk bahçelerinin asıl amacı, oyun yoluyla çocuğun duyu organlarının gelişmesini yada keskinliğini sağlamaktır(Binbaşıoğlu,1997:19).

Maria Montessory(1870-1952)'nin eğitim ve çocuk anlayışında çocuğun doğasına saygı duyan ve koruyan bir yaklaşım görülmektedir(Kavsoğlu,1990 Akt:Yıldız,1992:22).Montessori çocuğun oyununu onun işi olarak nitelendirmektedir.

Piaget ise oyunu, "özümleme yoluyla gerçekleştirilen bir çeşit uyum olarak tanımlamaktadır"(Günçe,1979:125).

Friedrick Schiller (1794) oyun hakkında "İnsan oynadığı yerde sadece bütün ve tam bir insandır" diyerek oyunun önemini vurgulamıştır(Kale,2003:135).

"Oyuncu insan" kavramıyla insanoğluna yeni ve önemli bir boyut katan Hollandalı tarihçi Huizinga ile birlikte insan oğlunu inceleyen bilim adamları da bu konuya büyük ağırlık verdiler. Oyun, toplum bilim, antropoloji, irabilim, tarihsel ruh bilimin önemli bir çalışma alanı durumuna geldi(And,2005). Oyun kavramının önemli incelemelerinden biri olan Roger Caillios (1958) Huizinga'nın oyunla ilgili görüşlerinden etkilenerek "Oyun ve insanlar" adlı kitabında oyunu şu şekilde tanımlamıştır. "Oyun, serbestçe kabul edilmiş fakat bağlayıcı olan kurallara göre belli bir alan ve zaman süreci içinde sürdürülen, gerilim ve eğlence duygularını içeren, gerçek hayattan farklı olduğu bilinci ile yapılan gönüllü bir hareket yada faaliyettir" şeklinde tanımlamıştır ve önemini belirtmiştir(Kıldan,2001:10).

Montaigne(1533-1592), yetişkinlerin çocuğun oyunu önemsiz görerek onun eğlenmesine, oyalanması ve boş zaman geçirmesine yarayan amaçsız bir etkinlik düşüncesine karşı çıkmış ve "Çocukların oyunu oyun değil. Onların en gerçek uğraşdır." demiştir(Seyrek ve Sun,1991:33-37 Akt:Poyraz,2003:3).

2.2.5 Oyunun Önemi

Montaigne'nin de dediği gibi "çocukların oyunu oyun değil, onların en ciddi uğraşdır.Yetişkinlerde çocuğun bu ciddiyetini önemsemeleri gerekmektedir.Onların bu uğraşını hiçbir zaman boş zaman uğraşısı olarak görmemeleri gerekmektedir"(Yörükoğlu,1987:46)

Çocuğun gelişimini düzenleyen oyun çok önemli bir iyileştirici, dinlendirici, yenileyici ve hayata hazırlayıcı özelliklere sahiptir.Çünkü en kalıcı öğrenmeler oyun içinde gerçekleşmektedir(Sizinti,2005).Çocuk oyun anında öğrendiklerini gördüklerini dener ve geliştirir, duygularını ve becerilerini geliştirir(Umurtak, 2005). Oyun onun tüm gelişim boyutlarını desteklemektedir. Gelişiminin her boyutunda oyunun katkısını görmek mümkündür. Çocuğun gelişimini incelediğimizde yaşamında oyunun önemli bir yeri olduğu görülecektir.

Oyun çocuğun yaşantısının doğal bir parçası olduğu gibi gelişimde de aldığı gıdalar kadar önemli bir yer tutar. Oyun çocuğa öğrenme zemini hazırlarken, bu etkinlikler sayesinde çocuk objeleri tutma ve kullanma, bedenini kontrol etme, nesnelere işleyiş tarzlarını kavrama yeteneği kazanır ve iletişim becerilerini geliştirir(Jones,2000:4). Bu etkinlikleri oyun esnasında çeşitli alıştırmalar yaparak kazanır. Örneğin, çocuk oyuncakların, araç ve gereçlerin kullanımı sırasında çocuk koordine etmeyi, kaşları üzerinde kontrol kazanmayı, kol ve bacaklarının isteğinin buyruklarına baş eğmesini sağlamayı öğrenir. Bu nedenlerdendir ki oyun, boş zaman uğraşası değil de yetişkinlik yaşamına önemli bir hazırlıktır(Arnold,1995:10).

Oyun, çocuğun, fiziksel, zihinsel, dil, psikomotor ve sosyal gelişmesine fırsat vererek toplum içindeki sosyal rolünün, özdeşiminin ve kendini diğer bireylerden ayıran özelliklerin farkına varmasını sağlar. Ayrıca girişimci olma, tehlikeyi göze alma, karar verme ve problem çözme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olan önemli bir unsurdur(Pehlivan ve Yalçın,2005:1).

Çocuk, oyun oynarken kendisini çevreleyen dünyayı yaratır. Bu onun yetişkinlerdeki beceri ve davranışları kazanma şeklidir. Oyun aracılığı ile kendi kültür çevresi ile bütünleşir. Durmadan oynar, yeniden başlayıp deneyimler edinir, etkinliklerini çeşitlendirir ve araştırma yapar.Meraklıdır ve azimle yeniliklerin keşfine çalışırken kendisine özgü becerileri de sınıadığı belirtilmektedir(Bengtsson,1985Akt:Yıldız,1992:22). Hareketlerini oyun içerisinde sınavan çocuk çeşitli hareketlerde bulunmaktadır. Hareket diyaframı, solunum organlarını etkin kılmaktadır. Organlarda oyun yolu ile yorgunluğa uğramadan güçlenebilmektedirler. Oyun; dikkati, çabuk karar vermeyi, çevikliği, atikliği ve cesareti arttırır ve güçlendirir. Oyun yolu ile çocuklar kendi kendilerini yönetmeyi

öğrenirler. Aralarında başkan seçer, kurallar koyar ve farkında olmadan özgürlüğün ilk denemelerini görerek hayatın çıraklık dönemini yaşarlar. Çocuklar oyun içinde kendi çıkarlarını, arkadaşları için hiçe saymayı öğrenirler(Sel,1995:9). Paylaşmayı, insanlar arasındaki ilişkileri, çatışmazlıkları, anlaşmazlıkların nedenlerini ve sonuçlarını çocuk oyun yolu ile öğrenebilmektedir(Kandır,A.,2005:2).

Çocuk oyunla birlikte toplum hayatına hazırlanır. Oyun esnasında çevresindeki arkadaşlarını tanır. Çeşitli top, ip, çember gibi oyunlar yolu ile duyarın eğitime yardım eder. Oyun, çocuğun kendi kendini idareyi ve arkadaşlarıyla nasıl ilişki kurabileceğini öğretmektedir. Oyun sayesinde bir takım kurallara, verilen emirlere uymayı öğrenerek yavaş yavaş disiplinli bir yaşayışa alışır. Oyun sadece bir vakit geçirmek değil bedeni ve ruhi gelişime yarar. Oyun oynayan çocukları seyretmek insana bu kanaati verir(Sel,1993:34). Başarının verdiği sevinç, kaybetmenin verdiği üzüntü bir amaca ulaşmak için el birliği ile sarf edilen gayret, oyun esnasında çocuğun ruhunun çok etkili olduğunu gösterir. Gereksiz hareketlerden vazgeçilir. Bilerek yavaş yavaş gerekli hareketlere doğru gidildiği sezilir.

Oyun aracılığıyla çocuklar,birikmiş enerjisini toplumsal acıdan kabul edilen bir şekilde boşaltma olanağı bulmaktadır. Böylece oyun çocuğun en güçlü ve en doğal dürtülerinden saldırganlığı dışarıya olumlu yönde harcamasına yardımca olmaktadır(Sükan,1983 Akt:Kandır,2005:1). Örneğin,bir çocuk yasak olan bir şeyi yaptığı için annesi tarafından cezalandırılırsa, kızgınlık ve suçluluk duygusunun üstesinden rol oyunları ile gelir. Rol oyununda kendisi anne olur ve bebeklerini azarlar. Burada artık kendisi suçlu değil cezalandırıcıdır. Buna benzer bir örneği Anna Freud(1964) vermiştir. Bir küçük kız erkek kardeşine karanlık ve ruh korkusundan nasıl kurtulacağını anlatır. "Sadece ruh rolünü oynayacaksın,nasıl ruh olabileceğini hayal edeceksin" böylece kuvvetli bir özdeşleşme çocuğun korktuğu şeyin üstesinden gelmesine neden olur. Diğer bütün korkular için aynı şey düşünülebilir(Özdoğan,2004:35).

Günümüzde "oyun" artık bir öğretim yöntemi olarak ta kullanılmaktadır. Çocukların kendileri için hazırlanan eğitim programlarından etkin yararlar sağlayabilmeleri, kendi öğrenme gereksinimleri ile ve kapasiteleri ile ilişkili olduğu kadar kendilerine sunulan öğretim olanakları ve öğretim yöntemi ile de yakından

ilişkilidir. Unutulmaması gereken, hiçbir yönteminin tek başına bütün eğitim durumlarına uygun düşmeyeceğidir. Çocukların tüm öğretim gereksinimlerini tek bir yöntemle karşılaması her zaman mümkün olmayabilir. Çocuğun gelişimini bütünüyle destekleyebilmek için farklı yöntemlerin dinamik etkilerine ihtiyaç duyulur. Çünkü, farklı yöntemlerin birbirine göre üstün ve yetersiz yönleri vardır. Ancak, tüm çocuklar için geçerli olan, hatta sadece kültürel değil, evrensel boyutta uzlaşan çocukların oyuna olan gereksinimi ve ilgisidir. Eğitim programlarının planlanmasında en önemli kriter, hedef kitlelerin gelişimsel özellikleri ilgi ve gereksinimleri ile uyumlu hedefler belirlemek ve bu hedeflere ulaşmanın en verimli yollarını uygulamaya sokmak olduğuna göre, evrensel olan bu ilgi, yani oyun eğitim programlarının bir uygulama stratejisi olarak ele alınabilir(Tuğrul,1997:336Akt:Kıldan,2001:23). Gerçekten de çocukların eğitimde oyun bir araç olarak kullanıldığında, öğrenme ortamında beklenen öğrenci-eğitimci verimliliğinin de arttığı gözlenmektedir.

2.2.6. Çocuğu Oyuna Sevk Eden Faktörler

Oyun çocuklar için hoşlanılan bir aktivitedir.oyun davranışları özgün bir şekilde motive olunan ve içten gelen bir istekle güdülenen davranışlardır.Çocukların oyunla meşgul olmalarının nedenlerinden biri eğlenceli olmasıdır(Tevfikikretank,2005). Günümüzde bu işi sevmenin çalışmayı beğenmenin,verimli olmanın yolu yöntemi, o kişinin yöntemi ve yürütüme katılması gerektiği görüşüne dayandırılır. Böyle bir görüşün ,öğretim uygulamasından kaynaklığından savunulmaktadır. Şurası bir gerçektir ki ,herhangi bir işe karışan ona katkısı bulunan kişi, bundan en büyük sevinci duyar, çalışma isteği artar, doyuma ulaşır, verimi yükselir, inceleme araştırma sonucu bulunduğu , kanıtladığı ileri sürülür.

Çocuk oyun içindeyken , en azından bizim kendi işimizde olduğumuz kadar ciddidir. Sully, "incelemeler" adlı yapıtında buna ilişkin pek çok örnek vermiştir. İçlerinden en ilgi çekenlerinden biri, üç yaş altı aylık bir erkek çocuğunkidir. Bu çocuk oyun olarak kömür taşımacılık oynamayı çok seviyor ve bu oyunu tüm gün boyunca sürdürmekten büyük haz duyuyor. Bu oyunu sürdürdüğü günlerde, kendisine " kömür taşıyıcısı "olarak seslendirilmesini istiyor ve böyle günlerin akşamlarında yatmadan önce Tanrı dan kendisini, her zaman olduğu gibi iyi bir çocuk değil de, iyi bir kömür taşıyıcı yapmasını diliyordu. Bu çocuk bazı günler asker, bazı günler bakkal, bazı

günlerde saka kuşu oluyor ve annesi o günkü kişiliğini diğerleriyle karıştırdığı zaman son derece kırılıyordu. Bu örnek çocuğun oyunda ne kadar ciddi olduğunu tüm açıklığı ile göstermektedir. Çünkü, çocukta oyun ve gerçek,onun için birbirine ters düşen şeyler değildir. Oyun, çocuğun tek başına inanmak istediği bir gerçektir. Tıpkı gerçeğin,çocuğun yetişkinle severek oynadığı bir oyun olduğu gibi.bu demektir ki oyun,çocuğun yetişkinle severek gerçeklerimiz, çocuğun görüşü ile gerçeklik oranı düşük bir oyundur(Altınköprü,2003:47).

2.2.7 Çocuğun Oyun Seçimini Etkileyen Faktörler

2.2.7.1 Yaş

Çocuğun yaşı, oynanan oyun tipini etkileyen en önemli faktördür. Oyun, dil, zihin, sosyal ve motor gelişim özelliklerinin yansıtıldığı bir aktivitedir. Dolayısıyla oyun, çocuğun yaşına paralel olarak değişim ve gelişim göstermektedir. Oyun oynama sürecinde çocuk sosyal bir birey olarak tek başına oyundan, sosyalleşmiş oyuna doğru bir geçiş sergiler(Ercan ve Yalçın,2005). Çocuk olgunluğa ulaştıkça oyunların seçimine ve bireysel özelliklerine önem vermeye başlar. Sayı ve çeşit bakımından oyunlarında azalma görülür. Çocuklardaki oyun oynama eğilimi gençlik yıllarında sportif çalışmalara doğru yönelir(Yıldız,1992:32). Çocuk bu yıllarda beceri alanının yüksek olduğu, toplum tarafından istenilen,toplumun şartlarına uygun ve çevrenin istediği bir spor branşına yönelmektedir.

Louise Forwel anaokulu ve ilkokulun birinci ve ikinci sınıfına gitmekte olan çocuklar üzerinde yaptığı araştırmaya göre çocukların küçük yaşlarda ilgisinin yöneldiği gereçlerin sayısının kısıtlı olduğunu yaş ilerledikçe ilgisinin yöneldiği gereçlerin çeşitlendiği sonucuna varmıştır(Altınköprü,2003:36). Çocukların oyun etkinliklerde kullandıkları gereçlerin özellikleri de yaş faktörünün etkisi altında kalmaktadır.

2.2.7.2 Cinsiyet

Kız ve erkek çocukları aynı gelişimsel oyun boyutlarından geçmektedir. Kız ve erkek çocuklarının oyun davranışları arasında tek fark cinsiyetlerine özgü oyun tipini daha fazla tercih etmeleridir(Bozoklu,1994:9). İlk çocukluk döneminde oyun çeşidinde cinsiyetler arasında çok fazla farklılık görülmemesine karşın 8-10 yaşlarında cinsiyet

farklarının belirlenmesi ile kız ve erkek çocuklar kendi cinsleriyle oynamaya başlar. Kızlar daha çok bebeklerle oynarken, erkekler top, yapı-inşaat ve savaş oyunlarına ilgi göstermektedir.

Yavuzer ' de çocukların oyun seçimlerinde cinsiyetin önemine dikkat çekmiş. İstanbul çocukları üzerinde yaptığı araştırmada kızların, ip atlamak, istop, yakar top, saklambaç, seksek, ebecilik oyunlarını seçtiklerini, erkeklerin ise futbol, koşmaca, saklambaç, misket gibi oyunları tercih ettiğini saptamıştır(Yavuzer,2003:178). Erkek çocuklar yarışmaya dayalı oyunları daha çok tercih etmektedir. Erkeklerde dürtülerin davranışa dökülmesi ön plandayken kızlarda bu sözel olarak belirtilmektedir.

2.2.7.3. Sosyo-Ekonomik Düzey

Çocukların oyunlarının gelişimi, sosyo-ekonomik düzey koşullarından etkilenmektedir. Oyun, iyi organize edilmiş, zengin uyarıcı çevresel koşullarda normal gelişim gösterebilir. Aksi takdirde, çocuğun gelişimine dolayısıyla da oyunun gelişimine ket vurmaktadır(Erden,2001:46). Çocuğa okulda, evde onun oyun oynayacağı alanlar oluşturmak gerekmektedir. Örneğin oyun oynayacak bir bahçesi olan çocuk hareket alanının genişlemesiyle beceri gelişiminde daha da üst seviyelere çıkabilmektedir.

Ankara' da sosyo-ekonomik düzeyleri göz önüne alınarak yapılan çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır. Oynanan oyun sayısının orta sosyo-ekonomik düzeyde oldukça yüksek olduğu, üst sosyo-ekonomik düzeyde düştüğü saptanmıştır. Alt sosyo-ekonomik düzeyde ise ciddi bir azalma görülmüştür. Sokakta oynanan en çok alt sosyo-ekonomik düzeyde rastlanmaktadır. Üst sosyo-ekonomik düzeye girdikçe bir azalma görünmektedir. Buda sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan çocukların ev içi oyunları seçmeleri ve okul saatlerinin uzun olması gibi faktörlere dayandırılabilir(Artar ve diğerleri,1998:25). Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan aileler çocuklarına ev içinde bir oyun köşesi hazırlayarak onların hareket ihtiyacını gidermeye çalışmaları gerekmektedir.

2.2.7.4 Kültür

Belirli bir kültürde yaşayan çocuklar, çoğu oyunu bir önceki kuşaktan taklit yoluyla öğrenmektedirler. Oyunda kültür faktörü egemendir (Pehlivan,2005:15). Caillois' ya göre "oyunun öz havası kültüre gereklidir." Zaten oyunlar tarihin akışı

içinde kültürün kalıntılarıdır. Bir kültürün zaman aşımına uğrayıp yada aşınması başka bir kültürün etkisiyle değişime uğramasıyla bu kalıntılar anlamlarını yitirmemişlerdir. Oyun etkinliği, bir çocuğun içinde bulunduğu toplumda kendisine tanındığı yer içinde kimliğini araştırmasıyla çok yakından ilişkilidir. Sözelimi ilkel topluluklar üretim kaynakları ve araçlarıyla doğrudan doğruya ilişkilidir. Teknikleri insan gövdesinin uzantısına dayanır. Bireysel işlemlerin, insan gövdesi üzerine görüşlerinin yansımasıdır. Bu toplumun çocukları da teknik ve bireysel işlemlere katılırlar insan gövdesi ve çevre, çocuk ve kültür hep aynı dünyanın ayrılmaz parçalarıdır. Bu küçük bir dünyadır. Ama kendi içinde bağıntılı ve uyumludur. Tersine toplumlar uygarlaştıkça ters orantılı olarak katmanları ve uzmanlaşmaları karşısında çocukların bu birleşime katılması olanaksızdır(And,2005).

Amerikan ve Japon çocukları üzerinde yapılan çalışmada, Amerikalı çocukların grup oyunlarını daha çok sevdiği ortaya çıkmıştır. Yine Amerikalı çocuklar sadece küçük yaşlarda dramatik oyunlardan hoşlanırken Japon çocukların bu tür oyunlarda daha uzun süre hoşlandıkları saptanmıştır(Yavuzer,2003:178). Bu da çocukların eski kuşaklardan öğrendikleri oyunların bu tür oyun türüne özgü oyunlar olmasından kaynaklanmaktadır.

2.2.7.5 İklim

Oyun türünün seçiminde mevsim ve iklim koşullarının da etkisi büyüktür. Hareketli oyun ve spor içeren oyun türleri serin mevsimlerde daha az enerji gerektiren spor ve oyun türlerini ise sıcak mevsimlerde daha çok sevildiği yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır(Pehlivan,2005:16).

2.2.7.6 Kitle İletişim Araçları

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile birlikte çocuklar gününün büyük bir bölümünü televizyon ve bilgisayar gibi aletlerle geçirmektedir. Yüksek ölçüde gerçeksi bir araç olmasından dolayı televizyonun izleyicinin katılımını sınırlama eğilimi vardır. Çocuğun hayal gücünün geliştirmesine fırsat vermez. Çocuğu sürekli bir televizyona tabii tutmak, onun yaratıcı katılma becerilerinden bazılarını öldürecektir. Çocuk böylece eğlencelerden zevk almayacağından yalnızca en pasif eğlence biçimlerini

isteyecektir(Arnold,1995:38). Teknolojik gelişmeler ile çocuk televizyon, bilgisayar gibi eğlence araçlarıyla daha fazla vakit geçirerek sportif aktivitelerine olan zamanı giderek kısaltacaktır. Giderek hareketsiz bir yaşam biçimini seçen çocuk ileriki yıllarda çoğu becerilerinde sorunlar yaşayacaktır.

Çocukların kitle iletişim araçlarına bağlanmaları özellikle sosyal becerilerde güçlük boyutlarına neden olmaktadır. Bir başka çocukla bir araya gelme, paylaşma iletişim kurabilme yolları tıkanmaktadır. Buda çocukların ekranlarıyla iletişim kurup sosyalleşme yollarının tıkanmasına neden olur(Ankaradakianneler,2005). Arkadaşlarıyla birlikte geçirdiği vakit giderek azalan çocuk iletişim güçlüğü çekebilecek ve çocuk için en önemli sosyal ortam olan oyun ortamına yeterince zaman ayıramayacaktır.

2.2.7.7. Zeka Gelişim Düzeyi Ve Sağlık

Zeka yönünden farkı olan çocuklar diğer açılardan olduğu gibi oyun davranışında da farklılıklar göstermektedir. Terman' in 1920 de California' da 2-5 yaş arası yüksek IQ lü (140 ile 200 arasında) çocuklarla, normal zekalı çocukların oyunlarını gözlemlediği araştırmasının sonuçlarına göre;üstün zekalı çocukların hareketli oyunlar yerine zeka oyunlarını tercih ettikleri, kendilerinden büyük oyun arkadaşları seçtikleri, daha sık yalnız oynadıkları ve hayali arkadaş edindikleri görülmüştür. Zihinsel özürlü çocuklar ise oyunlarında yaratıcı olmadığı, kendilerinden küçük oyun arkadaşı seçtikleri, basit kuralları olan oyunlar oynadıkları saptanmıştır(Kozcu,1991 Akt:Yıldız,1992:32). Dil, zihin, sosyal ve motor gelişim düzeylerinin yaşlarına uygun olmamasından dolayı özürlü çocuğun oyun davranışını sınırlar.

2.2.8. Oyun Çeşitleri

2.2.8.1. Duygusal Oyunlar

Bu oyunlar çocuğun yaşamındaki ilk oyunlardır. İlk bebeklik dönemine ait spontane tepkileri bu oyunların temelini oluşturur. Annesinin kokusuna, babasının sesine, biberon şişesine, çingirak sesine farklı her sese; jest ve mimikleri el-ayak

hareketleri eşliğinde tepki göstermesi bu tür oyunlar grubuna girmektedir(Altinköprü,2003:48).

İlerleyen yaşlarda da görülen bu oyun faaliyetleri duygusal özelliklerin geliştirilmesinde etkili olabilir. Çocuğun çevresinde ki uyarıcılar tanıtılırken onlarla duygusal bağ kurulduğu görülür.Bu bağ onunla paylaşıldığında duyuşsal özellikler ortaya çıkar. Böylelikle çocuğun nesneye karşı duygularını öğrenmiş oluruz.

2.2.8.2 Hareket Oyunları

Çocukta mimiklerle el, kol, bacak çarpmaları ve parmak oyunları daha ilk yaştan başlayarak kendini gösterir. Yaş ilerledikçe harekete dayanan oyunların çeşitlenip zenginleştiği görülür(Altinköprü,2003:48).

Bu oyunlar çocukların psikomotor becerilerinin geliştirilmesine yardımcı oyunlarıyla olan oyunlardır. Bu tür oyunlarda çocukların hareketleri geliştirilmesinde, olgunlaştırılmakta; koşma, zıplama, atma, tutma gibi hareketleri yapmaları sağlanır. Temel hareket biçimlerinin oluşmasına hareket ile yapmaları sağlanır. Temel hareket biçimlerinin oluşmasına hareket ile dinginlik arasında bir denge oluşturmaya yardım eder. Bu oyunlar yoluyla yapılan hareketler, büyük kas ve küçük kasların gelişmesine büyük katkı sağlamaktadır. Nefes alıp verme ile kan dolaşımının düzgün akışını sağlayarak organizmanın yaşam faaliyetlerini uyarmaktadır. Bu tür oyunların içeriğini çocuğun ilgi, ihtiyaç ve beceri düzeyleri göz önüne alınarak çocuktan istenilen hareketlerle düzenlenir. Bu oyunlarda kurallar,her çocuğun hareketlerini,hareketlerin sırasını,oyuncular arasındaki ilişkileri ve oyunun akısını saptamaktadır. Düzenleyici bir işleve sahip olan bu tür oyunlardan kurallar,kendilerine uyulması zorunluluğunu da birlikte getirirler(Yılmaz,1990 Akt:Yıldız,1992:41).

2.2.8.3 Taklit Oyunları

Okul öncesi çocukları çevresinde gördüğü her şeyi taklit etmekten çok hoşlanırlar. Bir kurbağanın sıçramasını,ördeğin yürüyüşünü, bir simitçinin simit diye bağırmasını, bastonuna dayanarak yürüyen bir ihtiyarın yürüyüşünü çocuk taklit ederek çevresindeki yetişkinleri tanımaya başlar(Pehlivan,2005:45). Çocuk, anne,

baba ve çevresindeki kişileri çok kolay bir şekilde taklit edebilmektedir. Bu konuda çocuğun çevresindeki kişilerin çok dikkatli olması gerekmektedir. Örneğin ,sigara içme davranışını taklit edebilmektedir. Eline aldığı bir kalemi ağzına götürerek babayı taklit etme yoluna gidecektir. Bu yüzden anne, baba, öğretmen ve çocuğun çevresinde bulunan herkesin çok dikkatli davranışlar sergilemesi gerekmektedir. Çocuğu iyi yada kötü davranışa yönlendirmenin bizlerin elinde olduğu unutulmamalıdır.

2.2.8.4 Mücadele Oyunları

Bu tür oyunlarda çocuklar tamamen kendi kapasiteleri ile,özellikle psiko-motor becerileri ile bir mücadele içerisindedirler. Bu mücadele de herhangi bir sportif figürde bulunmamaktadır. Elim sende,yat kurtul,halat çekme,sıçratan ip,tünel topu gibi oyunlar mücadele oyunlarına örnektir. Yat kurtul oyununu örnek olarak inceleyecek olursak bu oyunda ebelenmek üzere olan oyuncu sırt üstü veya yüzüstü yatarak ebelenmekten kurtulmaktadır. Bu oyun çalışmasında yapılan hareketler tamamen koordinasyon ve çabukluk becerilerine dayanmaktadır(Hazar,2000:27).

Bu tür oyunlar birey için büyük önem taşımaktadır. Örneğin çocukken halat çekme yarışmasını kaybetmemek için mücadele veren birey bu oyunlarda gösterdiği mücadele sonucu ileriki yaşamlarında karşılaşacağı zorluklar mücadele etme yeteneği gelişebilecektir.

2.2.8.5 Hayal Oyunları

3 yaşından itibaren çocuklar hayal gücüne dayalı oyunları oynamayı severler. Çocuğun bir nesneyi bir başka bir nesne gibi, olguyu başka bir olgu gibi düşünerek kurduğu oyunlara hayal yada düş oyunları denir. Çocuk için hayal ettiği nesnenin oyuncağına tam benzemesi gerekmemektedir. Çocuk arka arkaya dizilen iskemleleri hayal gücünü kullanarak yolcu otobüsü gibi düşünür. Çocuk kendisini oyuncak rolüne de sokabilmektedir(Poyraz,2003:50).

J.Piaget,"çocukların,hayalci oyunlar aracılığıyla kendi sistemlerini kullanarak gerçek boyut geçiş yaptıklarını",ileri sürmektedir. Diğer bir deyişle;hayali

oyunlar,çocuklar tarafından organize edilen gerçeklerle,çocukların anlayışları arasında bir köprü durumundadırlar(Ataç,1991:118).

Çocuk bu tür oyunlarda kendini bir başkasının yerine koyarak,gizli duygu ve düşüncelerini açığa vurmaktadır. Gerçek hayatta yapamadığı üzüntü, kırgınlık, öfke, aşığılık duygusu gibi olumsuz duygulardan kurtulmayı oyun esnasında öğrenmektedir(Razon,1985 Akt:Erden,2001:28). Örneğin; kardeşine kızan bir çocuk oyuncağını kardeşi gibi düşünerek onu yerden yere atarak kızgınlığını oyuncağına aktarabilmektedir.

2.2.8.6 Sosyal İçerikli Oyunlar

Bu tür oyunlar temeli ilk bebeklik günlerinde, bebeklikle anne, baba yada abla gibi birincil bakıcı arasındaki etkileşim ile atılan, sıra almayı, karşılıklı alış verişi gerektiren iki kişi arasındaki etkileşime dayalı oyunlardır(Coşkun,1997:7 Akt:Pehlivan,2005:44).

Sosyal içerikli oyunun çocuklar arasındaki önemi, üç yaş sonrası sosyalleşme evrelerini gösterdiği dönemde, anne, baba ve yakınlarının dışındaki kişilerle de etkileşim kurabilme yeteneğinin oluşmaya başlamasıdır.

Hayal dünyasının ve taklit yeteneğinin de etkilediği bu dönem oyunlarında ağırlık sosyal rollerin cinsiyetin fark edilmiş olmasıdır. Gruplar kümeleşerek büyür gider. Yaş ilerledikçe oyunların ve grupların yapısı da değişmektedir. Bu dönemde kreş, çocuk yuvası ve çocuk kulüplerinin olumlu etkisi olabilir. Eğer burada çalışan kişiler, bilgi ve deneyimli olmayan ve becerisiz ise o zaman da çocuk üzerinde olumsuz etkileri görülebilir. Bu olumsuzluk özellikle ileride, okula ve öğretmene karşı bir antipati şekline dönüşebilir.

2.2.8.7 Zihinsel Aktiviteye Dayalı Oyunlar

En küçük yaşlarda oynanan; yapbozlar, pazzklar (pazıllar), renk, şekil koordinasyonu gerektiren eşleştirmeler (mucize ev gibi); dama, satranç, briç gibi oyunlardır. Bu oyunlar bireyin zihinsel gelişimini olumlu yönde etkiler. Zihinsel

kapasitenin, farklı ve üst düzeyde uyarıcılarla geliştirilmesi kabiliyet alanlarını geliştirme açısından da önemlidir(Köksalan ve İzci,2002:3).

Oyunların hemen hemen hepsinin birbirleriyle ilgisi ve etkileşimi vardır. Önemli olan oyunun çeşidini, zamanını, zemini ve düzeyini çocuğun belirlemesi ve kendi iradesi ile seçmesi, oynamak istemesidir.

2.2. 9. Oyun Teorileri

2.2.9.1 Klasik oyun teorileri

2.2.9.1.1. Fazla enerji teorisi

Bu teori Friedrich Schiller ve Herbert Spencer tarafından ortaya konulmuştur. Fazla enerji teorisine göre çocuk, birikmiş olan enerjisini oyun yolu ile boşaltmaktadır(Binbaşoğlu,1979:20).

Bütün canlıların ihtiyaçlarını karşılaya bilmesi için enerji gereksinimleri bulunmaktadır. Günlük ihtiyaçlarımız arttıkça enerji gereksinimiz giderek artmaktadır. Bireyde biriken fazla enerji gittikçe baskıya neden olmaktadır. Birey bu baskıdan kurtulabilmek için çeşitli aktivitelerde bulunmak zorundadır. Çocuk ise bu enerjiyi boşaltma işini oyun sayesinde yapabilmektedir. Spencer 'de çocukta biriken fazla enerjinin baskıya neden olmaması için oyunu fazla enerjinin harcanması olarak değerlendirmiştir. Spencer, sağlıklı çocukların sağlıksız çocuklara oranla daha fazla oyun oynadığını tespit etmiştir. Berlyne (1960), organizmanın devamlı olarak aktif olması gerektiğini doğal olanın çevre ile devamlı etkileşim olduğunu savunmuştur. Organizmanın hareketsiz olmasını doğal bir durum olarak görmemektedir(Özdoğan,1997:91).

2.2.9.1.2. Dinlenme Teorisi

Bu kuram Lazarus(1883) tarafından ortaya atılmıştır. Kuram daha sonra Patrick (1916) tarafından desteklenmiştir.

Dinlenme kuramı bireyin ihtiyacı olan enerji açığından ortaya çıkmaktadır. Oyun, çocukluk döneminde çok yaygın olarak kullanılmaktadır. Oyun sırasında

çocuğun yapması gereken bazı hareketler vardır. Oyun, çocukta oluşmuş olan yorgunluğu gidermeye yönelik etkinlikler olarak görülür. Çocukta var olan yorgunluğun giderilmesi için dinlenme teorisine göre oyun gibi etkinliklerden yararlanmaktadır. Oyun gibi etkinlikler yoluyla çocuk azalmış olan enerjisini tekrar depolamaktadır(Ahioğlu,1999:6).

Dinlenme teorisinde amaç, azalmış olan enerjiyi yerine koymaktır. Azalan enerjinin yerine koyulması için organizmanın dinlenme gereksinimi bulunmaktadır. Birey uyku veya daha hafif çalışmalar ile azalan enerjisini tekrar kazanabilir. Bu teoriyi geliştiren Lazarus'a göre çalışmanın tam aksi olan oyun yolu ile kaybedilen enerji yeniden kazanılır.

2.2.9.1.3 Yetişkinlik Yaşamına Hazırlık Teorisi

Yetişkinlik yaşamına hazırlık teorisinin kurucusu Karl Groos'dur. Groos (1899) oyunu "çocukluğun sonunda ulaşılan ön denemeler" olarak tanımlamaktadır(Özdoğan,1997:95). Çocuğun ileriki yaşamında karşısına çıkabilecek olan sorunlarla başa çıkabilmesi için, bedensel, duygusal ve zihinsel beceriler kazandıran bir faaliyet olarak görmektedir(Kızılloluk,2001:85).

Bu kurama göre oyun, ciddi bir yaşama hazırlık provasıdır. Oyunun çocuğa kazandırdığı biyolojik yararın yanı sıra, psişik açıdan bu ön alışma ve çalışmanın değeri çok büyüktür. Hayvan yavruları da insanlar gibi yaşama hazırlanabilmek için çevresinde bulunan nesnelere oyun gibi aktivitelerde bulunmaktadırlar. Örneğin, kediler yün yumaklarla, fare yakalıyormuş gibi oynar. Yavru köpekte kardeşleriyle yabancı bir köpek ile boğuşuyormuş gibi oynar(Altınköprü,2001:52). Çocukta oyunlarında anne, baba, doktor gibi rollere girerek ileriki yaşamında bulunacağı rollerin gerektirdiği davranışları öğrenme olanağı bulacaktır.

2.2.9.1.4 Tekrarlama Teorisi

Bu teorinin temsilcisi Stanly Hall'dır. Hall'e göre birey yaşamı boyunca insanların geçtiği boyutların hepsinden geçer. Hall'e göre bu bireylerin oyun aktivitelerinde de görülmektedir. Oyunda da kalıtım faktörünü ön plana çıkarmaktadır.

Oyunda insanoğlunun varoluşundan bu güne kadar geçirdiği evreleri görebiliriz. Çocuk ilk önce bireysel tek başına oyun oynarken, sonraları arkadaşlarıyla birlikte grup oyunlarına yönelmektedir(Bozoklu,1994:3-4). Hall, ırksal özelliklerin oyun sırasında ilkel davranışlardan sosyal davranışlara doğru geçiş yapıldığını belirtmiştir.

2.2.9.2 Psikanalitik Oyun Kuramı

Bu teori Sigmund Freud tarafından ortaya atılmıştır. Sigmund Freud, oyunun çocuğun duygusal gelişimi üzerinde durmuştur. Freud, oyunla çocukların kendilerine doyum sağlayıcı mutlu durumlar yarattıklarını belirtmiştir. Freud, oyunu çocukların kendilerini ifade edebildikleri, duygularını açığa vurdukları ve gerçek yaşamda başa çıkamadıkları olayların üstesinden geldikleri katartik bir davranış olarak tanımlamıştır(Kozcu,1991Akt:Yıldız,1992:19). Örneğin, çocuklar genelde yetişkinler gibi olmak, onların sahip oldukları haklara sahip olmak isterler. Ancak bunu gerçek yaşamlarında elde edemedikleri için oyunlarında yetişkin rollerini alarak doyum bulurlar ve çevrelerini kontrol etmeye çalışırlar.

Freud'a göre her davranışın bir nedeni bulunmaktadır. Çocukların oyunları rast gele, şans eseri oluşmamakta, bireyin farkında olduğu veya olmadığı duyguları belirtmektedir. İnsanın duyguları, arzuları denetimden uzak olan oyunda düş ve fanteziler de ortaya çıkar. Çocuk gerçeği oyundan ayırt edebilmektedir. Fakat oyunu gerçek dünyanın nesnelere ve olaylarından kendine özgü bir dünya yaratmada kullanır. Oyunda sevgi, nefret, kırgınlık gibi duygularını başkalarına yada nesnelere yansıtabilir. Özellikle hoş olmayan deneyimlerin ve duyguların oyunda sık sık tekrarlanması Freud'un dikkatini çekmiştir. Oyun; çocuğun, rahatsız edici olay veya duruma karşı geliştirdiği hareket ve etkinliklerle ona egemen olmasını sağlar. Bu da bozulan dengenin yeniden kurulması ve hazlara yönelmede önem taşır, yani oyun bir denge unsurudur. Psikanalitik kurama göre oyun, hoş olmayan deneyimlerin tekrarlandığı ve bu yolla çocuğun olaylara egemen olduğu bir faaliyet olarak açıklanmaktadır. Başka bir deyişle, çocuğun zor durumlar karşısında deneyim kazanmasını sağlayan bir etkinlik olduğu vurgulanmaktadır. Çocuk oyunda yetişkin rolü oynayarak hayal içinde kazandığı duyguları ileri de gerçekler karşısında kullanmak üzere saklamaktadır(Dönmez,1992:18 Akt:Kıldan,2001:29,30).

Freud, psikoseksüel gelişim kuramında okul öncesi döneme denk gelen fallik dönemin önemine dikkat çekmiştir. Bu dönem cinsel kimliğin gelişmeye başladığı, cinsiyet farklılıklarının algılandığı ve buna ilişkin soruların sorulmaya başladığı bir dönemdir. Bu dönem çocuklarında, yaş grupları gözetilerek uygulanacak oyunlar, hareket gruplarına yönelik bedensel ve psikomotor aktiviteler, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın uygulanmalıdır. Dönüt ve yönergelerde kızım, oğlum ile başlayan sesleniş ve iletişimler cinsiyet kimliği algısında önemlidir. Bu açıdan oyun gibi etkinliklerde de sık sık kullanılmalıdır. Bu yaş gruplarında bedensel ve psikomotor etkinliklerin çocukların psikoseksüel kişilik gelişimine katkı sağlayabilmesinin yolu, çocukların cinsel genetiklerden ve çevresel öğrenmelerden kaynaklanan ritim, hareket ve beceriye yönelik davranışlarda olumlu geri bildirimler takdir ve onaylamadır(Topkaya,2004:98,99).

Freud kuramında çocuk oyunlarında ki tekrar ögesini de vurgulamaktadır. Bu kuramı destekleyen Erikson ise "ego-gücü" kavramı üzerinde durmaktadır. Kendisini zedelenmiş hisseden çocuk kendi dünyasına dönmekte ve gücünü kontrol edebileceği nesnelere üzerinde deneyerek gerçek yaşamın güçlükleriyle başa çıkmak için toplamaktadır(Hughesve Nobbe,1985 Akt:Öngen, 1991:18).

2.2.9.3 Piaget'in Oyun Teorisi

Piaget bilişsel gelişim sürecini incelemiştir. Piaget'e göre bilişsel gelişim özümleme ve uyumsama süreçlerini içermektedir(Özdoğan,2004:107). Özümleme, bireyin yaşadığı deneyim, yeni karşılaştığı durum, nesne ve olayları var olan bilişsel yapının içine yerleştirmesidir. Uyumsama ise var olan şemalara yeni şemalar ekleyerek yada var olan şemaların kapsam ve niteliklerini değiştirerek yeni edinilen deneyimlerin gerektirdiklerine uygun davranmak olarak tanımlanabilir(Erden ve Akman,2002:63).

Piaget, bilişsel gelişimi dört döneme ayırmaktadır. Bilişsel gelişim dönemleri kendisinden önceki dönemin özelliklerini içine alarak devam eder. Her birey bu gelişim evrelerinden geçmektedir. Bu gelişimsel çerçevede Piaget, oyunları alıştırma oyunları, simgesel oyunlar ve kurallı oyunlar olmak üzere üçe ayırmıştır(Pehlivan,2005:36).

2.2.9.3.1 Alıştırma Oyunları

Bu oyunlar duyu-motor dönem (0-2 yaş) adlandırılan döneme denk gelir. Motorik faaliyetler ve yinelemeler bu dönemin en belirgin özelliğidir. Bu dönemde sıkça yapılan bakma, emme, elleri açıp kapama gibi basit davranışlar çocuğun kullandığı motorik faaliyetlerdir. İlk önce uyma davranışında bulunan çocuk bu motorik faaliyetlerden bir süre sonra zevk almaya başlar. Çocuk eğlence amaçlı alıştırma yaparak bu faaliyetleri tam olarak öğrenir. Bebeğin öğrendiği hareketleri tekrarlaması, kendisinde var olan becerileri sınaması hoş zaman geçirmek istediğinden kaynaklanmaktadır. Çocuk alıştırılmalı oyunların sayesinde bedenini, nesnelere yada motorik becerilerini incelenmesi ve farkında olmasını sağlamaktadır. Çocuk yapılan hareketleri alıştırılmalı olarak yaparak motorik becerileri konusunda uzmanlaşmaktadır(Yawkey,1977 Akt:Öngen,1991:19).

2.2.9.3.2 Simgesel Oyunlar

Simgesel oyunlar Piaget'in bilişsel gelişim kuramında işlem öncesi döneme denk gelmektedir. Çocuğun okul öncesi dönem yıllarına denk gelen simgesel oyunlar 2-7 yaş arasını kapsamaktadır. Çocukların 3-6 yaş oyun dönemi de Piaget'in simgesel oyunlar dönemine denk gelmektedir. Bu dönemde imgelerin kullanıldığı ve duyguların yoğun olarak yer aldığı gerçek yaşama hazırlık niteliği taşıyan bilişsel çıkışlı etkinlikler söz konusudur(Topkaya,2004:130).

Simgesel oyunlar döneminde çocuklarda, nesnelere sembolleştirme eğilimi görülür. Çocuk bir nesneye, o nesnede olmayan bir takım nitelikler atfeder. Çocuğa göre bir tuğla parçası otomobildir, uzun bir sopa attır, bir tahta parçası kılıçtır. Çocuk sembolleştireceği nesnenin model aldığı nesneye benzemesine özen gösterir. Eğer benzerlik söz konusu değilse, onu yaratarak biçimini değiştirerek benzetmeye çalışır(Kızılluk,2001:87).

2.2.9.3.3 Kurallı Oyunlar

Bu tür oyunlar daha ileri bir zihinsel düzeyi gerektirir. 7-8 yaşlarından sonra görülür. Oyunun kurallarına uyma bilinci oluşmaya başlar(Poyraz,2003:36).

Piaget kurallı oyunları ve oyun kuralları karşısında çocukların tutumlarını “Çocuğun Ahlak Yargısı” adlı monografisinde incelemiştir. Erken işlem öncesindeki çocukların oyunları tamamen bireyseldir ve henüz özel fantezilerle birleşmeyen kalıplaşmış davranışlar bir çeşit ön kuralı temsil etmektedir. Tam bir kural olarak kabul edilmezler. Çünkü çocuğun bilincinde bu kurallara bağlı olma anlayışı yoktur. Geç işlem öncesi dönemdeki çocuklar ise birbirlerini taklit etme yoluyla oyunlarını oluşturup, durumun toplumsal yönlerinden zevk almaya başlarlar. Kesin değişmez ve büyüklerin mistik otoritesinden kaynaklanmış olarak algılanan kuralları birbirlerinden öğrenirler. Zihinsel gelişim ve akran gruplarıyla etkileşim sonucu bu kurallar özümленmektedir(Wright ve Croxen,1965 Akt:Öngen,1991:22-23).

2.2.10. Gelişim Aşamaları ve Oyun

İnsan yaşamında önemli bir yeri olan oyun, çocuğun gelişimi için yaşamsal bir önem taşımakta ve çocuğun gelişimini yansıtmaktadır. Çocukların gelişim süreçleri ile oynadıkları oyun türü ve çeşidi arasında bir koşutluk olduğu literatüre dayalı incelemeler sonucu ortaya çıkmıştır. Oyunun zihinsel, sosyal, duygusal, dil, bedensel ve psikomotor gelişimi ile bağlantılı olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, oyunun bu bağlamda irdelenmesi gerektiği düşünülmüştür(Pehlivan,2005:18).

2.2.10.1. Oyun ve Zihinsel Gelişim

Oyunun zihinsel gelişime en başta gelen etkisi öğrenmedir. Çocuk oyunda her çeşit kavramı ve nesneyi tanıyarak, kullanma özelliklerini, görevlerini öğrenir. Bu öğrenme, zihinde bir bilgi birikimi ve çalışma açısından gelişmedir. Oyuna “çocuğun zihinsel antrenmanı” da denilebilmektedir. Çünkü, yeni kavramları ve nesnelere tanıma ve kullanmayı öğrenen çocuk, farkında olmadan bu kavramları ve nesnelere birbiri ile mukayese ederek özelliklerini kavramaya çalışır. Oyun anında çocuk sürekli olarak düşünme, algılama, kavrama ve simgeleme gibi zihinsel yönden, soyut beceriler açısından bir faaliyet içerisinde. Bu da zihinsel gelişimi etkileyen önemli faktörlerdendir. Oyun akışı içerisinde çocuklar, diğer çocukların (rakiplerin) durumları ile ilgili de tahminde bulunma ve akıl yürütme durumundadırlar. Bu bir takım verilere dayanılarak yapılan akıl yürütme, ileriki hayatta bilimselliğin temelini oluşturmaktadır.

Piaget'in çocuklarda değişik zekaların kökleri ve gelişmeleriyle ilgili çalışmalarının pek çok psikologa rehberlik etmesi, çocuklarda akıl yürütme ile bilimsel sezgi arasında ilişki arama çalışmaları yapılmasını sağlamıştır(Hazar,2000:17).

Çocuklarda düşünmenin gelişmesi, farklı bir problemle karşılaşmaları sonucu gerçekleşmektedir. Çocuklar oyunlarda sürekli olarak farklı problemlerle karşılaşmaktadırlar. Herhangi bir problem ile karşılaşan çocuk, bu problemi çözmek için uğraşacak, böylece farklı çözüm yolları üretecektir. Özellikle okul öncesi dönemde çocuğun öğrenmesi çok hızlıdır. Bu dönemdeki çocuğa bilgiyi vermenin en doğal yolu da oyundur. Oyunla öğretilen bilgi daha kalıcı olabilmektedir. Bunun da nedeni çocuğun oyunda aktif bir şekilde uygulamalı olarak öğrenmesidir. Ayrıca çocuk oyun sırasında duyuları sürekli çalıştığından, çocuğun zeka ve mantık yürütme, merak, anlama becerisi de gelişecektir(Kıldan,2001:62-63).

Özdoğan (Doğanay,2002:13)'ında belirttiği gibi, çocuğun zihinsel gelişimini olumlu yönde etkileyen, düşünce gücünü arttıran oyunlara yeri geldikçe baş vurulmalı ve uygulanmalıdır. Çocuk için gördüğünü tanıyabilme, hafızasında tutabilme ve bunları adları ile sayabilme kolay değildir. Ancak bu çalışmaları oyun içinde işleyebilirsek çocukta ilgi ve istek oluşabilecektir. Yarışma ortamı kendiliğinden doğacak, öğrenme ve başarılı olma yönleri gelişecektir(Pehlivan,2005:21). Oyun, bilişsel sürecin bilgiye ilişkin gerçekleşmesinin yeterli olmadığı, bunlara ilaveten, zamanında karar verme, en kısa sürede en doğruyu yapma, öncelleme, zamanlama ve yaratıcılık gibi zihinsel süreçleri de içine alan daha kompleks bir bilinç süreci gerektirdiği açıktır. Bu bağlamda oyun bilişsel gelişime farklı boyutlarda katkı sağlamaktadır(Topkaya,2004:23).

2.2.10.2 Oyun ve Sosyal Gelişim

Sosyalleşmenin insan yaşamında vazgeçilmez bir önemi vardır. İnsanın topluma uyumunda ve mutlu olmasında sağlıklı sosyalleşmenin önemi büyüktür. Çocuğun sosyalleşmesinde etkileşimde olduğu aile ve akranlarının önemi büyüktür. Çocuklar ilk ilişkilerinin çevresindeki yetişkinlerle kurmaktadırlar. İlerleyen yaşlarda akranlarıyla olan ilişkileri çocuk için önem kazanmaktadır. Çocuğun akranları tarafından kabulü yeterli sosyal beceriye sahip olmasına bağlıdır(Çetin,2001:15).

Çocukların sosyal becerilerini kazanmalarında önemli olan iki beceriden biri oyun diğeri ise yaşlıları ile iletişim kurmasıdır. Yaşlılarıyla birlikte oyun oynayan çocuk sosyal yaşamla ilgili bazı beceri ve davranış örneklerini kolaylıkla öğrenilebileceği ve çeşitli deneyimlerin geçirilebileceği bir ortamı da sağlamaktadır(Biçer,2000:24). Oyun yoluyla çocuk paylaşmayı, beklemeyi, işbirliği yapmayı öğrenmektedir(Topac,2005).

Oyun çocukların en doğal anlaşma ve sosyalleşme ortamıdır. Bir araya gelen çocuklar henüz birbirinin adını öğrenmeden oynamaya başlarlar. Bu nedenle çocuklar oyun aracılığıyla sosyalleşmeyi, insanlarla ilişkiyi, sevgiyi, paylaşımı öğrenmektedir(Kale,1997:52). Arkadaşlarıyla oynamak çocuğa işbirliği ve toplu yaşam için gerekli kuralları öğretir. Oyun yoluyla sosyalleşen, “ben” ve “başkası” kavramları bilincine varan çocuk, vermeyi ve almayı da oyun aracılığı ile öğrenir(Yavuzer,2003:177). Çocuk okulda ve çevrede doğru ve yanlış kabul edilen olayları görmekte ve yaşamaktadır. Ancak bu kurallara uyma zorunluluğu oyun ile birlikte ve oyunla kazanılır(Sizinti,2005). Oyun, çocuğa kurallara uymayı öğretir. Bilindiği gibi oyunların oynanabilmesi için belirlenmiş olan kurallara oynayanların uyması gerekmektedir. Çocuklar kendi aralarında oynadıkları oyunlarda da kurallara uymayan oyunculara ayıplama, kınama, oyundan dışlama gibi yaptırımlarla cezalandırmaktadırlar. Toplumsal hayatta da oyunlarda olduğu gibi kurallar vardır. Oyun içinde her çocuk istediği gibi davranamayacağı gibi toplumda da her insan istediği gibi davranmamaktadır(Kızılluluk,2001:88). Oyun içinde kurallara uymayı öğrenen çocuk ileriki yaşamında uyması gereken kuralları da yetişkinin yönlendirmesiyle oyun yoluyla öğrenebilmektedir.

Çocukların sosyal davranışları kazanabilmesi oynadığı oyunun çeşidine, niteliğine, oyun arkadaşlarının ve çevresinin durumu ile çok yakından ilişkilidir. Çocuğun oyun alanları da sosyalleşmeleri için en iyi ortamlardır(Sporbilim,2005). Çocuk oyun alanları aracılığıyla arkadaşları ile iletişim kurmakta, onlarla birlikte oyun oynamakta, oyunda paylaşmayı, yardımlaşmayı, işbirliğini öğrenmiştir. Oyun alanları, çocuk parkları, okul öncesi eğitim kurumları vb. yerlerde oyun yoluyla sosyalleşen çocuk ileriki yaşamında topluma uyma konusunda sıkıntılar yaşamayacaktır.

2.2.10.3 Oyun Ve Duygusal Gelişim

Oyun ve duygusal gelişim ile ilgili özellikle psikanalitik kuramcılar çeşitli araştırmalar yapmışlardır. Psikanalitik kuramcılar oyunda başarısızlık, korku, kin, aşağılık duygusunun ve öç almanın nasıl yaşanıldığı konularının üzerinde durmuşlardır. Psikanalitik kuramcılara göre oyun çocukların duygusal ilişkilerinin başlatılması için en iyi ortamlardır. İlk olarak Sigmund Freud (1920) çocuğun oyun içinde yaşadığı duygular üzerinde durmuştur(Özdoğan,1997:109). Çocuk oyun dünyasında özgür ve son derece bağımsız hareket ederek duygusal yönden rahatlayabilmektedir(Poyraz,2003:39). Oyun esnasında da çocuk sevinç, hüznün gibi duyguları aynı anda yaşayabilmektedir.

Çocuk oyun yoluyla gerçek yaşamda kendisini rahatsız eden durumları ve diğer insanlarla paylaşmadığı duygularını sembolik olarak ifade edebilir(Mangır ve Aktaş,1993:15). Çocuk, çevresinde yaşanan herhangi bir olumsuz olayı, kardeş kıskançlığını korkularını veya arkadaşlarıyla iletişim kuramama gibi problemlerini oyuna yansıtabilir. Böylece kendi istediği çözüm yolunu bulabilir ve bu şekilde kaygılardan kurtulabilir(Psikolojim,2005).

Çocuk oyun yoluyla mutluluk, sevinç, acıma, korku, kaygı, dostluk, düşmanlık, kin, nefret, sevgi, sevilme, sevmeye, güven duyma, bağımlılık, ayrılık, ölüm gibi birçok duygusal tepkiyi öğrenirken aynı zamanda bazı duygusal tepkilerini kontrol etmeyi ve denetim altına almayı da öğrenebilir(Mangır ve Aktaş,1993:16). Oyun yoluyla çocukların duygularını denetim altına almak oldukça önemli bir yöntemdir. Örneğin, çocuklar sevdikleri bir hayvanın taklidini yapmaktan kendilerini alamazlar. Çocuk, oyununda sevdiği hayvanların seslerini çıkartır, yürüme ve koşmalarını taklit eder, onlarla dostluk kurmayı candan arzular. O halde bizler, hayvanlarla ilgili oyunları seçerek, çocuğa bu duygusal hava içinde onlara bakmayı, korumayı, sevmeyi kolaylıkla aşılayabiliriz(Sel,1995:13).

2.2.10.4 Oyun ve Dil Gelişimi

“Dil insanlar arası duygu, düşünce ve fikir yönünden anlaşmalarını sağlayan simgeler dizisi olarak tanımlanabilir”.Oyun çocuğun tüm gelişim alanlarını desteklemekle beraber özellikle dil gelişimi için çok önemli bir

unsurdur(Erden,2001:42). Dildeki ses çıkarma davranışları oyundaki jestler gerçek dünyadaki nesne ve durumlarla ilgili bilgiyi göstermek için kullanılır. Çocuk öncelikle etrafındaki nesnelerin adlarını ve çevresindeki alışlagelmiş durumlara ilişkin sözcükleri öğrenir.Fakat sembolik hareketin gelişmesi ve sembolik kullanımlarda temsil edici düşünce ve yerine koyma davranışlarını artması ile çocuğun dilsel becerileri artar sembolik oyun sırasındaki sembolleştirmeler, yerine koyma davranışları onun her günkü kullanım ve durumlardan uzaklaşıp bunların yenilerini kullanması için fırsat verir.Bu tür fırsatlarda dilin gelişimi açısından önemlidir(Ahioğlu,1999:34-36).

Çocuk özellikle okul öncesi yıllarda oyunlarını şarkı eşliğinde oynamaktadır. Şarkılı oyunlarla cümleleri belli bir armoni ile sıralamaktadır..Hali ile çocuk bu oyunlarda ne anlama geldiğini bilmediği kelimeleri kullanır.Yanlış kullandığı kelimeleri oyunda tekrar ederek düzeltebilir. Oyunda öğrendiklerini de normal yaşantısında kullanır. Bu sayede çocuğun konuşmasında akıcılık olur çocuğun kelime hazinesi genişler. Düzgün cümle kurar, rahat konuşur, düşüncelerini rahatça açıklar. Zihin gücü gerektiren soyut becerileri gelişir(Kıldan,2001:66).Oyun sayesinde çocuk dil gelişimini büyük ölçüde hızlandırarak topluma adaptasyon sürecinde de olumlu gelişmeler sağlar.

Bu konu ile ilgili Swee (1994) , çocukların oyun ve dil kalıpları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yaşları3-6 yaş arasında değişen 56 çocukla çalışmıştır. Çocukların oyun ve dile ilişkin gözlemleri standart bir oyun ortamında ve hem evde hem de sınıf ortamında yapılmıştır. Bu gözlemler aynı zamanda kaydedilmiş ve daha sonra da analiz edilmiştir.Sonuçta oyun ve dil düzeyleri arasında yüksek bir ilişki bulunmuştur. Aynı şekilde Levy'de (1992) çocuklar ana okuluna gelmeden önce ilk yılda zenginleştirilmiş oyun deneyimleri ile çocukların artan dil düzeyleri arasında ki ilişkiyi kanıtlamıştır(Ahioğlu,1999:49).

2.2.10.5. Oyun ve Bedensel Gelişim

Büyüme, çocuğun boy uzunluğu ve vücut ağırlığı yönünden ölçülebilen artışı: gelişme ise büyüyen bir organizmanın dokuların yapısında ve biyokimyasal

bileşiminde oluşan değişiklikler sonucu olgunlaşması ve biyolojik fonksiyonlarının farklılaşması şeklinde tanımlanabilir(Mangır ve Aktaş,1993:14,15).

Oyunun içerisinde özellikle mücadele oyunları içerisinde, çocuklar sürekli olarak koşmak, zıplamak, tırmanmak, çekmek, itmek, boğuşmak, taşımak kısaca vücut özellikleri ile mücadele etmek zorundadırlar. Çocuk sahip olduğu fiziksel becerileri ile diğer oyunculara karşı bir yarış halindedir. Bu mücadelede çocuğun içerisine girmiş olduğu hareketlilik öncelikle solunum, dolaşım ve sindirim sistemini olumlu etkilemektedir Ayrıca iç salgı bezlerinden daha fazla salgılama yapılmasına katkıda bulunarak gelişmesini hızlandırmaktadır. Her şeyden önce hareket ihtiyacını karşıladığı, beslenme yoluyla aldığı kaloriyi hareketle tükettiği için iştahının açılmasına, dolayısıyla sağlıklı beslenmesine yardımcı olmaktadır.İştahı yerinde olan çocuk aldığı besinleri hareketle yani oyunla birleştirdiği zaman adalelerinde ve tendonlarında güçlenme meydana gelmektedir(Hazar,2000:12).

Oyun esnasında çocuk büyük ve küçük kaslarını da işletecek çeşitli hareketleri tekrar tekrar yaparak bu hareketleri ezberleyecektir. Sonuçta çocuğun büyük kasları ile ilgili (yüzme, koşma, atlama, tırmanma ve diğer hareketler) ve küçük kasları ile ilgili (yoğurma maddeleri ile ilgili, oynama, makasla kesme, kağıt katlama vs.) el göz koordinasyonu gelişir. Kaslar, öğrenilen hareketleri bilmedikleri hareketlere göre daha kolay yaparlar. Bu da kas gelişimini hızlandırır, güçlendirir. Özellikle okul öncesi dönemde büyük ve küçük kasların gelişimine yararlı olan tırmanma merdivenleri kayma olukları, atlama ipleri, bisikletler büyük kasların gelişmesine: denge tahtası, el işleri vb. araç gereçlerle yapılan bazı oyunlarda küçük kasların gelişmesine yardımcıdırlar(Poyraz,2003:42-43).

Oyunun büyük ve küçük kas gelişimlerini hızlandırma , kan dolaşımını hızlandırma, dokulara gerekli oksijeni daha iyi sağlama güneş ve açık havadan yararlanma, çocuğun iştahını açma, uykusunu düzenleme vb. fiziksel gelişimine olan olumlu etkileri bulunmaktadır(Sun,Seyrek,1997:49 Akt:Kıldan,2001:58).

2.2.10.6. Oyun ve Psikomotor Gelişim

Psikomotor gelişim, fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı olarak hareketlilik kazanmasıdır. Bir başka deyişle, özünde hareket olan becerilerin kazanılmasını içeren ve doğum öncesi dönemde başlayıp ömür boyu devam eden bir süreçtir(Özer ve Özer,2000:18).

Bebekte doğum öncesi dönemde başlayan hareketlilik doğumdan sonra daha da artmaktadır. Yaşamın ilk ayında zamanın büyük bir bölümünü anne karnındaki pozisyona benzer şekilde yatışı ile uykuda geçirirken,ikinci aydan itibaren yavaş yavaş çevre ile etkileşime girmektedir. Sinir sistemi ve kasların olgunlaşmasıyla başını 3.ayda dik tutabilen çocuğun hareketliliği artmaktadır. Çocuk 5.ayda yattığı yerde dönerken,6.ayda oturabilmektedir. Giderek ayakta durma, sıralama, yürüme ve koşma gibi büyük kasların motor gelişimi ile ilgili becerileri kazanmaktadır. Küçük kasların motor gelişimdeki olgunlaşması ile önceleri elini kaba bir şekilde rast gele kullanan çocuk, ilk yılda hızlı bir gelişim ile parmakları ile tutma, koparma işlemleri yapabilir. Zamanla makas kullanmadan, düğme iliklemeye ve kalemlerle çizmeye kadar tüm becerileri gelişmektedir(Doğanay,1998:19 Akt:Pehlivan,2005:18-19). Bu beceriler ise el göz koordinasyonu gerektirmektedir.

Merkezi sistem , sinir sistemi ve kas sistemi işlevine dayanan psikomotor gelişim, bedensel gelişim, olgunlaşma, hazır olma ve öğrenme ile ilgili olup bunların bedensel etkinliklere dönüşümü ile sağlanır. Oyun gibi aktivitelerin temel amaçlarından biride budur(Topkaya,2004:18).

Oyunun çocuğun psikomotor gelişimine olan etkisi oldukça fazladır. Oyun yolu ile çocuk büyük kaslarını(vücut, kol, bacak) ve küçük kaslarını(el, parmak) denetim altına alma becerisini geliştirmektedir(Sunay,1994:38). Aynı yeten çocuğun psikomotor becerileri, gücü, tepkisi, dikkati artar. Organları eş güdümlü ve denge, hareketlerde esneklik ve çeviklik sağlar.(Poyraz,2003:42).

Çocuğun gelişim düzeyi de göz önüne alınarak oynatılan oyunlar 2 yaş sonrası süreçte psikomotor gelişim için önemli bir araç konumundadır.5-6 yaşlarından itibaren ölçülü olarak artan bir şekilde koordinasyon ,kuvvet,reaksiyon,dikkat,hız,denge ve esneklik yetileri ile ilgili uygulamalar önem kazanmaktadır(Topkaya,2004:19).

2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Dilara Sevimay, 3-6 yaş arası çocukların motor performanslarını saptamış, 5-6 yaş çocuklarının denge performanslarındaki farklılık dışında diğer yaş grupları arasındaki farklılık istatistiksel olarak önemli bulunmuştur. Sonuca göre denge performansının yaşa bağlı olarak artmakta olduğu görülmüş, cinsiyet farklılığı 4-5-6 yaşlarında istatistiksel olarak önemli bulunmuştur. Kız çocuklarının denge performansı erkek çocuklarından daha fazla bulunmuştur. Yakalama becerisi ise 3-4 yaş grupları arasındaki farklılıklar dışında 4 ve 5, 5-6 yaş grupları arasındaki farklılıkta önemli bulunmuştur. Atlama becerisinin yaşa göre arttığı bulunmuş, yine atlama becerisinde cinsiyet farklılığının önemli olmadığı bulunmuştur. Erkek çocuklarının atlama eğilimi daha fazladır. Çocukların fırlatma performansları yönünden 3-4 yaşları farklılık dışında diğer yaş gruplarındaki farklılıklar önemli bulunmuştur. Erkek çocuklarının fırlatma performansları kız çocuklarından fazla olduğu görülmüştür. Koşu performanslarında ise yaşlara göre istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunmuştur. Yaşın ilerlemesi ile birlikte çocukların hızında önemli artışlar meydana gelmektedir. Koşu performansında cinsiyet farklılığı sadece 3-6 yaş gruplarında istatistiksel olarak önemli bulunmuştur. Bu sonuçlara göre erkek çocukların koşu performansı daha yüksektir. Yine cinsiyet farklılığının bulunmadığı 4-5 yaş çocuklarında ise erkek çocuklarının koşu performansı daha yüksek olmaya eğilim göstermektedir. Sonuç olarak çocukların denge, çabukluk, yakalama, atlama performanslarındaki en önemli ilerleme 4-5 yaşları arasında fırlatma ve koşu performanslarındaki en önemli ilerleme ise 5-6 yaşları arasında meydana gelmektedir(Küçükaya,1989:21-22).

Müniroğlu(1995), çalışmasında çocuklara motor performans testi, anne, babalarına ve öğretmenlerine de anket uygulayarak çocukların motor gelişim düzeylerine etki eden faktörleri saptamayı amaçlamıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- 1- Kendilerine ait odası olan, evlerinin bahçesi olan ve park alanlarına sahip olan çocukların motor performans derecelerinin diğer gruptaki çocuklara oranla önemli düzeyde yüksek olduğu,

- 2- Büyük motor becerilere yönelik oyun materyallerinden yararlanan çocukların motor performans derecelerinin daha yüksek ve önemli olduğu,
- 3- Geçmişte spor yapan anne-babaların çocuklarının motor performans derecelerinin de yüksek olduğu,
- 4- Çocuklara anaokulunda yaptırılan fiziksel aktivitelerin beden eğitimi ve spor öğretiminin yaptırılmasının ve çocukların ekstra spor etkinliklerine katılmasının motor performans derecelerini olumlu yönde etkilediği, anaokulunun geniş bir mekana sahip olması ve çocukların anaokulu ortamında hareketli bir görünüş sergilemeleri durumunda motor performans derecelerinin önemli düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur(Müniroğlu,1995:14-63).

Ayça(2002) araştırmasında 4-6 yaş çocuklarına yönelik algısal motor gelişim programları uygulamıştır. Amaç, bu programın temel hareketlerde kontrolün artmaya başladığı 4 yaş ile bu hareketlerde olgunlaşmanın görüldüğü 5 ve 6 yaş çocuklarında, koordinatif bir beceri olan denge ve kondisyonel bir özellik olan çabukluk becerilerine etkisini incelemektedir. Çalışma 14 hafta ve haftada 3 gün olarak sürdürülmüştür. Çocukların denge ve çabukluk gibi motor özelliklerinin gelişim hızı, daha hızlı ve koordine işleyen bir duyu-algı motor tepki sistemine bağlıdır. Çalışmada denge unsurları olan statik ve dinamik dengeyi ve çabukluğu ölçen testler sonucunda, her iki grupta da artış bulunmuştur. Deney grubundaki artış daha fazla olmasına rağmen aradaki fark $P<0.05$ düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Çalışma süresinin uzaması ile aradaki farkın anlamlı düzeye çıkabileceği düşünülmektedir(Ayça,2002:72).

Damast et al(1996) 21 aylık bebekler ve anneleri üzerinde yaptıkları araştırmada, anne çocuk oyununda, anneye ait inanışlar ve davranışlar arasındaki ilişkiyi evde serbest oyun süresince gözlemlemiştir. Sonuç olarak; oyun gelişimiyle ilgili daha fazla bilgiye sahip olan annelerin çocuklarına uygun bir şekilde ilgi uyandıran oyun imkanları sağladıkları belirlenmiştir(Erden,2001:62).

Çelen (1999) anne-babaların çocuğun "oyun hakkı"na ilişkin tutumlarını incelediği araştırmada, anne ve babalara "Çocuğun Oyun Hakkına" ilişkin tutum ölçeği uygulamıştır. Anne ve babaların çocuk oyun haklarına ilişkin tutumlarına

çocuklarının cinsiyetinin etkisinin olmadığı, ancak anne-babanın sosyo-ekonomik düzey ve öğrenim düzeylerinin etkili olduğu bulunmuştur(Erden,2001:64).

Metiner(1993), yaptığı araştırmada spor yapan ve yapmayan ebeveynlerin çocuklarının fiziksel ve motorsal performans farklılıkları incelemiştir. Ölçüm aracı olarak Euro-fit testlerinin kullanıldığı bu araştırmada, spor yapan ebeveynlerin çocukları daha dengeli, esnek, patlayıcı kuvvet, statik kas dayanıklılığı, koşu sürati daha iyi bulunmuştur. Dolayısıyla da motorik özellikleri daha iyi durumdadır. Spor yapmaya ebeveynlerin çocuklarının motorik özellikleri araştırmaya göre zayıf olduğu saptanmıştır.(Tavşan,1997:43).

Tezel-Şahin(1993) 3-6 yaş arası çocuğu olan anne-babaların çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla yaptığı araştırmada, ikiyüzelli çocuğun her iki ebeveynine anket formu uygulanmıştır. Sonuç olarak, anne-babaların oyun ve oyuncuğun çocuğun gelişiminde önemli bir faktör olduğunu belirttikleri saptanmıştır(Erden,2001:62).

Doğanay(1998) anasınıfına devam eden çocukların ebeveynlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Sonuç olarak, sosyo-ekonomik düzeyin anne-babaların oyun ve oyuncaklar hakkındaki görüşlerinde farklılık yarattığı ve alt sosyo-ekonomik düzeyden üst sosyo-ekonomik düzeye doğru gidildikçe anne-babaların oyun ve oyuncaklar konusundaki düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir(Erden,2001:64).

Erden(2001) anaokullarına devam eden çocukların ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Araştırmada, ebeveynlerin oyun ve oyuncak konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bu nedendir ki oyun ve oyuncak konusunda bilgilendirmeye yönelik eğitim seminerleri yapılmasını önermektedir. Bu seminerlerde ebeveynlerin oyuncakları satın alırken çocukların yaşlarına, ihtiyaçlarına, becerilerine, ilgilerine ve gelişim düzeylerine uygun olarak almalarına rehberlik edilmelidir. Ayrıca ebeveynler çocuklarına uygun bir oyun ortamı hazırlamaları, oyunlarına saygı göstermeleri ve birlikte etkin zaman geçirmeleri konularında bilinçlendirilmelidirler(Erden,2001:135-137).

Perihanoğlu(2002) Van il merkezindeki 31 anaokulunda 267 öğrenci ve 18 öğretmen ile örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada Portage Kontrol Listesi motor gelişim alanındaki maddeleri deneklerin başarma yüzdeleri hesaplanmaktadır. Motor gelişim alanındaki maddeler büyük kas ve küçük kas becerilerine yöneliktir. Tek ayak üzerinde sıçramak, denge tahtasında ileri-geri-yanlara yürümek, 30 cm yükseklikten atlamak, eliyle topa yön vererek sıçratmak, kendi başına ip atlamak, top yakalamak, koşarken nesnelere yerden almak ve 10 sn bara asılmak araştırmada ölçülen büyük kas becerileridir. Toplam 17 tane olan motor gelişim maddelerinin 10'unu kapsayan büyük kas becerilerinin başarıma ortalaması %87'dir. Kendi başına ip atlar maddesi %34'lük oranıyla en düşük, 30 cm yükseklikten atlar ve ip atlar gibi sıçrar maddeleri %100'lük oranıyla en yüksek başarıma oranlarına sahip maddelerdir. Baş parmak ile diğer parmaklara dokunmak, çekiçle çivi çakmak, %95 oranında sınırları taşırmadan boyamak, dergilerden resim kesmek, kalemtıraş kullanmak, karmaşık resim çizmek(modelden), kağıttan yırtarak basit şekiller çıkarmak küçük kas gelişimine giren maddelerdir. 7 tane olan küçük kas becerilerinin başarıma ortalaması %89'dur. Karmaşık resim çizer maddesi %74'lük oranıyla en düşük, çekiç ile çivi çakar maddesi %100'lük oranıyla en yüksek başarıma oranlarına sahip maddelerdir(Perihanoğlu,2002:55-68).

Küçükkkaya(1989) araştırmasında okul öncesi 5-6 yaş kız ve erkek çocukların psikomotor gelişimlerinin sağlanması için, oyunun ne derece önemli olup olmadığını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmada bulunan 5 yaşındaki çocukların sayısı 21'dir. Bunların 7'si kız 14'ü erkektir. 6 yaşındaki çocuk sayısı 20 olup 7'si kız 13'de erkektir. Araştırmada ön test sonucunda çocukların seviyeleri belirlenmiş, daha sonra oyunlu uygulamalar ile hedef davranışlar kazandırılmaya çalışılmış ve son test ile hedef davranışları kazanıp kazanmadıkları tespit edilmiştir. Amaca yönelik olarak belirlenmiş olan 100 hedef davranışın %85 i olumlu %15 ise olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Oyunlu uygulamalar ile belirlene 100 hedef davranıştan 85'i çocuklara kazandırılmıştır(Küçükkkaya,1989:7-35).

Pellegrini ve Perlmutter (1989) tarafından yürütölen bir dizi çalışmada yaş, cinsiyet ve sınıf ortamının çocukların oyunları üzerindeki etkileri incelenmiştir. Birinci çalışmada üç, dört ve beş yaşındaki çocuklar sanat, blok ve evcilik köşesinde kendi yaş gruplarıyla oynarlarken gözlenmiştir. Bulgular çocukların oyunlarının yaş ve oyun

alanı etkileşimleriyle ilişkili olduğunu düşündürmektedirler. Bu etkileşimler oyun alanındaki çocuk sayısından bağımsız olmadığı gibi alanın çocuğun kendi seçimi olup olmadığından da etkilenmektedir. İkinci çalışmada aynı yaş ve cinsiyetteki çocuklar bloklar ve model oyuncaklarla oynamışlardır. Oyunun yaş, cinsiyet ve oyun alanı etkileşiminin bir sonucu olduğu bulunmuştur. Erkek çocukların oyunu blok köşesinde, kızlarınkiyle karşılaştırıldığında daha sofistike bulunmuştur. Öte yandan evcilik köşesinde ise kız çocuklar daha sofistike etkinlikler girmişlerdir(Öngen,1991:35-36).

Dodge ve Frost (1986) dört ve beş yaşındaki çocuklar üzerinde, sistematik olarak planını değiştirdikleri bir oyun odasında, hangi tipteki oyun materyallerinin ve oyun alanı düzenlemelerinin dramatik oyunlara, inşa ettiklerine, manipülatif eylemlere ve büyük motor eylemlere yol açtığını belirlemek amacıyla bir çalışma yürütmüşlerdir. Ayrıca bu yaştaki kız ve erkek çocukların bu oyun alanlarında ortaya koydukları dramatik oyunlardaki farklılıkları araştırmışlardır. Manipülasyon ve inşa etkinliklerinin küçük köpük ve kumaş parçaları, küçük boyutlarda bloklar, renkli boncuklar, kurdeleler, ipler ve kutular gibi (tematik olmayan) materyallerle teşvik edildiği bulunmuştur. Büyük ve hareketli nesnelere, büyük motor eylemler için güdüleyici olmaktadır. Evcilik köşesi, kız çocuklarının eve ait fantezileri için rahat bir ortam oluştururken, erkek çocuklarda fantezilerini bloklar gibi nötr alanlarda gerçekleştirmektedirler. Hazır mekanların işlem öncesi dönemdeki çocukların dramatik oyunlarında önemli etkiye sahip olmaya devam etmediği, fakat etkisini oyun konusu düzeyinde gösterdiği ve çağrışımları nötr olan alanların farklı dramatik etkinliklere yol açtığı bulunmuştur. Ayrıca oyun konusuyla ilgili materyallerin, ayrıntılı oyun episodlarını sürdürmek için yararlı olabileceği de ortaya konmuştur(Öngen,1991:36-37).

Timurkaan(2003), farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş grubu çocukların psikomotor gelişimlerini karşılaştırmış olduğu çalışmanın önerileri:

Öneriler:

- Okul öncesi eğitim kurumlarında, çocukları harekete sevk edecek oyun ve oyunlu çalışmalara daha çok yer verilebilir.

- Çocukları harekete sevk edecek oyunlar, ideal, hareket özgürlüğü bol olan aynı zamanda doğallıktan uzak olmayan oyun bahçelerinde ve ideal oyun salonlarında verilebilir.
- Deneyim eksikliği, çocuğu çevresindeki deneyimlere teşvik eden doğal materyallerin eksikliği becerilerin gelişimini engelleyecektir, bu durum çocuğun gelecekteki ilgi ve uğraşlarını etkileyeceğinden hazırlanan oyun alanlarındaki materyaller özenle seçilmelidir.
- Oyun bahçeleri ve oyun salonlarının artırılması için çalışmalara yer verilmelidir.
- Hazırlanan oyun alanları güvenli aynı zamanda çocuğun doğa şartlarıyla mücadele etmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır.
- Toplu konutlarda oyuna ayrılmış yerler düzenlenmelidir.
- Çocuğun oyuna daha fazla zaman ayırmasına müsaade edilmeli.
- Oyunun çocuğun, fizik ve psikomotor gelişim, katkısı göz önünde bulundurularak şehir planlamacıları, eğitim kurumları, ebeveynler oyuna ve oyun alanlarına gerekli önemi verip işbirliği içerisinde olabilirler(Timurkaan,2003:56-58).

Yıldız(1992) araştırmasında İzmir il merkezindeki 136 kurumdaki 3-6 yaş grubunda çalışan 290 öğretmene geliştirdiği anketi uygulamıştır. Sorulardaki ilişkiyi belirlemek için Chi-Kare testini uygulamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %59.31'i lise (K.M.L.. Çocuk Gel. ve Eğt. Böl.), %27.59'u ön lisans, %13.10'u lisans mezunudur. Araştırmada şu sonuçlara ulaşmıştır:

- 1- Araştırmada yer alan öğretmenlerin %98.97'si oyunun yararına inanmaktadır. Oyunun, zihinsel, duygusal, sosyal, motorsal becerilerini geliştirdiğini söyleyen öğretmenlerin oranı %95.17'dir.

- 2- Öğretmenlerin %98.28'i sınıfında eğitici oyunları uygulamaktadırlar. Eğitici oyunların öğretmenlerce %54.14 ile en çok ana dili çalışmasından sonra oynatıldığı bulunmuştur. Öğretmenlerin eğitici oyunları seçerken %54.14'ü çocuğun zihinsel becerilerinin gelişmesine olanaklar sunup sunmadığına bakmaktadır.
- 3- Öğretmenlerin %56.55'inin oynatacağı oyunlar için önceden eğitsel bir amaç belirlemesi yaptığı saptanmıştır. Öğretmenin oynatılacak oyunu planlarken göz önüne aldığı bir takım hususlar vardır. Öğretmenlerin %91.03'ü oyunun neşeli ve ilgi çekici olmasının, %82.07'si yeni davranışlar kazandırmayı, %79.66'sı ise süreyi çocukların ilgisine göre ayarlamayı dikkate almıştır.
- 4- Öğretmenlerin oynatacağı oyunları seçip belirlemede kaynak olarak %73.79'u kitapları, %36.90'nı kendisinin konuya göre geliştirdiği, %7.59'unun da okulun oyun arşivinden yararlandığı bulunmuştur.
- 5- Öğretmenlerin hareket oyunlarına katılımı en fazla %68.28 ile oyunun başlangıcından sonuna kadar çocukların oyununa katılmakla gerçekleştiği bulunmuştur. Öğretmenin birlikte olduğu öğrenci sayısı 25'ten fazla olduğunda hareket oyununa katılımında azalma olduğu görülmüştür.
- 6- Öğretmenlerin çoğunluğunun günlük programlarında oyunu, yaygın olarak "Oyun Saati" ile sınırladıkları görülmüştür.
- 7- Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıfında büyük ve küçük kasların gelişimini destekleyen oyun materyallerinden yuvarlanma minderleri(%56.55), kurumlarda en fazla bulunan oyun materyalidir. Dramatizasyon materyali olarak kuklalar, zihinsel becerileri geliştiren oyun materyali olarak yap-boz, takmalı-çekmeli oyuncak ve kitaplar kurumlarda en fazla bulunan oyun materyalidir. Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarında duygu ve düşüncüyü açığa çıkaran, yaratıcılığı geliştiren oyun materyali olarak boya kalemleri, tebeşir,

fırça ve kum-hamur, kilin daha yaygın olarak yer aldığı bulunmuştur(Yıldız,1992:108-112).

Kıldan (2001) araştırmasında Kastamonu il merkezindeki “Hacı Behiye Barut Anaokulu”nda bulunan 4-6 yaş çocuklarının oyunlarını incelemiş ve oyunların çocukların hangi gelişim özelliklerin nasıl etkilediği ile kaynak taraması ile şu sonuç ve önerilere ulaşmıştır.

Sonuçlar:

- 1- 21.yüzyılın gereği olarak, bilgisayar gibi elektronik oyuncaklarla henüz çok erken yaşlarda tanışan ve onları hayatının vazgeçilmez birer parçası haline getiren bu günkü çağdaş çocuk, farkında olmadan, kendisini oyunların bir çok yararlarından mahrum bırakmakta bu da gelecekte nasıl bir yetişkin tipinin ortaya çıkacağı konusunda eğitimcileri düşünceye sevk etmektedir. Çocuklar, saklambaç, kovalamaca, körebe gibi oyunlardan mahrum kalıp, bu oyunlardaki yüz yüze ilişkilerden, heyecandan, doğallıktan, hareketlilikten yoksun olarak yetişmekte bu da onların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.
- 2- Şehirleşmenin ve buna bağlı olarak da betonlaşmanın hızla artmasıyla çocukların oyun alanları gittikçe azalmakta, toplumdaki şiddet olaylarının da hız kazanmasıyla aileler çocuklarını sokağa gönderme konusunda kararsızlık yaşamaktadır. Böylece evden sokağa çıkamayan, yaşlılarıyla oynayamayan mutsuz bir çocuk tipi ortaya çıkmaktadır. Burada eğitimcilere düşen en büyük görev, çocukların çocukluklarını doyasıya ve mutlu bir şekilde geçirmelerini sağlamaktır. Bu da, ancak çocukların en doğal ortamı olan, yetişkinlerin giremediği dünyaları oyun ortamında gerçekleştirebilir.
- 3- Çocuklar okul öncesi dönemde sürekli hareket etmek isterler. Koşmak, tırmanmak vb. etkinlikler onlar için vazgeçilmezdir. Bazı ebeveynler çocukların bu durumlarını yadırgayıp, “iyi çocuk” olmak için uslu uslu oturmak gerektiğini savunurlar. Oysa onların her bir etkinliği gelişimleri açısından oldukça önemlidir. Çocuklar yetişkinlerle bir tutulmamalıdır. Onlar çok çabuk sıkılırlar

ve sürekli bir uğraşlarının olmasını isterler. Bu yüzden ebeveynler çocukların oyunlarına karışmamalı, onlara rahatlıkla oynayabilecekleri bir ortam hazırlamalıdır.

- 4- Oyun sırasında çocukların bazı hareketleri sık sık tekrar etmeleri kas gelişimlerini hızlandıracaktır. Örneğin; bisiklete binme, ip atlama gibi oyunlar aynı hareketleri tekrar etmeye dayandığı için çocukların kas gelişimlerini hızlandırır ve güçlendirir. Seçilen değişik oyunlar çocukların büyük ve küçük kas gelişimlerini olumlu yönde etkileyecektir. Örneğin bahçe oyunlarında çocuklar bir çok fiziksel faaliyet içerisindedir; koşma, dengede durma, top taklidi, sek sek vb. bunlardan bazılarıdır. Oyun içerisinde vücut fonksiyonları daha aktif çalışır, el-göz koordinasyonu gelişir, çocuk kaslarını kontrol altına almayı öğrenir.
- 5- Çocukların günlük hayatta yapamadıkları bir çok etkinlik, oyun içerisinde yaptırılabilir. Çünkü oyunda neşe, yenme arzusu ve başarıya ulaşma gibi duygular vardır. İşte bu duygular çocuğun isteğini artırır ve çocuk bir çok beceriyi bu şekilde öğrenebilir. Örneğin “körebe oyunu” çocuklar için ilk bakışta korkutucu olabilir. Çünkü gözlerimiz kapanınca karanlık bir dünya içine girmiş oluruz. Oysa, çocuklar oyun içerisinde hiçte böyle düşünmezler.
- 6- En iyi ve uzun süreli eğitim, eğitilen yada öğrenilenin yaptığı işi isteyerek, severek ve mutlu bir ortamda uygulamasıyla gerçekleşir. Çocuk oyunda öğrenmeyi öğrenir, kendini tanır, yaşamın gereklerini kavrar, özgüveni gelişir. Çocuk oyununun en yüksek düzeyde yarar sağlayabilmesi için ona gereken yaş ve gelişimini çok yönlü etkileyen alan, gerek ve olanakları bilinçli biçimde oluşturmak gerekir. Aynı biçimde çocuğun bulunduğu evrenin gerektirdiği boyut ve becerileri geliştirebilmesi ve sağlıklı büyümesi için çeşitli nitelikte oyun araç-gereçlerine gereksinmesi vardır. Çocuğun oyuncakları, belirli bir amaca yönelik, onun gelişim düzeyine uygun ve ileri boyutlara hazırlayıcı nitelikte olmalıdır.

Öneriler:

- 1- Anne- baba ve öğretmenler çocukların oyun oynadıkları yerlerin özelliklerine dikkat etmelidirler.

2- Sınıf içi mekanın geniş olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Okul öncesi dönemde, büyük ve küçük kasların geliştirilmesinde yararlı olan oyunlara öncelik verilmelidir. Çünkü çocukların bir çok yeterlilikleri bu kasların gelişmesine bağlıdır. Tırmanma merdivenleri, kayma olukları, atlama ipleri, üç tekerlekli bisikletler büyük kasların gelişmesine; denge tahtası, bloklar, el işleri vb. araç-gereçlerle yapılan oyunlar da küçük kasların gelişmesine yardımcı olurlar. Bu nedenle anaokullarında, çocukların büyük ve küçük kaslarının gelişmesi için gerekli olan araç-gereçlerin bulundurulması gerekir. İyi bir öğretmen, çocuklar için oynatacağı oyunları seçerken bütün bunları dikkate almak zorundadır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, araştırmanın örnekleme, verilerin toplanması ve analizi konularına değinilmiştir.

3.1 ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. Araştırmada motor performans testi kontrol ve deney gruplarına öntest de uygulanmış ve sonuçlar elde edilmiştir. Daha sonra deney grubuna belirlemiş olduğumuz oyunlar 1 saatlik seanslarla toplam 30 seans uygulanmıştır. Son testte de kontrol ve deney grubuna motor performans testi uygulanarak çalışma tamamlanmıştır. Öntest ve sontest ölçümleri kameraya alınmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ

Araştırmanın evrenini, 2005-2006 eğitim öğretim yılında Elazığ da bulunan Atatürk, Balakgazi, 75. Yıl, Ulukent, Fırat ve Mehmetçik bağımsız anaokullarının 6 yaş grubu öğrencileridir.

3.3. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Evreni temsil niteliğine sahip olan Elazığ Fırat Anaokulu 6 yaş grubu olan 21 erkek ve 25 kız öğrencileri oluşturmaktadır.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

3.4.1. Verilerin Toplanması

Çocukların psikomotor becerilerini ölçmek amacıyla Morris ve arkadaşlarının 1980 yılında geliştirmiş oldukları motor performans test aracı kullanılacaktır. Test Türkiye de 1986 yılında Dilara Sevimay Özer tarafından 205 çocuk üzerinde uygulanmıştır. Bu test şu bölümlerden oluşmaktadır:

1. Tek ayak üzerinde dengede durma

- a. Amaç; Çocuğun tercih ettiği ayağın üzerinde durma süresini saptamaktır.
- b. Araç; Kronometre
- c. Uygulama; Çalışma odasında alınan çocuğa bazı hareketler öğretici, bu nedenle arkadaşını dikkatle izlemesi gerektiği açıklanır. Kronometre tanıtılarak model çocuktan hareketi arkadaşına göstermesi istenir. Model olan çocuk terliklerini çıkarır ve “kaldır” direktifi ile tek ayağını kaldırırken araştırmacı tarafından hareket tamamlanır. “ Arkadaşın tek ayak üzerinde mümkün olduğu kadar uzun süre durmaya çalışıyor, kronometre de bana ne kadar uzun süre durduğunu gösteriyor” şeklinde açıklama yapılır. Model gösterildikten sonra çocuğun terlikleri çıkarması istenerek direktif verilir; “ Arkadaşın gibi istediğin ayağın üzerinde, mümkün olduğu kadar uzun süre durmaya çalış.” Daha sonra “kaldır” direktifi ile çocuğa bir deneme fırsatı verilir. Yedi kez uygulama yaptırılarak aralarda dinlenmesine izin verilir. Kronometrenin kullanımında bir problem çıktığı durumlarda uygulama tekrarlanır.
- d. Değerlendirme; Kronometre, çocuk ayağını yerden kaldırdığı zaman çalıştırır, yere eli yada ayağı ile dokunduğu zaman durdurulur. Çocuğun yaptığı yedi uygulamadan en iyi ve en kötü performansı alınır.

2.Çabukluk

- a. Amaç; çocuğun sırtüstü yatma durumunda, dikey duruma geçerek (3.05 m.)' lik mesafeyi koşması, tenis topunu alması ve dönerek eski duruma geçmesi arasındaki süreyi ölçmektir. Çocuğun dikkat süresi ve koordinasyon hakkında bilgi verir.
- b. Test ortamının hazırlanması; Birer metre uzunluğunda renkli bant, aralarında (3.05 m.) mesafe kalacak şekilde birbirlerine paralel olarak yapıştırılır. Bantlardan birine tenis topu yerleştirilirken diğer bant çocuğun uygun durum alması için kullanılır.

c. Araçlar;

Kronometre

Renkli bant

Tenis Topu

Tebeşir

d. Uygulama; Çalışma odasına alınan çocuktan arkadaşını dikkatle izlemesi istenerek daha sonra bu hareketi kendisinin de yapacağı söylenir. Model olan çocuk, topa doğru topukları çizgiye gelecek şekilde sırtüstü yatar. “ Hazır, başla “ komutunu aldığı anda doğrularak topa doğru koşar. Topu alıp, koşarak eski durumuna geçer. Bu hareket yapılırken araştırmacı tarafından hareket tanımlanır ve hareketin çabukluğuna dikkat çekilir. Çocuğun topukları çizgiye gelecek şekilde yatmasına (bacaklar kapalı, kollar vücuda bitişik) yardım edilir. Hareketin mümkün olduğu kadar çabuk yapılması istenerek yukarıda belirtildiği gibi direktif verilir. Bir deneme fırsatı verildikten sonra dört uygulama yaptırılır. Uygulamalar arasında dinlenme fırsatı verilir. Çocuğun hareketi başaramadığı, koşarken düştüğü, topu düşürdüğü, direktiflerin önce harekete başladığı ya da araştırmacının zamanlamayı ayarlayamadığı durumlarda uygulama tekrarlanır.

e. Değerlendirme; “Başla” direktifi verilirken kronometre çalıştırılır. Çocuk tenis topunu aldıktan sonra ortadaki çizgiyi geçerken durulur: Dört uygulamadan ortalaması alınarak performans hesaplanır.

3. Yakalama

a.Amaç; çocuğun, havadan atılan topu yakalama yeteneğini ölçmektir. Çocuğun koordinasyonu hakkında bilgi verir.

b.Test ortamının hazırlanması, 60 cm çapındaki çember, değişik yükseklikte ayarlanacak şekilde iple tavana monte edilir. Çemberin alt ucunun yere olan yüksekliği, çocuğun boyuna eşit olacak şekilde ayarlanır. Çocukla araştırmacı arasındaki mesafe çocuğun boyunun iki katı kadar olup çember çocukla araştırmacının tam ortasındadır.

c.Araçlar;

21 cm. çapında oyun topu

60 cm. çapında çember

Tebeşir

Mezro

d. Uygulama Çocuğun boyuna göre gerekli düzenleme yapıp çizgiler çizildikten sonra, model olan çocukla bir uygulama yapılır. Daha sonra araştırmaya alınan çocuğun uygun duruma gelmesi sağlanarak, "tut" direktifiyle, top aşağıdan yukarıya doğru çemberin hemen alt kenarı üzerinden, geçecek şekilde çocuğa atılır. İki denemeden sonra on uygulama yapılır. Top başarısız bir şekilde atıldığında ya da çocuk top atıldığını fark etmediğinde uygulama tekrarlanır.

e. Değerlendirme;

a-3 puan; Topun sadece iki elle yakalanması içerir. Top yakalandıktan sonra, vücudun herhangi bir yerine değıdirebilir.

b- 2 puan; İki elle yakalama dışındaki diğer yakalama şeklini içerir.(Göğüste, karında yakalama gibi)

c-1 puan; Çocuğun topu yakalamak için gayret gösterdiği, eli değıdiği halde yakalayamadığı durumları içerir.

d- 0 puan; Çocuğun topu yakalamak için çaba göstermediğı, toptan kaçtığı durumları içerir.

2.Toplam on denemenin ortalaması alınır.

4. Durarak Uzun Atlama

a. Amaç; Çocuğun iki ayağını kaldırıp bedenini ileriye doğru hareket ettirerek, ne kadar uzağı atlayabildiğini ölçmektir. Aynı zamanda bedeninin iki yönlü koordinasyonu hakkında bilgi verir.

b. Test ortamının hazırlanması; Yere sınır çizgisinin belirlenmesi için renkli bant yapıştırılır.

c. Araçlar;

Mezro

Bant

- d. Uygulama; çalışma odasına alınan çocuğun, model arkadaşını, dikkatle izlemesi sağlanarak hareket tanımlanır. Daha sonra çocuğa, bacaklarını omuz hizasında açması ve ayak uçlarını bantı geçmeyecek şekilde durum alması için yardım edilir. Dizlerini bükmesi, atlarken kollarını arkaya doğru sallaması için yönlendirilir.” Atla” direktifiyle, mümkün olduğu kadar uzağa atlaması ve atladığı yerde hareketsiz kalması istenir. Çocuğa bir kez deneme fırsatı verildikten sonra beş uygulama yaptırılır. Çocuk atlarken düştüğünde yada atlamadan önce sınır çizgiyi geçtiğinde uygulama tekrarlatılır.
- e. Değerlendirme; Sınır çizgiye en yakın olan ayak topuğundan sınır çizgiye olan mesafeye ölçülür. En iyi dört uygulamanın ortalaması alınarak performans değeri saptanır.

5. Tenis topu Fırlatma

- a. Amaç; çocuğun tenis topunu ne kadar uzağa atabildiğini ölçmektir.
- b. Test ortamının hazırlanması; Sınır çizgi, yere bantın yapıştırılmasıyla belirlendikten sonra ölçme kolaylığı açısından birer metre aralıklarla yedi yarım daire çizilir.
- c. Araçlar;
Bir adet tenis topu
Mezro
Bant
Tebeşir
- d. uygulama;Çalışma odasına alınan çocuğun, model çocuğu izlemesi sağlanır. Model çocuğun, kolunu yukarıya kaldırarak fırlatma şeklinde dikkat çekilerek hareket tanımlanır. Daha sonra çocuğun bir ayağını sınır çizgiye, diğer ayağını geriye yerleştirmesi için yardım edilir. Teniz topu verilerek, “ at” direktifiyle mümkün olduğu kadar uzağa atması istenir.Bir kez deneme yaptırılır.

e. Değerlendirme; Topun yere değdiği nokta belirlenerek, sınır çizgiye olan uzaklığı ölçülür. En uzun ve kısa mesafeler çıkarılarak beş uygulamanın ortalaması alınır.

6. Sürat Koşusu

a. Amaç; Çocuğun 12,2 m.'lik mesafeyi ne kadar hızlı koştüğünü saptamaktadır.

b. Test ortamının hazırlanması; Başlangıç çizgisi, bant yapıştırılarak saptandıktan sonra 3,65' lik mesafe hızlanma yeri olarak, 12.2 m.' lik mesafe koşusu süresinin değerlendirildiği yer olarak,, bundan sonraki 3,65 m.lik mesafe de hem hızın kesilmesi, hem de ikinci uygulama başlangıç yeri olarak bant yapıştırılarak belirlenir. Böylece çocuk, ilk uygulamanın sonunda bitiş çizgisine geldiği zaman, aynı zamanda da başlangıç çizgisinde bulunmaktadır. Bu durum, zaman ve enerji kaybını önlemektedir. Başlangıç ve bitiş çizgisine blok yerleştirilmiştir.

c. Araçlar;

Kronometre

Birer metre uzunluğunda 4 adet renkli bant

2 adet blok

d. Uygulama; Çalışma yerinde alınan çocuğa model olan arkadaşını dikkatle izlemesi söylenerek hareket tanımlanır. Model olan çocuğun ne kadar hızlı koşarak bloğa dokunduğunda dikkat çekilir. Daha sonra çocuğun sınır çizgisine ayaklarını yerleştirmesi sağlanarak ne yapması istendiği açıkça anlatılır; “ Başla sesini duyar duymaz mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde koşarak bloğa dokun. Kronometre bana, senin bloğun yanına ne kadar çabuk gittiğini gösterecek.” “ Hazır, başla komutu verilerek çocuğun üç uygulama yapması sağlanır. Uygulamalar arasında dinlenme fırsatı verilir. Çocuğun “başla” komutundan önce çizgiyi geçtiği, deneme sırasında düştüğu, ilgisini kaybedip yavaşladığı ve kronometrenin kullanımda bir problem çıktığı gibi durumlarda uygulama tekrarlatılır.

e. Değerlendirme; Kronometre, çocuk ikinci bandı geçerken çalıştırılır, üçüncü bandı geçerken durdurulur. Yapılan üç uygulamadan en uzun süren koşu uygulaması çıkartılarak uygulamanın ortalaması alınır.

Psikomotor becerileri geliřtirdiđi dūřünūlen ve deney grubuna oynatılan oyunlar:

- 1- *Yukarı atalım dikkatli olalım:* Çocuklar yan yana dizilirler. En baştaki çocuğun eline top verilir. Çocuk, topu iki eli ile yukarıya doğru atar ve tutar. Her tutuşunu bir rakam, bir gün yada bir ay ismi ile ifade eder. Çocuklar, topu iki eli ile yukarıya atıp tutma becerisini kazandıktan sonra oyun topu tek elle yukarıya atılıp tek elle yakalama, topu sağ elle yukarıya atıp sol elle yakalama, topu yerde sıçratarak yakalama şeklinde sürdürülebilir.
- 2- *Dūřürme topunu , yakarsın grubunu:* eřit sayıda çocuktan oluşan iki grup kurulur. Gruplar, karşılıklı olarak dizilirler. Top, gruplardan birine verilir. Oyunun oynatan kişinin verdiği bir işaret (dūdük sesi, alkış v.s.) ile çocuklar topu karşılıklı olarak birbirlerine atıp tutarlar. Topu kaçıran her çocuk oyundan çıkar. 15-20 topu atıp tutma oyunundan sonra oyun sonlandırılır. En çok oyuncusu olan grup oyunu kazanır.çocuklar bu beceriyi kazandıktan sonra oyun daha zorlaştırılarak gruplar birbirinden uzaklaştırılabilir veya çocuk topu tek elle fırlatır, diğerleriyle tutulabilir.
- 3- *Ayak yere basmaz:* oyuncular arasından bir ebe sečilir. Diđerleri sınıflandırılmış oyun alanına dağılır. Oyunu yönlendiren kiři seçilen ebe sizleri kovalamaya başlayınca, kimin ayağını yere bastığını görürse, hemen onu ebeleyecektir. Ayağınızı yerden kesmek için, oturup ayaklarınızı yukarı kaldırın yada yüksekçe bir yere çıkın der. Vurulan kiři ebe ile yer değiştirir.
- 4- *Kırkayak:* 8-10 çocuk birbiri arkasına dizilir. Kollarıyla öndeki arkadaşlarının bellerinden sıkıca tutarlar. En önde bulunan kırkayağın başi, en sondaki oyuncuda kuyruğu olur. İşaret verilince kırkayağın başi, kuyruğunu yakalamaya çalışır. Kuyruk olan sondaki oyuncuda arkadaşlarından kopmadan, sola sağa kaçar. Baş olan kuyruğuna dokunabilirse oyunu kazanır. Dizi koparsa kırkayak ölür, oyuna yeniden başlanır.
- 5- *Kol kola sek sek:* oyuncular beşer kişilik gruplar halinde yan yana dizilir. Müzik eşliğinde her grup kendi aralarında kol kola girer, küçük adımlarla ve müziğin ritmine uyularak en baştakilerle birleşir, bir çember oluşturulur. Gruplar müzikle birlikte ilk pozisyonlarını tekrar alırlar ve başlar vücutla birlikte sola-sağa döndürülürken, gruplar açılarak el ele tutuşurlar. Daha sonra kısa adımlarla

öne-geriye sekmeler yapılarak ellerini alınlarına götürüp terlerini silme taklidi yaparlar. Oyun böylece sona erer.

- 6- *Ayakta gördüğünü vur oyunu:* oyuncular arasından bir ebe seçilir. Ebeye küçük bir top verilir. Diğer oyuncular oyun alanına dağılırlar. Ebe ayakta olanı vurmaya çalışır, çömeleni vuramaz. Ancak ebede elinde topla yürüyemez ve koşamaz. Topu yere vurarak zıplatmak zorundadır. Vurulmayan oyuncu alkışlanır.
- 7- *Elle top sürme oyunu:* oyuncular iki gruba ayrılır. Her gruba bir top verilir. Grupların 10-15 adım ilerisine işaret konur. Başlama işareti verilince grupların başındaki oyuncular topu sürerek işarete kadar gider, sırasına döner. İkinci oyuncuda topu alarak aynı şeyi yapar. Yarışı ilk bitiren grup kazanır.
- 8- *Seke seke yürüme:* oyunu yönlendiren kişi çocuklardan, işaretlenmiş bir yere kadar tek ayak üzerinde seke seke bir veya iki kez gidip gelmelerini ister. Çocuklar çabuk yorulacaklarından belirli sürelerde ayak değiştirebilecekleri söylenir. Tek ayakla sekerken, diğer ayağını yere basan yada yanlış ayak değiştiren çocuk yanmış olur. Yanan çocuk oyundan çıkmış olur. Bu oyun yarışmalı olarak oynanır. Yarışma sonunda birinci, ikinci ve üçüncü gelenler alkışlanır.
- 9- *Kurdele bağlama ve çözme yarışması:* oyuncular iki eşit gruba ayrılır. Önde bulunan oyunculara 15-20 cm. uzunluğunda birer kurdele verilir. Her grubun 8-10 adım karşısına bir sandalye konur.oyunu yönlendiren kişinin işareti ile ilk sıradaki birinci oyuncular koşarak kurdeleyi sandalyenin bir ayağına bağlarlar, geriye döner, ikinci oyuncunun avucuna vurur, yerine otururlar. İkinci çocuk, işareti alınca oda koşar ve bağlanan kurdeleyi çözer, üçüncü arkadaşına verir. Yarışma böylece bağlama ve çözmeli son oyuncuya kadar sürer. Oyun sonunda kurdeleyi en çabuk bağlayan ve çözen grup kazanır.
- 10-*Kurbağa yürüyüşü:* dört ayak duruşunda dizlerle yaylanma yapılır. Ayak uçlarının yeri itmesiyle ileri sıçranır.
- 11-*Ördek yürüyüşü:* dizler yere bükülür, kollar yana açılır, paytak adımlarla sola-sağa yalpa yapılarak yürünür.

3.4.2. Verilerin analizi

Araştırma sonuçlarını değerlendirme de iki grup arasındaki farkın t testi ile Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde öntest ve sontest de elde edilen verilere dayalı olarak bulgular ve yorumlara değinilmiştir.

4.1. Altı Yaş Grubu Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

4.1.1. Deney Grubunda Cinsiyet ayrımı yapılmadan Oyun öncesi ve sonrası değerler (*İki Grup Arasındaki Farkın t Testi uygulanmıştır*)

Tablo 1: Deney grubunun öntest ve sontest denge becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE- önce	21	18,38	13,04	2,85	0,009
DENGE- sonra	21	35,78	32,39	7,07	

Deney grubunda cinsiyet ayrımı yapılmadan oyun öncesi ve sonrası değerler ölçülmüştür. İki grup arasındaki farkın t testi uygulanmıştır. Deney grubunun denge ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur($p < 0,05$). Deney grubunun son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların çocuğun denge performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 2: Deney grubunun öntest ve sontest top tutma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T- önce	21	1,96	,36	,08	0,000
TOP_T- sonra	21	2,34	,41	,09	

Deney grubunda cinsiyet ayırımı yapılmadan oyun öncesi ve sonrası değerler ölçülmüştür. İki grup arasındaki farkın t testi uygulanmıştır. Deney grubunun top tutma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). Deney grubunun son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların çocuğun top tutma performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Köksalan (2002) çalışmasında oyunun çocukların psikomotor becerilerini etkisini incelemiş ön test ve son test sonuçlarına göre top tutma becerilerinde 0,001 anlamlılık bulmuştur.

Tablo 3: Deney grubunun öntest ve sontest top atma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A- önce	20	349,25	126,14	28,21	0,000
TOP_A- sonra	20	466,70	145,38	32,51	

Deney grubunda cinsiyet ayırımı yapılmadan oyun öncesi ve sonrası değerler ölçülmüştür. İki grup arasındaki farkın t testi uygulanmıştır. Deney grubunun top atma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). Deney grubunun son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların çocuğun top atma performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Köksalan (2002) çalışmasında oyunun çocukların top atma becerilerin gelişimine etkisini araştırmış ve 0,001 anlamlı sonuç bulmuştur.

Tablo 4: Deney grubunun öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SİÇRAMA- önce	21	69,48	18,94	4,13	0,000
SİÇRAMA- sonra	21	84,48	18,45	4,03	

Deney grubunda cinsiyet ayırımı yapılmadan oyun öncesi ve sonrası değerler ölçülmüştür. İki grup arasındaki farkın t testi uygulanmıştır. Deney grubunun sıçrama ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur($p<0,05$). Deney grubunun son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların çocuğun sıçrama performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Köksalan (2002) çalışmasında oyunun çocukların sıçrama becerisine etkisini araştırmış ve 0,004 anlamlılık bulmuştur.

Tablo 5: Deney grubunun öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A- önce	23	5,78	,88	,18	0,000
YER_T_A- sonra	23	5,40	,73	,15	

Deney grubunda cinsiyet ayırımı yapılmadan oyun öncesi ve sonrası değerler ölçülmüştür. İki grup arasındaki farkın t testi uygulanmıştır. Deney grubunun yerden top alma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur($p<0,05$). Deney grubunun son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların çocuğun yerden top alma performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Köksalan (2002) çalışmasında oyunun çocukların yerden top alma becerisine etkisini araştırmış ve 0,001 anlamlılık bulmuştur.

Tablo 6: Deney grubunun öntest ve sontest koşu becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU-önce	23	4,51	,61	,13	0,000
KOŞU- sonra	23	4,13	,49	,10	

Deney grubunda cinsiyet ayırımı yapılmadan oyun öncesi ve sonrası değerler ölçülmüştür. İki grup arasındaki farkın t testi uygulanmıştır. Deney grubunun koşu ön

test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur($p < 0,05$). Deney grubunun son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların çocuğun koşu performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Köksalan (2002) çalışmasında oyunun çocukların koşu becerilerine etkisini incelemiş ve 0,000 anlamlılık bulmuştur.

4.1.2. Kontrol Grubunda Cinsiyet ayrımı yapılmadan Oyun öncesi ve sonrası değerler (*İki Grup Arasındaki Farkın t Testi uygulanmıştır*)

Tablo 7: Kontrol grubu öntest ve sontest denge becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE- önce	23	12,95	7,47	1,56	0,761
DENGE- sonra	23	13,43	8,37	1,75	

Kontrol grubunda denge ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p > 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 8: Kontrol grubu öntest ve sontest top tutma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T- önce	19	2,12	,40	,09	0,066
TOP_T- sonra	19	2,38	,51	,12	

Kontrol grubunda top tutma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p > 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 9: Kontrol grubu öntest ve sontest top atma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A- önce	23	344,83	90,03	18,77	0,986
TOP_A- sonra	23	345,17	135,02	28,15	

Kontrol grubunda top atma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 10: Kontrol grubu öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SİÇRAMA- önce	20	57,01	15,95	3,57	0,712
SİÇRAMA- sonra	20	57,96	18,27	4,09	

Kontrol grubunda sıçrama ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 11: Kontrol grubu öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A- önce	21	6,00	,89	,19	0,920
YER_T_A- sonra	21	6,02	,69	,15	

Kontrol grubunda yerden top alma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 12: Kontrol grubu öntest ve sontest koşu becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU-önce	23	4,40	,48	,10	0,143
KOŞU-sonra	23	4,29	,45	,09	

Kontrol grubunda koşu ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

4.1.3. Oyun öncesi Cinsiyet ayrımı yapılmadan Kontrol ve Deney grubu değerleri (*Kolmogorov-Smirnov Testi* uygulanmıştır)

Tablo 13: Kontrol ve deney grubu öntest denge becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE1	Kontrol	12,72	6,75	1,55	0,464
	Deney	18,71	13,29	2,97	

Oyun öncesi cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 14: Kontrol ve deney grubu öntest top tutma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T1	Kontrol	2,12	,40	,09	0,400
	Deney	1,94	,36	,08	

Oyun öncesi cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu top tutma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 15: Kontrol ve deney grubu öntest top atma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A1	Kontrol	366,84	82,41	18,91	0,950
	Deney	349,25	126,14	28,21	

Oyun öncesi cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu top atma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 16: Kontrol ve deney grubu öntest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SıÇRAMA1	Kontrol	57,53	16,20	3,72	0,024
	Deney	69,50	19,43	4,34	

Oyun öncesi cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu sıçrama ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Tablo 17: Kontrol ve deney grubu öntest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A1	Kontrol	6,08	,89	,20	0,345
	Deney	5,74	,89	,20	

Oyun öncesi cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu yerden top alma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 18: Kontrol ve deney grubu öntest koşu becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU1	Kontrol	4,38	,52	,12	0,449
	Deney	4,44	,63	,14	

Oyun öncesi cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu koşu ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

4.1.4. Oyun Sonrası Cinsiyet ayrımı yapılmadan Kontrol ve Deney grubu değerleri (*Kolmogorov-Smirnov Testi uygulanmıştır*)

Tablo 19: Kontrol ve deney grubu sontest denge becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE2	Kontrol	13,74	8,30	1,90	0,028
	Deney	35,42	33,19	7,42	

Oyun sonrası cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu denge son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır($p<0,05$). Denge ölçümleri açısından ön test ölçümlerinde ayrılmayan kontrol ve deney grubu son test ölçümlerinde birbirinden anlamlı bir şekilde ayrılmaktadır.

Tablo 20: Kontrol ve deney grubu sontest top tutma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T2	Kontrol	2,38	,51	,12	0,999
	Deney	2,34	,42	,09	

Oyun sonrası cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu top tutma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kontrol ve deney grubunun top tutma son test ölçüm değerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 21: Kontrol ve deney grubu sontest top atma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A2	Kontrol	378,53	122,97	28,21	0,078
	Deney	466,70	145,38	32,51	

Oyun sonrası cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu top atma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kontrol ve deney grubunun top atma son test ölçüm değerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 22: Kontrol ve deney grubu sontest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SıÇRAMA2	Kontrol	58,76	18,40	4,22	0,000
	Deney	85,00	18,77	4,20	

Oyun sonrası cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu sıçrama son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır($p<0,05$). Sıçrama ölçümleri açısından ön test ölçümleri anlamlı bulunan kontrol ve deney grubu son test ölçümlerinde de birbirinden ayrılmaktadır.

Tablo 23: Kontrol ve deney grubu sontest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A2	Kontrol	6,04	,68	,16	0,004
	Deney	5,30	,66	,15	

Oyun sonrası cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu yerden top alma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır($p<0,05$). Yerden top alma ölçümleri açısından ön test ölçümlerinde ayrılmayan kontrol ve deney grubu son test ölçümlerinde birbirinden anlamlı bir şekilde ayrılmaktadır.

Tablo 24: Kontrol ve deney grubu sontest koşu becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU2	Kontrol	4,27	,48	,11	0,334
	Deney	4,07	,50	,11	

Oyun sonrası cinsiyet ayrımı yapılmadan kontrol ve deney grubu koşu son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p < 0,05$). Kontrol ve deney grubunun koşu son test ölçüm değerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.2. Erkek Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. Deney Grubu-Erkekler Oyun öncesi ve sonrası değerler (İki Grup Arasındaki Farkın *t* Testi uygulanmıştır)

Tablo 25: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest denge becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE- önce	10	22,72	16,78	5,31	0,043
DENGE- sonra	10	42,16	28,76	9,09	

Deney grubundaki erkeklerin denge ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki erkeklerin denge ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların erkek çocukların denge performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 26: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest top tutma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T- önce	10	2,01	,47	,15	0,004
TOP_T- sonra	10	2,53	,51	,16	

Deney grubundaki erkeklerin top tutma ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki erkeklerin top tutma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların erkek çocukların top tutma performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 27: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest top atma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A- önce	10	336,30	141,53	44,76	0,007
TOP_A- sonra	10	489,80	164,19	51,92	

Deney grubundaki erkeklerin top atma ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki erkeklerin top atma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların erkek çocukların top atma performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 28: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SİÇRAMA- önce	10	75,60	21,45	6,78	0,010
SİÇRAMA- sonra	10	90,90	19,23	6,08	

Deney grubundaki erkeklerin sıçrama ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki erkeklerin sıçrama ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların erkek çocukların sıçrama performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 29: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A- önce	10	5,58	,94	,30	0,030
YER_T_A- sonra	10	5,14	,64	,20	

Deney grubundaki erkeklerin yerden top alma ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki erkeklerin yerden top alma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların erkek çocukların yerden top alma performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 30: Deney grubu erkek çocukların öntest ve sontest koşu becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU-önce	10	4,23	,65	,20	0,067
KOŞU- sonra	10	3,93	,55	,17	

Deney grubundaki erkeklerin koşu ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Belirlemiş olduğumuz oyunların erkek çocukların koşu performansının gelişimini olumlu yönde etkilemediği söylenebilir.

4.2.2. Kontrol Grubu-Erkekler Oyun öncesi ve sonrası değerler (İki Grup Arasındaki Farkın t Testi uygulanmıştır)

Tablo 31: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest denge becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE- önce	11	10,82	7,06	2,13	0,556
DENGE- sonra	11	11,71	7,36	2,22	

Kontrol grubundaki erkeklerin denge ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 32: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest top tutuma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T- önce	9	2,03	,46	,15	0,092
TOP_T- sonra	9	2,39	,40	,13	

Kontrol grubundaki erkeklerin top tutma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 33: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest top atma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A- önce	11	362,36	88,00	26,53	0,484
TOP_A- sonra	11	378,73	135,50	40,85	

Kontrol grubundaki erkeklerin top atma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 34: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SıÇRAMA- önce	9	58,52	14,37	4,79	0,563
SıÇRAMA- sonra	9	61,20	16,93	5,64	

Kontrol grubundaki erkeklerin sıçrama ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 35: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A- önce	10	5,88	,75	,24	0,781
YER_T_A- sonra	10	5,95	,78	,25	

Kontrol grubundaki erkeklerin yerden top alma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 36: Kontrol grubu erkek çocuklarının öntest ve sontest koşu becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU-önce	11	4,37	,38	,12	0,844
KOŞU-sonra	11	4,35	,32	,10	

Kontrol grubundaki erkeklerin koşu ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

4.2.3 Oyun öncesi-Erkekler Kontrol ve Deney grubu değerleri (*Kolmogorov-Smirnov Testi* uygulanmıştır)

Tablo 37: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest denge becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE1	Kontrol	9,84	4,51	1,50	0,041
	Deney	22,72	16,78	5,31	

Oyun öncesi erkekler kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır($p<0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Tablo 38: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest top tutma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T1	Kontrol	2,03	,46	,15	1,000
	Deney	2,01	,47	,15	

Oyun öncesi erkekler kontrol ve deney grubu top tutma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu top tutma ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 39: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest top atma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A1	Kontrol	392,89	62,11	20,70	0,294
	Deney	336,30	141,53	44,76	

Oyun öncesi erkekler kontrol ve deney grubu top atma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu top atma ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 40: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SİÇRAMA1	Kontrol	58,52	14,37	4,79	0,085
	Deney	75,60	21,45	6,78	

Oyun öncesi erkekler kontrol ve deney grubu sıçrama ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu sıçrama ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 41: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A1	Kontrol	5,99	,70	,23	0,319
	Deney	5,58	,94	,30	

Oyun öncesi erkekler kontrol ve deney grubu yerden top alma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu yerden top alma ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 42: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların öntest koşu becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU1	Kontrol	4,37	,42	,14	0,808
	Deney	4,23	,65	,20	

Oyun öncesi erkekler kontrol ve deney grubu koşu ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu koşu ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

4.2.4. Oyun Sonrası-Erkekler Kontrol ve Deney grubu değerleri (*Kolmogorov-Smirnov Testi* uygulanmıştır)

Tablo 43: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest denge becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE2	Kontrol	11,69	7,13	2,38	0,012
	Deney	42,16	28,76	9,09	

Oyun sonrası erkekler kontrol ve deney grubu denge son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır($p<0,05$). Denge ölçümleri açısından ön test ölçümleri (0,041) anlamlı bulunan erkekler kontrol ve deney grubu son test ölçümlerinde de (0,012) olarak bulunan değerlerle birbirinden daha da ayrılmaktadır.

Tablo 44: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest top tutma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T2	Kontrol	2,39	,40	,13	0,547
	Deney	2,53	,51	,16	

Oyun sonrası erkekler kontrol ve deney grubu top tutma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu top tutma son test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 45: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest top atma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A2	Kontrol	428,00	87,20	29,07	0,372
	Deney	489,80	164,19	51,92	

Oyun sonrası erkekler kontrol ve deney grubu top atma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu top atma son test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 46: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SİÇRAMA2	Kontrol	61,20	16,93	5,64	0,075
	Deney	90,90	19,23	6,08	

Oyun sonrası erkekler kontrol ve deney grubu sıçrama son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu sıçrama son test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 47: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A2	Kontrol	6,04	,77	,26	0,120
	Deney	5,14	,64	,20	

Oyun sonrası erkekler kontrol ve deney grubu yerden top alma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Erkekler kontrol ve deney grubu yerden top alma son test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 48: Kontrol ve deney grubu erkek çocukların sontest koşu becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU2	Kontrol	4,37	,34	,11	0,23
	Deney	3,93	,55	,17	

Oyun sonrası erkekler kontrol ve deney grubu koşu son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Koşu ölçümleri açısından ön test ölçümlerinde ayrılmayan erkekler kontrol ve deney grubu son test ölçümlerinde birbirinden anlamlı bir şekilde ayrılmaktadır.

4.3. Kız Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

4.3.1. Deney Grubu-Kızlar Oyun öncesi ve sonrası değerler (*İki Grup Arasındaki Farkın t Testi uygulanmıştır*)

Tablo 49: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test denge becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE- önce	11	14,44	7,12	2,15	0,121
DENGE- sonra	11	29,97	35,72	10,77	

Deney grubundaki kızların denge ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Belirlemiş olduğumuz oyunların kız çocukların denge performansının gelişimini olumlu yönde etkilemediği söylenebilir.

Tablo 50: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test top tutma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T- önce	11	1,92	,22	,07	0,011
TOP_T- sonra	11	2,16	,21	,06	

Deney grubundaki kızların top tutma ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki kızların top tutma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların kız çocukların top tutma performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 51: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test top atma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A- önce	10	362,20	114,84	36,32	0,004
TOP_A- sonra	10	443,60	128,34	40,59	

Deney grubundaki kızların top atma ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki kızların top atma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların kız çocukların top atma performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 52: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test sıçrama becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SıÇRAMA- önce	11	63,91	15,21	4,59	0,000
SıÇRAMA- sonra	11	78,64	16,42	4,95	

Deney grubundaki kızların sıçrama ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki kızların sıçrama ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların kız çocukların sıçrama performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Tablo 53: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A- önce	13	5,92	,83	,23	0,284
YER_T_A- sonra	13	5,61	,76	,21	

Deney grubundaki kızların yerden top alma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Belirlemiş olduğumuz oyunların kız çocukların yerden top alma performansının gelişimini olumlu yönde etkilemediği söylenebilir.

Tablo 54: Deney grubu kız çocuklarının öntest ve son test koşu becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU-önce	13	4,72	,51	,14	0,000
KOŞU-sonra	13	4,28	,40	,11	

Deney grubundaki kızların koşu ölçümleri arasında artış bulunmuştur. Deney grubundaki kızların koşu ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden daha büyüktür. Belirlemiş olduğumuz oyunların kız çocukların koşu performansının gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

4.3.2. Kontrol Grubu-Kızlar Oyun öncesi ve sonrası değerler (İki Grup Arasındaki Farkın *t* Testi uygulanmıştır)

Tablo 55: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest denge becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE-önce	12	14,90	7,59	2,19	0,970
DENGE-sonra	12	15,01	9,24	2,67	

Kontrol grubundaki kızların denge ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 56: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest top tutma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T- önce	10	2,20	,34	,11	0,387
TOP_T- sonra	10	2,38	,62	,20	

Kontrol grubundaki kızların top tutma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 57: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest top atma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A- önce	12	328,75	92,64	26,74	0,653
TOP_A- sonra	12	314,42	132,71	38,31	

Kontrol grubundaki kızların top atma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 58: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SİÇRAMA- önce	11	55,76	17,73	5,34	0,879
SİÇRAMA- sonra	11	55,30	19,69	5,94	

Kontrol grubundaki kızların sıçrama ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 59: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A- önce	11	6,11	1,02	,31	0,940
YER_T_A- sonra	11	6,08	,63	,19	

Kontrol grubundaki kızların yerden top alma ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

Tablo 60: Kontrol grubu kız çocuklarının öntest ve sontest koşu becerileri bulguları

Beceri	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU-önce	12	4,43	,57	,16	0,084
KOŞU- sonra	12	4,23	,56	,16	

Kontrol grubundaki kızların koşu ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır($p>0,05$). Son test ölçüm değeri ön test ölçüm değerinden büyük değildir.

4.3.3. Oyun öncesi-Kızlar Kontrol ve Deney grubu değerleri (*Kolmogorov-Smirnov Testi* uygulanmıştır)

Tablo 61: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test deneye becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE1	Kontrol	15,30	7,57	2,39	0,647
	Deney	14,70	7,45	2,35	

Oyun öncesi kızlar kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu denge ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 62: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test top tutma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T1	Kontrol	2,20	,34	,11	0,345
	Deney	1,88	,19	,06	

Oyun öncesi kızlar kontrol ve deney grubu top tutma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu top tutma ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 63: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test top atma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A1	Kontrol	343,40	94,15	29,77	0,516
	Deney	362,20	114,84	36,32	

Oyun öncesi kızlar kontrol ve deney grubu top atma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu top atma ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 64: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test sıçrama becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SıÇRAMA1	Kontrol	56,64	18,43	5,83	0,461
	Deney	63,40	15,93	5,04	

Oyun öncesi kızlar kontrol ve deney grubu sıçrama ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu sıçrama ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 65: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A1	Kontrol	6,16	1,06	,34	0,889
	Deney	5,90	,85	,27	

Oyun öncesi kızlar kontrol ve deney grubu yerden top alma ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu yerden top alma ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 66: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının ön test koşu becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU1	Kontrol	4,39	,61	,19	0,123
	Deney	4,65	,57	,18	

Oyun öncesi kızlar kontrol ve deney grubu koşu ön test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu koşu ön test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

4.3.4. Oyun Sonrası-Kızlar Kontrol ve Deney grubu değerleri (*Kolmogorov-Smirnov Testi* uygulanmıştır)

Tablo 67: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest denge becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
DENGE2	Kontrol	15,58	9,20	2,91	0,547
	Deney	28,67	37,38	11,82	

Oyun sonrası kızlar kontrol ve deney grubu denge son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu denge son test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 68: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest top tutma becerileir bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_T2	Kontrol	2,38	,62	,20	0,345
	Deney	2,15	,21	,07	

Oyun sonrası kızlar kontrol ve deney grubu top tutma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu top tutma son test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 69: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest top atma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
TOP_A2	Kontrol	334,00	137,24	43,40	0,060
	Deney	443,60	128,34	40,59	

Oyun sonrası kızlar kontrol ve deney grubu top atma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu top atma son test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 70: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest sıçrama becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
SıÇRAMA2	Kontrol	56,57	20,28	6,41	0,006
	Deney	79,10	17,23	5,45	

Oyun sonrası kızlar kontrol ve deney grubu sıçrama son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır($p<0,05$). Sıçrama ölçümleri açısından ön test ölçümlerinde ayrılmayan kızlar son test ölçümlerinde birbirinden anlamlı bir şekilde ayrılmaktadır.

Tablo 71: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest yerden top alma becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
YER_T_A2	Kontrol	6,04	,64	,20	0,022
	Deney	5,46	,68	,21	

Oyun sonrası kızlar kontrol ve deney grubu yerden top alma son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır($p<0,05$). Yerden top alma ölçümleri açısından ön test ölçümlerinde ayrılmayan kızlar son test ölçümlerinde birbirinden anlamlı bir şekilde ayrılmaktadır.

Tablo 72: Kontrol ve deney grubu kız çocuklarının sontest koşu becerileri bulguları

Beceri	GRUP	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	p
KOŞU2	Kontrol	4,17	,58	,18	0,382
	Deney	4,21	,43	,14	

Oyun sonrası kızlar kontrol ve deney grubu koşu son test ölçümleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır($p>0,05$). Kızlar kontrol ve deney grubu koşu son test ölçümleri açısından birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

BÖLÜM V

6. Sonuçlar ve Öneriler

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı öneriler yer almaktadır.

5.1 Sonuçlar

5.1.1. Altı Yaş Grubu Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Sonuçlar

5.1.1.1. Cinsiyet ayrımı yapılmadan deney grubu oyun öncesi ve sonrası sonuçlar:

Denge ölçümleri açısından 0,009 anlamlılık bulunmuştur: Denge öncesi ve sonrası öğrenci performansları arasında anlamlı fark olması, oyunun 6 yaş grubunda yer alan çocukların denge gelişimini olumlu etkilediğini göstermektedir.

Top tutma ölçümleri açısından 0,000 anlamlılık bulunmuştur: Top tutma öncesi ve sonrası öğrenci performansları arasında anlamlı fark olması, oyunun 6 yaş grubunda yer alan çocukların top tutma gelişimini olumlu etkilediğini göstermektedir.

Top atma ölçümleri açısından 0,000 anlamlılık bulunmuştur: Top atma öncesi ve sonrası öğrenci performansları arasında anlamlı fark olması, oyunun 6 yaş grubunda yer alan çocukların top atma gelişimini olumlu etkilediğini göstermektedir.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,000 anlamlılık bulunmuştur: Sıçrama öncesi ve sonrası öğrenci performansları arasında anlamlı fark olması, oyunun 6 yaş grubunda yer alan çocukların sıçrama gelişimini olumlu etkilediğini göstermektedir.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,000 anlamlılık bulunmuştur: Yerden top alma öncesi ve sonrası öğrenci performansları arasında anlamlı fark olması, oyunun 6 yaş grubunda yer alan çocukların yerden top alma gelişimini olumlu etkilediğini göstermektedir.

Koşu ölçümleri açısından 0,000 anlamlılık bulunmuştur: Koşu öncesi ve sonrası öğrenci performansları arasında anlamlı fark olması, oyunun 6 yaş grubunda yer alan çocukların koşu gelişimini olumlu etkilediğini göstermektedir.

5.1.1.2. Kontrol grubunda cinsiyet ayırımı yapılmadan oyun öncesi ve sonrası sonuçlar:

Denge ölçümleri açısından 0,761 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubu ön test ve son test denge ölçümleri sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Deney grubunda denge becerileri açısından anlamlı şekilde gelişen çocukların kontrol grubunda gelişmemesi oynatılan oyunların çocukların denge becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Top tutma ölçümleri açısından 0,066 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubu ön test ve son test top tutma ölçümleri sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Deney grubunda top tutma becerileri açısından anlamlı şekilde gelişen çocukların kontrol grubunda gelişmemesi oynatılan oyunların çocukların top tutma becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Top atma ölçümleri açısından 0,986 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubu ön test ve son test top atma ölçümleri sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Deney grubunda top atma becerileri açısından anlamlı şekilde gelişen çocukların kontrol grubunda gelişmemesi oynatılan oyunların çocukların top atma becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,712 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubu ön test ve son test sıçrama ölçümleri sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Deney grubunda sıçrama becerileri açısından anlamlı şekilde gelişen çocukların kontrol

grubunda gelişmemesi oynatılan oyunların çocukların sıçrama becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,920 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubu ön test ve son test yerden top alma ölçümleri sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Deney grubunda yerden top alma becerileri açısından anlamlı şekilde gelişen çocukların kontrol grubunda gelişmemesi oynatılan oyunların çocukların yerden top alma becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Koşu ölçümleri açısından 0,143 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubu ön test ve son test koşu ölçümleri sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Deney grubunda koşu becerileri açısından anlamlı şekilde gelişen çocukların kontrol grubunda gelişmemesi oynatılan oyunların çocukların koşu becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

5.1.1.3. Cinsiyet ayırımı yapılmadan kontrol ve deney grubu oyun öncesi sonuçlar:

Denge ölçümleri açısından 0,464 anlamlılık bulunmamıştır: Oyun öncesi yapılmış olan ölçümler sonucunda kontrol ve deney grubu denge becerileri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Top tutma ölçümleri açısından 0,400 anlamlılık bulunmamıştır: Oyun öncesi yapılmış olan ölçümler sonucunda kontrol ve deney grubu top tutma becerileri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Top atma ölçümleri açısından 0,950 anlamlılık bulunmamıştır: Oyun öncesi yapılmış olan ölçümler sonucunda kontrol ve deney grubu top atma becerileri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,024 anlamlılık bulunmuştur: Oyun öncesi yapılmış olan ölçümler sonucunda kontrol ve deney grubu sıçrama becerileri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,345 anlamlılık bulunmamıştır :Oyun öncesi yapılmış olan ölçümler sonucunda kontrol ve deney grubu yerden top alma becerileri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Koşu ölçümleri açısından 0,449 anlamlılık bulunmamıştır: Oyun öncesi yapılmış olan ölçümler sonucunda kontrol ve deney grubu koşu becerileri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

5.1.1.4. Cinsiyet ayırımı yapılmadan kontrol ve deney grubu oyun sonrası sonuçlar:

Denge ölçümleri açısından 0,028 anlamlılık bulunmuştur: Oyun öncesi denge ölçümlerinde anlamlı olarak ayrılmaya kontrol ve deney grubu oyun sonrası sonuçlarda anlamlı olarak birbirinden ayrılmaktadır. Oyunun deney grubunda yer alan çocukların becerilerini olumlu yönde etkilemektedir.

Top tutma ölçümleri açısından 0,999 anlamlılık bulunmamıştır: Oyun öncesi top tutma becerilerinde anlamlı olarak ayrılmayan kontrol ve deney grubu oyun sonrasında da anlamlı olarak ayrılmamaktadır. Altı yaş grubu çocuklarda top tutma becerilerinin gelişiminde zamanın ve okul öncesi eğitim kurumlarının etkili olduğunu göstermektedir.

Top atma ölçümleri açısından 0,078 anlamlılık bulunmamıştır: Oyun öncesi top atma becerilerinde anlamlı olarak ayrılmayan kontrol ve deney grubu oyun sonrasında da anlamlı olarak ayrılmamaktadır. Altı yaş grubu çocuklarda top atma becerilerinin gelişiminde zamanın ve okul öncesi eğitim kurumlarının etkili olduğunu göstermektedir.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,000 anlamlılık bulunmuştur: Oyun öncesi sıçrama ölçümleri 0,024 anlamlı bulunan kontrol ve deney grubu oyun sonrasında 0,000 anlamlı olarak birbirinden ayrılmıştır. Sıçrama becerisinde iki grup arasındaki fark anlamlı olarak artması oyunun sıçrama becerisine olumlu etkisini göstermektedir.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,004 anlamlılık bulunmuştur: Oyun öncesi yerden top alma ölçümlerinde anlamlı olarak ayrılmaya kontrol ve deney grubu oyun sonrası sonuçlarda anlamlı olarak birbirinden ayrılmaktadır. Oyun deney grubunda yer alan çocukların becerilerini olumlu yönde etkilemektedir.

Koşu ölçümleri açısından 0,334 anlamlılık bulunmamıştır: Oyun öncesi koşu becerilerinde anlamlı olarak ayrılmayan kontrol ve deney grubu oyun sonrasında da anlamlı olarak ayrılmamaktadır. Altı yaş çocuklarının koşu becerilerine oyunun etkisi anlamlı bulunmamıştır. Altı yaş grubu çocukların koşu becerilerinin gelişiminde zaman ve okul öncesi eğitim etkili olmaktadır.

5.1.2. Erkek Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Sonuçlar

5.1.2.1 Erkekler deney grubu oyun öncesi ve sonrası sonuçlar:

Denge ölçümleri açısından 0,043 anlamlılık bulunmuştur: Aradaki anlamı farklılık erkek çocuklarının denge performanslarının belirlenmiş olan yoluyla geliştiğini göstermektedir.

Top tutma ölçümleri açısından 0,004 anlamlılık bulunmuştur: Aradaki anlamı farklılık erkek çocuklarının top tutma performanslarının belirlenmiş olan yoluyla geliştiğini göstermektedir.

Top atma ölçümleri açısından 0,007 anlamlılık bulunmuştur: Aradaki anlamı farklılık erkek çocuklarının top atma performanslarının belirlenmiş olan yoluyla geliştiğini göstermektedir.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,010 anlamlılık bulunmuştur: Aradaki anlamı farklılık erkek çocuklarının sıçrama performanslarının belirlenmiş olan yoluyla geliştiğini göstermektedir.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,030 anlamlılık bulunmuştur: Aradaki anlamı farklılık erkek çocuklarının yerden top alma performanslarının belirlenmiş olan yoluyla geliştiğini göstermektedir.

Koşu ölçümleri açısından 0,067 anlamlılık bulunmamıştır: Erkek çocuklarının koşu performansının oyunlar yoluyla geliştirilmesine karşın aradaki fark anlamsızdır.

Cinsiyet ayırımı yapılmadan koşu becerilerinin anlamlı şekilde gelişmesi kız çocuklarının koşu becerilerinin erkek çocuklara göre daha da geliştirilebileceğini göstermektedir.

5.1.2.2. Kontrol grubu erkekler oyun öncesi ve sonrası sonuçlar:

Denge ölçümleri açısından 0,556 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan erkeklerin ön test ve son test denge ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Deney grubunda yer alan erkek çocukların denge becerilerinde artış olup bu artışın kontrol grubunda olmaması denge becerilerine oyunun etkisinin önemli olduğunu göstermektedir.

Top tutma ölçümleri açısından 0,092 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan erkeklerin ön test ve son test top tutma ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Deney grubunda yer alan erkek çocukların top tutma becerilerinde artış olup bu artışın kontrol grubunda olmaması top tutma becerilerine oyunun etkisinin önemli olduğunu göstermektedir.

Top atma ölçümleri açısından 0,484 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan erkeklerin ön test ve son test top atma ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Deney grubunda yer alan erkek çocukların top atma becerilerinde artış olup bu artışın kontrol grubunda olmaması top atma becerilerine oyunun etkisinin önemli olduğunu göstermektedir..

Sıçrama ölçümleri açısından 0,563 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan erkeklerin ön test ve son test sıçrama ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Deney grubunda yer alan erkek çocukların sıçrama becerilerinde artış olup bu artışın kontrol grubunda olmaması sıçrama becerilerine oyunun etkisinin önemli olduğunu göstermektedir.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,781 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan erkeklerin ön test ve son test yerden top alma ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Deney grubunda yer alan erkek çocukların yerden top alma becerilerinde artış olup bu artışın kontrol grubunda olmaması yerden top alma becerilerine oyunun etkisinin önemli olduğunu göstermektedir.

Koşu ölçümleri açısından 0,844 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan erkeklerin ön test ve son test ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Altı yaş çocuklarının koşu becerileri deney grubunda da anlamlı şekilde geliştirilememiştir. Erkek çocuklarının koşu becerilerinin oyun yoluyla yeterince geliştirilemeyeceğini göstermektedir.

5.1.2.3. Erkekler kontrol ve deney grubu ön test sonuçları:

Denge ölçümleri açısından 0,041 anlamlılık bulunmuştur: Kontrol ve deney grubundaki erkek çocuklar ön test denge ölçümleri sonucunda anlamlı olarak birbirinden ayrılmaktadır.

Top tutma ölçümleri açısından 1,000 anlamlılık bulunmamıştır: Top tutma ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubu birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır.

Top atma ölçümleri açısından 0,294 anlamlılık bulunmamıştır: Top atma ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubu birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,085 anlamlılık bulunmamıştır: Sıçrama ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubu birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,319 anlamlılık bulunmamıştır: Yerden top alma ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubu birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır.

Koşu ölçümleri açısından 0,808 anlamlılık bulunmamıştır: Koşu ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubu birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır.

5.1.2.4. Erkekler kontrol ve deney grubu son test sonuçları:

Denge ölçümleri açısından 0,012 anlamlılık bulunmuştur: Kontrol ve deney grubundaki erkek çocukları ön testler sonucunda denge becerilerinde anlamlı olarak ayrılmaktadır. Son testler sonucunda aradaki anlamlılık oyunun etkisini göstermektedir.

Top tutma ölçümleri açısından 0,547 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol ve deney grubundaki erkek çocukları ön test ve son test top tutma ölçümleri sonucunda birbirinden ayrılmamıştır.

Top atma ölçümleri açısından 0,372 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol ve deney grubundaki erkek çocukları ön test ve son test top atma ölçümleri sonucunda birbirinden ayrılmamıştır.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,075 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol ve deney grubundaki erkek çocukları ön test ve son test sıçrama ölçümleri sonucunda birbirinden ayrılmamıştır.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,120 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol ve deney grubundaki erkek çocukları ön test ve son test yerden top alma ölçümleri sonucunda birbirinden ayrılmamıştır.

Koşu ölçümleri açısından 0,023 anlamlılık bulunmuştur: Kontrol ve deney grubundaki erkek çocukları ön testler sonucunda koşu becerilerinde anlamlı olarak ayrılmamaktadır. Fakat son testler sonucunda koşu becerilerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık oyunun çocukların koşu becerilerini olumlu etkilediğini göstermektedir.

5.1.3. Kız Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Sonuçlar

5.1.3.1. Kızlar deney grubu oyun öncesi ve sonrası sonuçlar:

Denge ölçümleri açısından 0,121 anlamlılık bulunmamıştır: Kız çocuklarının denge becerileri belirlenmiş olan oyunlar yoluyla anlamlı şekilde geliştirilememiştir. Erkek

çocukların denge becerilerinin anlamlı şekilde gelişmesi kız çocuklarına oranla erkek çocukların denge becerilerinin geliştirilebilir olduğunu göstermektedir.

Top tutma ölçümleri açısından 0,011 anlamlılık bulunmuştur: Bu anlamlı farklılık 6 yaş grubu kız çocuklarının top tutma becerilerinin belirlenmiş olan oyunlar yoluyla geliştirilebilir olduğunu göstermektedir.

Top atma ölçümleri açısından 0,004 anlamlılık bulunmuştur: Bu anlamlı farklılık 6 yaş grubu kız çocuklarının top atma becerilerinin belirlenmiş olan oyunlar yoluyla geliştirilebilir olduğunu göstermektedir.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,000 anlamlılık bulunmuştur: Bu anlamlı farklılık 6 yaş grubu kız çocuklarının sıçrama becerilerinin belirlenmiş olan oyunlar yoluyla geliştirilebilir olduğunu göstermektedir.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,284 anlamlılık bulunmamıştır: Kız çocuklarının denge becerileri belirlenmiş olan oyunlar yoluyla anlamlı şekilde geliştirilememiştir. Erkek çocukların denge becerilerinin anlamlı şekilde gelişmesi kız çocuklarına oranla erkek çocukların denge becerilerinin daha da geliştirilebileceğini göstermektedir.

Koşu ölçümleri açısından 0,000 anlamlılık bulunmuştur: Bu anlamlı farklılık 6 yaş grubu kız çocuklarının koşu becerilerinin belirlenmiş olan oyunlar yoluyla geliştirilebilir olduğunu göstermektedir.

5.1.3.2. Kontrol grubu kız çocukların ön test ve son test sonuçları

Denge ölçümleri açısından 0,970 anlamlılık bulunmamıştır: Altı yaş grubu kız çocuklarının denge becerilerinin kontrol grubunda anlamlı şekilde geliştirilemediği saptanmıştır. Deney ve kontrol grubunda denge becerilerinin yeterince geliştirilememesi oyunun kız çocuklarının denge performanslarını anlamlı şekilde etkilemediğini göstermektedir.

Top tutma ölçümleri açısından 0,387 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan kız çocuklarının top tutma ön test ve son test ölçümleri arasında anlamlı farklılık

bulunmamaktadır. Deney grubunda yer alan kız çocukların top tutma becerilerinde artış olup kontrol grubunda olmaması top tutma becerilerinde oyunun etkili olduğunu göstermektedir.

Top atma ölçümleri açısından 0,653 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan kız çocuklarının top atma ön test ve son test ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Deney grubunda yer alan kız çocukların top atma becerilerinde artış olup kontrol grubunda olmaması top atma becerilerinde oyunun etkili olduğunu göstermektedir.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,879 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan kız çocuklarının sıçrama ön test ve son test ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Deney grubunda yer alan kız çocukların sıçrama becerilerinde artış olup kontrol grubunda olmaması sıçrama becerilerinde oyunun etkili olduğunu göstermektedir.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,940 anlamlılık bulunmamıştır: Altı yaş grubu kız çocuklarının yerden top alma becerilerinin kontrol grubunda anlamlı şekilde geliştirilemediği saptanmıştır. Deney ve kontrol grubunda yerden top alma becerilerinin yeterince geliştirilememesi oyunun kız çocuklarının yerden top alma performanslarını anlamlı şekilde etkilemediğini göstermektedir.

Koşu ölçümleri açısından 0,084 anlamlılık bulunmamıştır: Kontrol grubunda yer alan kız çocuklarının koşu ön test ve son test ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Deney grubunda yer alan kız çocukların koşu becerilerinde artış olup kontrol grubunda olmaması koşu becerilerinde oyunun etkili olduğunu göstermektedir.

5.1.3.3. Kızlar kontrol ve deney grubu ön test sonuçları:

Denge ölçümleri açısından 0,647 anlamlılık bulunmamıştır: Denge ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubunda yer alan kız çocukları anlamlı olarak birbirinden ayrılmamaktadır.

Top tutma ölçümleri açısından 0,345 anlamlılık bulunmamıştır: Top tutma ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubunda yer alan kız çocukları anlamlı olarak birbirinden ayrılmamaktadır

Top atma ölçümleri açısından 0,516 anlamlılık bulunmamıştır: Top atma ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubunda yer alan kız çocukları anlamlı olarak birbirinden ayrılmamaktadır.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,461 anlamlılık bulunmamıştır: Sıçrama ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubunda yer alan kız çocukları anlamlı olarak birbirinden ayrılmamaktadır.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,889 anlamlılık bulunmamıştır: Yerden top alma ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubunda yer alan kız çocukları anlamlı olarak birbirinden ayrılmamaktadır.

Koşu ölçümleri açısından 0,123 anlamlılık bulunmamıştır: Koşu ön test ölçümleri açısından kontrol ve deney grubunda yer alan kız çocukları anlamlı olarak birbirinden ayrılmamaktadır.

5.1.3.4. Kızlar kontrol ve deney grubu son test sonuçları:

Denge ölçümleri açısından 0,547 anlamlılık bulunmamıştır: Denge becerileri açısından kontrol ve deney grubundaki kız çocukları ön test ve son test sonuçlarında birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır.

Top tutma ölçümleri açısından 0,345 anlamlılık bulunmamıştır: Top tutma becerileri açısından kontrol ve deney grubundaki kız çocukları ön test ve son test sonuçlarında birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır.

Top atma ölçümleri açısından 0,060 anlamlılık bulunmamıştır: Top atma becerileri açısından kontrol ve deney grubundaki kız çocukları ön test ve son test sonuçlarında birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır.

Sıçrama ölçümleri açısından 0,006 anlamlılık bulunmuştur: Sıçrama becerileri açısından ön test sonuçları anlamlı olmayan kontrol ve deney grubu son test sonuçları sıçrama becerileri anlamlı bir şekilde gelişmektedir. Oyunun kız çocuklarının sıçrama becerisini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Yerden top alma ölçümleri açısından 0,022 anlamlılık bulunmuştur: Yerden top alma becerileri açısından ön test sonuçları anlamlı olmayan kontrol ve deney grubu son test sonuçları yerden top alma becerileri anlamlı bir şekilde gelişmektedir. Oyunun kız çocuklarının yerden top alma becerisini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Koşu ölçümleri açısından 0,382 anlamlılık bulunmamıştır: Koşu becerileri açısından kontrol ve deney grubundaki kız çocukları ön test ve son test sonuçlarında birbirinden anlamlı olarak ayrılmamaktadır

5.2. Öneriler

5.2.1. Altı Yaş Grubu Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine İlişkin Öneriler:

1- Beceri eğitimini destekleyici sistemli, anaokulu, kreş gibi kurumlarla koordineli oyun faaliyetleri düzenlenebilir.

4- Erken çocukluk dönemindeki çocukları harekete sevk edecek oyun ve oyunlu çalışmalara daha çok yer verilebilir.

8- Erken çocukluk döneminde yer alan eğitim kurumlarının yeterince geniş olmamasından sınıflarda koşu ve toplu oyunlara yeterince yer verilememektedir. Mekanlar daha geniş tutulabilir yada sportif beceriler için kullanılacak ortak faaliyet alanları oluşturulabilir.

7- Farklı becerilere etki eden oyunlara da ağırlık verilebilir. Eğitimcilere oyun yöntemi, uygulanışı ve oyunların çeşitliliği konularında rehberlik etkinlikleri düzenlenebilir.

5.2.2. Erkek Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Öneriler:

2- Erkek çocuklarda koşu becerilerinin geliştirilememesinin nedenleri araştırılabilir.

5- Erken çocukluk dönemi yıllarına denk gelen okul öncesi eğitim programlarına psikomotor becerilere etki eden oyunlarda eklenebilir. Ayrıca diğer becerileri olan zihinsel, sosyal, duygusal vs. alanlarda da çalışmalar yapılarak programlara eklenebilir.

9-Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin çocuklar için oynatacağı oyunları seçerken büyük ve küçük kas becerilerini dikkate alınabilir. Gerekli maddi destek sağlanarak profesyonel kişilerle çalışılabilir.

10- Çalışma süresi bir seneye yayılarak erkek çocuklara özellikle denge ve koşu becerilerine etki eden farklı oyun etkinlikleri düzenlenebilir.

5.2.3. Kız Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Yönelik Öneriler:

3- Konuyla ilgili standart testler geliştirilip uygulanması ile beceri eksikliği olan çocuklar belirlenebilir ve herhangi bir alanda becerisi yüksek olan çocuklar o alana yönlendirilebilir.

6-Okul öncesi kurumlarında cinsiyet farklılıkları gözüne alınarak oyun alanları düzenlenebilir.Bu alanlar büyük ve küçük kas gruplarına etki eden materyaller desteklenebilir.

11- Çocukların becerilerine etki eden diğer faktörler göz önüne alınarak çalışmalar yapılabilir.

12- Kız çocuklarının becerilerinin gelişimindeki diğer etkenler araştırabilir.

5.3. Bu alan ile ilgili çalışacaklara öneriler:

1-Altı yaş grubu çocukların psikomotor becerilerinde oyunun etkisini incelediğimiz bu araştırmada; oyunun araştırma sonunda etkisi göz önüne çarpmaktadır. Belirlenen oyunların tüm eğitim sezonuna yayılarak 4 yaşından itibaren uygulanmaya başlamasıyla daha da başarılı olabilir. Müniroğlu'na (1995) göre de psikomotor becerilerin gelişiminde erken yaşta doğru beden imajına sahip olan çocukların ilerleyen yaşlarda motor becerilerinde belirgin farklılıklar gözlenmiştir. Bu algısal gelişimin ileri safhasındaki çocukların daha çok yeni deneyimlerde bulunarak, beceri düzeylerini de ileri taşıdıklarını açıklamaktadır. Cinsiyet farklılıklarına dayalı bir çalışma yapılabilir.

2-Çocukların fiziksel aktivitelere katılımında sınıfların yetersiz olduğu görülmektedir. Araştırmamızı yaptığımız okulda sınıfların küçük ve öğrenci sayısının fazla olmasından dolayı çocuklar yeterince hareket olanağı bulamamaktaydılar. Bu da çalışmamızda grubu ikiye ayırmamıza neden olmuştur. Yıl boyunca çocukların bu sınıf ortamında ders gördükleri düşünülürse bu çocukların hareket olanağı oldukça kısıtlanacaktır. Sınıfların büyük olması ve öğrenci sayısının az olması çocukları daha da harekete sevk edebilecektir. Benzer araştırma daha geniş mekanlarda yapılabilir.

3-Çocuğun oyununa daha fazla zaman ayırmasına müsaade edilmeli ve yardımcı olunmalıdır. Bu konuda okul ve aileler arasında organizasyonların yapılması, ayrıca kitle iletişim araçlarıyla gerekli eğitimin verilmesi ve bu konuda ailelerin yönlendirilmesi gerekmektedir. Okul-aile çocuk ilişkisi, etkileşimi konusunda detaylandırılmış bir araştırma yapılabilir.

4-Çocukların hareket becerilerini etkileyen faktörlere ışık tutabilecek çalışmalara ihtiyaç vardır.

5-Oyunun çocuğun psikomotor gelişimine katkısı göz önüne alınarak şehit planlamacıları, eğitim kurumları, ebeveynler oyuna ve oyun alanlarına gerekli önemi verip işbirliği içerisinde olabilirler.

6-Oyun çocuğun hareket gelişimine cevap verdiği gibi, ayrıca çocuğun ileride oynayabileceği sportif oyunlara alt yapı oluşturacağından gerekli önem verilebilir.

7-Araştırmamızda uyguladığımız oyunlar öğretmen ve ebeveynler tarafından çocuklara uygulanabilir.

8-Çalışmaya başlamadan önce çocuklar ile tanışmak ve çalışmanın yapılacağı yerin özelliklerini öğrenmek için 10-15 gün okuldaki derslere katılma bilir.

9-Oyunlar içerisinde yapılamayan zor hareketler basamaklamalı olarak uygulanabilir.

10-Oyunları başarı ile tamamlayan çocuklara yaşlarına uygun olarak ödülleme yapılarak ödülün etkisi araştırılabilir.

11-Çocukların sosyo-ekonomik düzeyleri göz önüne alınarak çalışmalar yapılabilir.

12-Çocuklar yaş gruplarına ayrılarak çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

AHİOĞLU, Nihal(1999). Sembolik Oyunun 4 Yaş Çocuklarının Dil Kazanımına Etkisi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Hizmetler Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

AİLEREHBERİM(2005). Çocuk Gelişiminde Oyunun Önemi ve Anne-Baba Tutumu.http://www.ailerehberim.com/cocugum/gelisim/default.asp?bolum=büyümeve gelisme&konu=26351&kose_id=122(Erişim Tarihi:14.01.2005)

AKANDERE, Mehibe(1998). Sportif Oyunlara Hazırlayıcı Toplu Eğitsel Oyunlar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ALTINKÖPRÜ, Tuncel (2003). Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

AND, Metin(2005). Çocuk Oyunlarının Kültürümüzde Yeri ve Önemi. http://www.halksahnesi.org/incelemeler/Oyun_cocuk/oyun_cocuk.htm(Erişim Tarihi:14.01.2005)

ANKARADAKİ ANNELER(2005). Çocuk ve Oyun. <http://www.ankaradakianneler.com/cocukveoyun.htm>(Erişim Tarihi:14.01.2005)

ARAL, Neriman (2000). Çocuk Gelişiminde Oyunun Önemi. Çağdaş Eğitim Dergisi,265,15-17.

ARNOLD, Arnold (1995). Çocuğunuz ve Oyun. İstanbul: Denge Yayınları.

ARTAR, Müge, ŞENER, Demir, T., ÇOK, Figen (1998). Ankara'da Açık Alanlarda Çocuk Oyunları. Eğitim ve Bilim Dergisi,107,23-27.

ARTHUR, T, Jersild (1979). Çocuk Psikolojisi(Çeviren: Gülseren Günçe). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

ATAÇ,Fisun(1991). İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim. İstanbul:Beta Basın Yayın Dağıtım.

AYDIN,Ahmet,Sezai(1983). Eğitim Oyun Öğretim. Çağdaş Eğitim Dergisi,75,23-25.

BACANLI,Hasan (2002). Gelişim ve Öğrenme. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

BAŞARAN,İbrahim,Ethem (2000). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Aydan Web Tesisleri.

BERKA, Özdoğan (2004) Çocuk ve Oyun (Çocuğa Oyunla Yardım). Ankara: Anı Yayıncılık.

BİÇER, Yonca, Süreyya(2000). Sportif Çalışmaların ve Oyunların Zihinsel Özürlü Çocuklar Üzerindeki Etkileri. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

BİLİR, Şule(1994). Ana ve Çocuk Sağlığı. Ankara: Alkem Kitapçılık.

Bilir, Şule(1979). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

BİNBAŞIOĞLU, Cavit (1997). Çocuk Eğitiminde Oyun. Çağdaş Eğitim Dergisi, 231,19-21.

BERKEM, Gülşahi(2005). Oyun ve Oyuncaklar.

<http://www.bsm.gov.tr/ruhsagligi/oyun.asp?sira=2>(Erişim Tarihi:14.01.2005)

BOZOKLU, Fisun(1994). Okulöncesi Çağındaki Dört, Beş ve Altı Yaş Grubu Çocukların Tercih Ettikleri Oyun Köşeleri ile Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Hacettepe üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

CÜCELOĞLU, Doğan (1996). İnsan ve Davranışı. İstanbul: Remzi Kitapevi A.Ş.

ÇETİN, Filiz, BİLBAY, A., Aslıhan,KAYMAK, A., Deniz (2001). Araştırmadan Uygulamaya Çocuklarda Sosyal Beceriler. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

DİRİM, Aygören (2000). İlköğretim Okulları İçin Çocuk Oyunları.İstanbul:Esın Yayınevi.

ERCAN, Hülya, YALÇIN, Songül(2005). Oyunun Katkıları.
<http://www.e-psikolojim.com/oyunkatki.htm>. (Erişim Tarihi:14.01.2005)

ERDEN, Münire., AKMAN, Yasemin(2002). Gelişim ve Öğrenme. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

ERDEN, Şule(2001). Anaokullarına Devam Eden Çocukların Ebeveyn ve Öğretmenlerinin Çocuk Oyun ve Oyuncakları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

GÜNEŞ,Ahmet(2004). Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.

HAZAR, Muhsin(2000). Beden Eğitimi ve sporda Oyunla Eğitim. Ankara: Tutıbay Yayınları.

JONES, Maggie (2000). Çocuk ve Oyun (Çeviren: Ayda Çayır). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

KALE, Rasim (2003). Okulöncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara: Nobel Yayıncılık.

KALE, Rasim(1997). Oyun Çocuğun Özgürlüğüdür. Yaşadıkça Eğitim Dergisi,51,18-20.

KANDIR, Adalet(2000). Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncaklar. Mesleki Eğitim Dergisi, <http://www.mef.gazi.edu.tr/dergi/20-2/bolum7.doc>(Erişim Tarihi:14.01.2005)

KANTARCIOĞLU, Selçuk(1986). Ana Okullarında Beden Eğitimi. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

KARASAR, Niyazi(2000). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara:Arkadaş Yayınevi.

KILDAN, Oğuzhan(2001). Oyunun Çocukların Gelişim Özelliklerine Etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

KIZILOLUK, Hakkı (2001). Okulöncesi Dönemde Grup Oyunlarının Çocuğun Sosyalleşmesi Üzerindeki Etkileri. Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi.24.81-89.

KOÇ, M., Fuat(2002). Anasınıfı ve İlköğretim Birinci Sınıflarında Görev Yapmakta Olan Öğretmenlerin Yaratıcı Eğitim ve Uygulamaları Konusundaki Görüşleri (Elazığ İli Örneği). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

KÖKSALAN, Bahadır, İZCİ, Eyüp (2002). Development Psychomotor Skills by Playing Games. First International Education Conference: Famagusta, North Cyprus.

KOSER, Nadire (1999). 0-18 Yaş İnsan Gelişim Evreleri. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

KÜÇÜKKAYA, Esra (1989). 5-6 Yaş Grubu Kız ve Erkek Çocukların Motor Gelişimlerinin Sağlanmasında Oyunun Yeri(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.

LUELLA, Cole, JOHN, J.,B, Morgan(1975). Çocukluk ve Gençlik Psikolojisi (Çeviren: Belkıs Halim Vassaf). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MANGIR, Mine, AKTAŞ, Yaşare (1993). Çocuğun Gelişiminde Oyunun Önemi. Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 26,14-18.

MUALLİMOĞLU, Nejat (1977). Çocuklara ve Gençlere Beden Eğitimi. İstanbul: Özdemir Basımevi.

MURATLI, Sedat(1997). Çocuk ve Spor. Ankara: Bağırhan Yayımevi.

MÜNİROĞLU, Sürhat(1995). Anaokullarına Devam Eden Dört-Beş Yaş Grubu Çocukların Motor Gelişim Düzeylerine Etki Eden Bazı Faktörler Üzerinde Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ONUR, Bekir(1986). Gelişim Psikolojisi(Yetişkinlik, yaşlılık, ölüm). Ankara:V Yayınları.

ONUR, Bekir(2000). Gelişim Psikolojisi(Yetişkinlik, yaşlılık, ölüm). Ankara:V Yayınları.

ÖNGEN, Demet(1991). Okulöncesi Çağdaki Çocukların Oyun Konusundaki Toplumsal Bilişsel Davranış Örüntüleri ile Oyun Materyalleri Arasındaki İlişki. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ÖZDOĞAN, Berka(1997). Çocuk ve Oyun (Çocuğa Oyunla Yardım). Ankara: Anı Yayıncılık.

ÖZER, Dilara,Sevimay, ÖZER, M.Kamil(2000). Çocuklarda Motor Gelişim. İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret A.Ş.

ÖZER, Dilara,Sevimay (2001). Engelliler İçin Beden Eğitimi ve Spor. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

ÖZER, Dilara (2002). Okulöncesi Dönemdeki Çocukların Fiziksel Uygunluklarının Değerlendirilmesi. Çağdaş Eğitim Dergisi, 285,17-21.

PEHİVAN, Hülya(2005). Oyun ve Öğrenme. Ankara: Anı Yayıncılık.

POYRAZ, Hatice(2003). Okulöncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak. Ankara: Anı Yayıncılık.

TOPKAYA, İsmail(2004). Oyun eden Eğitimi ve Spor Öğretiminin Eğitsel Temelleri. İstanbul: Hayat Yayınları.

SABAN, Ahmet (2001). Oyunun Çocukların Gelişim Özelliklerine Etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

SANDSTROM, C.I. (1982). Çocuk ve Gençlik Psikolojisi. (Çeviren: Refia Şemin). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

SARI,Ç., Saime (2005). Okulöncesi Dönemde Hareket Gelişimi ve Eğitimi.
<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi62/sari.htm>(Erişim Tarihi:17.01.2005)

SEL, Ruhi (1993). Beden Eğitimi Oyun ve Öğretimi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

SEL, Ruhi(1990). Her Yaşa Göre Oyunlar, Rontlar, Halk Dansları. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

SEL, Ruhi (1995). Okul Öncesi Çocuklarına Oyunlar-Rondlar. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

SELÇUK, Ziya(1996). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Pegem Yayıncılık.

SELÇUK,Ziya (2005) Gelişim ve Öğrenme. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

SENEMOĞLU, Nuray(2004). Gelişim Öğrenme ve Öğretim (kuramdan uygulamaya). Ankara: Gazi Kitapevi.

SIZINTI(2005). Gelişimde Oyunun Önemi.

<http://sizinti.com.tr/konu.sizinti?SIN=5653a11a16>(Erişim Tarihi:17.01.2005)

SPORBİLİM(2005). Çocuk Oyun ve Spor.

http://www.sporbilim.com./t_cocuk.html(Erişim Tarihi:14.01.2005)

SOSYALHİZMETUZMANI (2005). Gelişimin Temel Alanları.

<http://www.sosyalhizmetuzmani.org/cocuklardaruhsalgelisim.htm>(Erişim Tarihi:14.01.2005)

SUNAY, Hakan (1994). Okulöncesi Eğitiminde (5-6 Yaş Grubu) Beden Eğitimi, Oyun Etkinlikleri ve Önemi. Çağdaş Eğitim Dergisi,205,37-41.

ŞAHİNKAYA, Rezzan (1965). Çocuk Psikolojisi. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

TAVŞAN, Osman(1997). 09-11 Yaş Grubu Çocuklarında Denge, Çabukluk, Sürat ve Atlama Becerileri Konusunda Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

TEVFİKİKRETANK (2005). Oyun Deyip Geçmeyin.

http://www.tevfikikret-ank.k12.tr/rehber/b_oyun.asp(Erişim Tarihi:17.01.2005)

TİMURKAAN, Serpil (2003). Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Grubu Çocukların Psikomotor Gelişimlerinin Karşılaştırılması. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitim ve Spor Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

TOPAÇ, Hatice (2004). Oyunun Tanımı ve Önemi.

<http://www.members.tripod.com/haticetopac/oyunlar.htm>(Erişim Tarihi:14.01.2005)

TÜFEKÇİOĞLU, Ertan(2002). Okulöncesi 4-6 Yaş Çocuklarında Algısal Motor Gelişim Programlarının Denge ve Çabukluk Üzerine Etkisi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

UMURTAK, Gülten(2005). Çocuk Gelişiminde Oyunun Önemi.

http://www.eczaneonline.com.tr/cocuk_oyun.shtml (Erişim Tarihi:15.01.2005)

ÜLGEN,Gülten (1995). Eğitim Psikolojisi.Ankara: Bilim Yayınları.

VASSAF, H., Belkıs(1975). Çocukluk ve Gençlik Psikolojisi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

YAPICI, Şenay, YAPICI, Mehmet (2005). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.

YAVUZER, Haluk (1996). Ana Baba ve Çocuk. Ailede Çocuk Eğitimi. İstanbul: Remzi Kitapevi A.Ş.

YAVUZER, Haluk(1992). Çocuk Psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitapevi A.Ş.

YAVUZER, Haluk (2000). Eğitim ve Gelişim Özellikleriyle Okul Çağı Çocuğu. İstanbul: Remzi Kitapevi A.Ş.

YAVUZER, Haluk (2003). Bedensel, Zihinsel ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk Altı Yılı. İstanbul: Remzi Kitapevi.

YILDIZ, Vesile(1992). İzmir İl Merkezindeki Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Oyunun Yeri. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

YÖRÜKOĞLU, Atalay (1987). Çocuk Ruh Sağlığı. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

EKLER**EK-1: Araştırmanın Okullarda Uygulanması İçin Verilen Resmi İzin****Yazışması.....134****EK-2 :Özgeçmiş.....135**

ÖZ GEÇMİŞ

Elazığ'da 29.09.1981 tarihinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Elazığ'da tamamladı. 1999 yılında Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği lisans programına kaydını yaptırdı. 2003 yılında mezun oldu. Aynı yıl, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programına kaydını yaptırdı.

Çağrı-ÖZDENK
Elazığ- 2007